

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LUTEGO 1938 ROKU

SZTUCZNE WŁÓKNA

Rozwój światowego przemysłu włókna sztucznego w r. 1937 przedstawia linię raczej niejednorodną. W pierwszym półroczu roku ubiegłego popyt na włókno sztuczne był dość intensywny, następne 6 miesięcy wykazują znaczne osłabienie, tak że pod koniec roku widzimy niemal wszędzie zmniejszenie załóg robotniczych, hamowanie prowadzonych inwestycji itp. W Stanach Zjednoczonych np. produkcja wzrosła o kilka % w stosunku do 1936 r. jednakże sprzedaż spadła o 50%, przy czym i tutaj spadek daje się odczuwać głównie w II półroczu. Jest rzeczą charakterystyczną, że od r. 1932 nie obserwowano tak małych wyników sprzedaży, a rezultatem tego stanu rzeczy był oczywiście wzrost remanentów. Trudno jest zupełnie dokładnie podać przyczyny osłabienia koniunkturalnego: po części był to może zbyt raptowny wzrost fabrykacji sztucznego włókna w ostatnich kilku latach, do pewnego stopnia zmienność i nietrwałość pogody, wreszcie niepokój polityczny, niewątpliwie oddziałujący na te dziedziny przemysłu, które nie są związane z przemysłem wojennym.

Z liczb, które podajemy poniżej, a które dotyczą rynku polskiego, wynika że w pierwszym półroczu 1937 produkcja i sprzedaż miały tendencję raczej zwykłą:

przędza sztucznego jedwabiu

produkcja za styczeń — czerwiec	3.588 ton
sprzedaż za styczeń — czerwiec	3.521 "

sztuczne włókno cięte

produkcja za styczeń — czerwiec	681 ton
sprzedaż za styczeń — czerwiec	479 "

ostatnie zaś pięć miesięcy roku:

przędza sztucznego jedwabiu

produkcja lipiec — listopad	2.178 ton
sprzedaż lipiec — listopad	1.711 "

sztuczne włókno cięte

produkcja lipiec — listopad	287 ton
sprzedaż lipiec — listopad	193 "

Ceny przędzy sztucznego jedwabiu utrzymywały się na ogół na poziomie roku 1936, z pewną tendencją zniżkową.

Produkcja sztucznych włókien ciętych nie posunęła się naprzód, a jedną z ważniejszych przyczyn było wprowadzenie na rynek polski produktu włoskiego, tańszego od krajowego, po niższej stawce celnej, wskutek czego znaczne inwestycje, poczynione przez fabryki krajowe, nie mogły być wykorzystane w należyty sposób.

Należy tu wspomnieć jeszcze o próbach, zakrojonych w Polsce na szerszą skalę — fabrykacji t. zw. kotoniny, jako też o fabryce „Lanitalu”, t. j. upodobnionego do wełny włókna, opartego na kazeinie. Fabryka ta jest już na ukończeniu i niewątpliwie rzuci swój produkt na rynek w r. 1938. Jedną z fabryk krajowych wprowadziła też przędzenie sztucznych włókien ciętych i wypuszcza je na rynek pod nazwą „Artext”.

Wreszcie trzeba stwierdzić we wszystkich trzech fabrykach krajowych znaczny postęp techniczny, co znajduje swój wyraz w ulepszonej jakości włókna, które jest czystsze, mniej włochate, dzięki czemu i zastosowalność jego jest większa. Pod tym względem rok 1937 zaznaczył się w Polsce bardzo wielkimi inwestycjami.

Poprawiły się też znakomicie warunki higieniczne w fabrykach polskich, albowiem wszędzie znajdujemy ulepszoną wentylację sal fabrycznych, przymusową gimnastykę dla robotnic, wreszcie zupełne oddzielenie sal jadalnych od szatni i rozbieralni.

Eksport przędzy sztucznego jedwabiu był utrudniony, to też konstatujemy jego zmniejszenie w roku 1937. Przyczyny są ogólnie znane — zamknięcie granic, zmniejszenie kontygentów, wreszcie trudności dewizowe.

Z ŻALOBNEJ KARTY

Dn. 27 stycznia 1938 zmarł ś. p. Józef Bądzynski, członek Zarządu Sp. Akc. „L. Spiess i Syn”. Zmarły pracował w firmie od 36 lat, a rozpoczynając pracę jako urzędnik buchalteryjny przeszedł wszystkie szczeble pracy zawodowej na terenie firmy, objawszy wreszcie stanowisko członka Zarządu.

Wieloletnie doświadczenie i wysoka kompetencja w zakresie powierzonych przez Sp. Akc. „L. Spiess i Syn” działań pracy pozyskała Zmarłemu wszechstronne zaufanie i szczerą przyjaźń kolegów i współpracowników.

MOŚCICE I CHORZÓW

Ogłoszone zostało drukiem sprawozdanie z działalności Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie za rok operacyjny 1936/37.

Rok ten wykazał wyraźny wzrost produkcji, która osiągnęła w Mościcach 83% całkowitej zdolności produkcyjnej, a w Chorzowie — 53%. W porównaniu do liczb zeszłorocznych, które wynosiły 67% i 40% — stanowi to znaczną poprawę. Wyższego stopnia zatrudnienia nie starano się osiągnąć, gdyż wskutek zaniechania inwestycji w okresie kryzysowym — nastąpiło już obecnie przeciążenie niektórych działów fabrycznych, nie pozwalając na wyższe uruchomienie całości zespołu.

Ogólna produkcja Zjednoczonych Fabryk w przeliczeniu na azot związany i bezwodnik kwasu fosforowego wyniosła:

w nawozach	27.006 ton azotu związanego
w prod. chemiczn.	4.008 ton azotu związanego
w supertomasynie	12.194 ton P ₂ O ₅ .

W porównaniu do r. 1933/34, przyjętego jako 100 produkcja za r. 1936/37 wyniosła:

w nawozach azotowych	132,4%
w prod. chemiczn. azot.	158,4%
w supertomasynie	387,1%

Sprzedaż wzrosła w porównaniu do lat poprzednich o 37,4%.

Rok sprawozdawczy zakończony został nadwyżką przekraczającą 13 milionów złotych i zyskiem netto, przewyższającym 5 milionów złotych. Pełny odpis amortyzacyjny wyniósł przeszło 8 milionów złotych. W r. 1936/37 zainwestowano przeszło 4 miliony złotych.

SAMOLOTY OD PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 15 stycznia 1937 odbyła się uroczystość przekazania władzom L. O. P. P. samolotu typu RWD8, ufundowanego przez Sp. Akc. „Strem”.

Łącznie z eskadrą samolotów, ofiarowanych w roku ubiegłym przez Tomaszowską Fabrykę Sztucznego Jedwabiu, jest to już czwarty samo-

lot, ufundowany przez polski przemysł chemiczny celem szkolenia polskich pilotów i obserwatorów.

Uroczystość miała miejsce na terenie prywatnej wytwórni samolotów RWD, która ma wielkie zasługi w zakresie konstrukcji i budowy oryginalnych polskich płatowców. W przemówieniach, jakie zostały wygłoszone podczas aktu przejmowania samolotu, Prezes L. O. P. P., Gen. Berbecki oraz Prezes Zarządu Sp. Akc. „Strem”, Dr J. Landau — podkreślali zarówno doniosłość inicjatywy przemysłu chemicznego, jak zasługi wykonawców — fabryki samolotów.

Byłoby ze wszelkich miar pożądane, aby inne przedsiębiorstwa chemiczne, pragnące się przyczynić do wzmożenia siły obronnej Państwa i szkolenia kadrów lotnictwa, poszły za przykładem Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu i Sp. Akc. „Strem”, kierując swą ołiarność ku ufundowaniu dalszych samolotów — jak teraz najpotrzebniejszego typu RWD-17.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Muzeum Techniki i Przemysłu ogłoszona została nader interesująca broszura p. t. „Rzeczywistość gospodarcza Polski i zamierzenia ku poprawie”. Są to zebrane razem reprodukcje 22 tablic, wystawionych w Muzeum, a ilustrujących w plastyczny sposób najważniejsze dane statystyczne, dotyczące zagadnień przemysłowo-gospodarczych w Polsce. Po przez wszystkie tablice i zestawienia przewija się teza o konieczności szerszego uprzemysłowienia Polski, a zwłaszcza ziem wschodnich naszego kraju.

W zeszycie 1 i 2 „Przeglądu Gospodarczego” z roku bieżącego ogłoszony został drukiem interesujący referat, wygłoszony przez Dr S. Ołotkiego w Tow. Wojskowo-Technicznym p. t. „Przemysł farmaceutyczny i surowce krajowe na tle wymiany towarowej z zagranicą”. Referat ten ukazał się również w oddzielnej odbitce.

Opracowanie to zasługuje na szczególną uwagę, gdyż precyzuje w sposób niezwykle ścisły i dokładny stan obecny i możliwości rozwojowe polskiego przemysłu chemiczno-farmaceutycznego; zgrupowanie materiału faktycznego jest bardzo trafne i pozwala na wyrobienie sobie jasnego sądu o istocie rzeczy.

Nakładem Zakładów Techniki Wodnej „Filtrator” w Warszawie, Wilcza 53, ogłoszona została ciekawa broszura pióra Inż. B. Rudzińskiego p. t. „Woda na usługach zdrowia i przemysłu”.

Zwłaszcza przemysł chemiczny, który odbiera i oddaje wielkie ilości wody, jest zainteresowany w racjonalnym rozwiązaniu zagadnienia oczyszczenia wody użytkowej i asenizacji wód ściekowych. Broszura zawiera opis rozmaitych metod czyszczenia wody, opartych na oryginalnych polskich pomysłach, eksploatowanych przez firmę „Filtrator”.

POMOC ZIMOWA

Poniżej podajemy dalsze sumy, zadeklarowane przez fabryki należące do Związku Przemysłu Chemicznego na Pomoc Zimową w r. 1938.

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu	108.300.— zł
„Lignoza” Sp. Akc.	44.598,50 „
„Stomil” Sp. Akc.	10.000,— „
Pabianicka Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego	9.000,— „
Sp. Akc. „Nitrat”	13.705,03 „
Sp. Akc. Dr A. Wander	4.037,11 „
Zakł. Przemysł. „Boryszew”	3.809,02 „
„Wolbrom” Sp. Akc.	3.000,— „
„Fr. Karpiński” Sp. Akc.	2.761,15 „
„Fungus” Sp. z o. o.	217,30 „

Pierwsze ofiary fabryk chemicznych przeznaczone na Pomoc Zimową r. 1938 zostały wyszczególnione przez nas w Nr 2 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W lutym r. b. przewidziane jest podjęcie rokowań kontyngentowych z *Łotwą* i *Grecją*.

Odbyło się w Zurichu posiedzenie Komisji mieszanej *polsko-szwajcarskiej* do spraw obrotów handlowych.

Posiedzenie komisji *polsko-włoskiej* do spraw obrotów handlowych rozpocznie się w Rzymie w dniu 31 stycznia; termin posiedzenia komisji *polsko-niemieckiej* przewidziany jest na dzień 15 lutego r. b.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr 3 „Informatora Eksportowego”).

Argentyna. Przedłużenie na rok 1938 — 100% -owego dodatku do ceł przywozowych.

Australia. Zmiana stawek celnych na pokosty, lakiery i żywice syntetyczne.

Bułgaria. Opłaty dodatkowe od papierów foto- i heliograficznych.

Czechosłowacja. Wprowadzenie ograniczeń przywozu na sól głauberską kalcynowaną i żelazokrzem.

Dania. Zniesienie ograniczeń przywozu w stosunku do terpentyny.

Finlandia. Obniżenie ceł na wyroby z gumy twardej i prochy.

Meksyk. Zmiana ceł na preparaty chlorowe.

KRONIKA

Dn. 27 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego na którym została przyjęta w poczet członków Związku Sp. z o. o. „Fungus”, Warszawa, Nowogrodzka 49.

Zarząd zatwierdził powołanie na terenie Związku Grupy Fabryk Sady pod przewodnictwem p. Dyr. Zygmunta Porowskiego.

Zdecydowano, że zwyczajne Walne Zgromadzenie Związku odbędzie się w marcu, a w każdym razie przed Świętami Wielkiej Nocy i będzie zapewne połączone z posiedzeniem Sekcji Eksportowej Związku, celem wysłuchania referatu i przeprowadzenia dyskusji na tematy eksportowe. Zebranie odbędzie się we wczesnych godzinach popołudniowych, a jako dzień tygodnia obrano czwartek.

Zarząd wysłuchał wreszcie sprawozdania z bieżących prac Związku, w szczególności w zakresie spraw eksportowych.

Działalność w kierunku racjonalnego zużycia odpadków prowadzona jest obecnie w szeregu krajów, z coraz wydatniejszymi rezultatami. Ze szczególnym napięciem akcja odpadków prowadzona jest w Niemczech, gdzie przedmiotem spotęgowanej uwagi są zarówno odpadki śmietnikowe, domowe, jak i przemysłowe. Niemieckie branżowe związki przemysłowe systematycznie publikują wiadomości, dotyczące zaofiarowań poszczególnych partii odpadków. Przykład ten jest godny naśladowania. Chętnie drukować będziemy zawiadomienia informujące o partiach odpadków, przeznaczonych do sprzedaży i poszukujących odbiorców.

Wydział Powiatowy w Kolbuszowej donosi, że na terenie powiatu gromada Przyłęk-Podlesie leży znaczny obszar ziemi, o powierzchni ok. 250 ha, nadający się do budowy fabryki i oferowany po bardzo niskich cenach. Bliższych wiadomości co do nabycia tego terenu udzielić może Wydział Powiatowy w Kolbuszowej.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr 4 z dnia 24 stycznia r. b. ogłoszone zostały pod poz. 27 przepisy wykonawcze do Ustawy o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego.

Zgodnie z tymi przepisami każdy zakład pracy, zatrudniający powyżej 33 osób, obowiązany jest do dn. 23 lutego 1938 przesłać właściwej publicznej instytucji pracy wykaz, zawierający:

- 1) liczbę pracowników umysłowych i fizycznych zatrudnionych w zakładzie,
- 2) imienny spis zatrudnionych w zakładzie uczestników walki o niepodległość,
- 3) liczbę miejsc, podlegających jeszcze obsadzeniu przez uczestników walk o niepodległość.

ECHA

P. Ekis, łotewski Minister Skarbu, w czasie swego pobytu w Polsce odwiedził w dn. 19 stycznia Tomaszowską Fabrykę Sztucznego Jedwabiu. W wycieczce do Tomaszowa wziął udział p. Minister A. Roman, p. Wice-Minister A. Rose, poseł łotewski p. Walters wraz z otoczeniem oraz szereg osób z Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Goście z Łotwy podkreślali swe zadowolenie zarówno z wrażeń doznanych przy zwiedzeniu fabryki, jak i z całości organizacji przyjęcia.

**CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GRO-
NIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.**

	Cena w zł. za 1 kg.
Aceton	3.30
Alun chromowy	0.68
Alun krystaliczny	0.50
Antychlor krystaliczny	0.39
Biel cynkowa	0.70
Biel ołowiana	1.40
Boraks krystal.	0.80
Cerezyzna biała II gat.	1.80
Cerezyzna żółta II gat.	1.60
Chlorek magnezu	0.26
Chlorek baru	0.68
Chlorek cynku 98/100%	1.20
Chlorek wapna	0.41
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.40
Dwuchromian sodu	1.15
Degras orygin. Städlera Moelon I	1.30
" " " " II	1.15
Dekstryna biała	0.68
* Esencja octowa 80%	2.60
Emetyk	6.—
* Formalina 40%	1.60
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.80
Fenol krystal.	3.15
Fluorek sodu	1.65
Glukoza nieskażona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.50
Kalafonia krajowa	0.73
Kalafonia amerykańska „Hercules“ N. jasna	1.10
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.40
Kwas mlekowy 50%	1.25
Kwas mlekowy 80%	2.20
* Kwas fosforowy chem. czysty	2.60

* Kwas fosforowy techniczny	2.25
Kremotartar	2.85
Kwas cytrynowy	4.40
* Kwas solny techn.	0.16
Kwas winowy kryst.	4.50
Litopon 30%	0.76
Minia ołowiana 99/100%	1.15
Minia żelazna	0.50
Nadboran sodowy	3.70
Nadmanganian potasu	3.—
Naftalin	0.70
Nigrozyna wodna	8.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.90
Olej rycynowy med.	2.30
Olej kostny	3.80
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.50
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.65
Bejca dla skór „Peroly“ franc.	1.—
Octan sodu	1.05
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	3.80
Parafina w taflach	1.15
Woda utleniona 30%	3.50
Siarka	0.32
Siarczan glinu	0.25
Siarczan żelaza	0.15
Sól szczawikowa	1.60
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.21
Sadze angielskie	1.—
Tuszcz z wełny ciemny	0.60
" " " jasny	0.85
Woda utleniona 30%	3.50

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.“. Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY w POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Siarczek węgla: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY w POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Zakl. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY w POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosewej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H, Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6-00-19.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“,	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1938 ROKU

PRODUKTY WĘGLOPOCHODNE

Wybitna poprawa, jaka ujawniła się w zatrudnieniu koksowni już w r. 1936, przetrwała cały rok 1937, osiągając ostatecznie nie notowaną dotychczas wysokość produkcji przeszło 2.124.000 ton koksu.

W porównaniu do lat poprzednich:

w r. 1929 (najwyższa dotychczas produkcja)	1.858.000 ton
w r. 1932 (najniższa w ostatnich latach kryzysowych)	1.090.000 „
w r. 1936	1.613.000 „

Wzrost produkcji wyniósł zatem w porównaniu do roku 1929 prawie 20%, w porównaniu do roku 1932 blisko 95%, a w porównaniu do ostatniego roku przeszło 30%.

Odpowiednio do tego wzrostu podniosła się również produkcja uzyskiwanych przy koksovaniu surowych produktów węglowodnorodnych, mianowicie:

Rok	Smola surowa	Benzol surowy	Siarczan amonu
1929	86.800 ton	23.100 ton	25.900 ton
1932	56.300 „	18.000 „	17.400 „
1936	80.600 „	26.300 „	22.400 „
1937	101.300 „	33.200 „	27.800 „

Po doliczeniu produkcji gazowni, generatorni oraz wytłewni, ogólną wytwórczość Polski w roku 1937 można ocenić w przybliżeniu na ok. 125.000 — 130.000 ton smoły surowej, 34.000 ton benzolu surowego oraz ok. 29.000 ton siarczanu amonu (bez siarczanu amonu syntetycznego).

O ile produkcja surowych produktów węglowodnorodnych wzrastała automatycznie równomiernie w miarę wzrostu produkcji koksu — o tyle produkcja gotowych produktów węglowodnorodnych zależy jest jeszcze od warunków koniunkturalnych. W porównaniu do roku ubiegłego produkcja gotowych wyrobów górnośląskiego przemysłu produktów węglowodnorodnych wyniosła:

	1936	1937
Smoly preparowane i drogowe	17.250 to	17.350 ton
Pak	38.400 „	51.800 „
Ole e smołowcowe	17.900 „	23.400 „
Naftalen surowy pras.	1.300 „	2.300 „
Naftalen czysty	1.700 „	1.600 „
Fenol i krezole	640 „	1.070 „
Zasady pirydynowe	90 „	80 „
Benzole oczyszczone	15.020 „	20.720 „
Siarczan amonu	200 „	160 „

Wzrost produkcji w liczbie ogólnej wyniósł więc ok. 25%, natomiast odnośnie poszczególnych produktów wzrost jest nierównomierny, przy czym specjalną uwagę zwraca niezmienną liczbą produkcji smół preparowanych i stosunkowo znaczny wzrost produkcji paku. Pier-

wsze zjawisko spowodowane zostało głównie zbędnym importem nadmiernych ilości smół zagranicznych do małych destylarni i fabryk tektur smołowcowych (szczególnie na Pomorze), oraz niedostateczna jeszcze poprawa ruchu budowlanego; wzrost produkcji paku tłumaczy się zwiększeniem zawartości paku w smole surowej, na skutek stosowania przy forsowaniu produkcji koksu wyższych temperatur.

Rozwój warunków zbytu produktów węglowodnorodnych nie był tak pomyślny, jakby należało przypuszczać na podstawie ogólnej poprawy sytuacji gospodarczej.

W szczególności, wbrew wszelkim przewidywaniom, zbyt smół preparowanych nie tylko nie wykazał wzrostu, ale nawet — pewien spadek. Obok braku znaczniejszej poprawy w krajowym ruchu budowlanym, główną przyczyną tego ujemnego stanu rzeczy był wspomniany już, a gospodarczo zupełnie zbędny — import smół zagranicznych.

Zapotrzebowanie na pak utrzymało się w kraju również tylko w dotychczasowych rozmiarach, co wobec wspomnianego znacznego wzrostu jego produkcji, powodowało coraz groźniejsze gromadzenie się poważnego nadmiaru produkcyjnego. Z trudem udało się nadmiar ten wyeksportować na rynki zagraniczne, jednak niestety kosztem poważnych ofiar w cenie.

Wobec wyczerpania w poprzednich latach prawie wszystkich zapasów olejów smołowcowych, zachodziła z początkiem roku obawa, że krajowa produkcja nie pokryje zapotrzebowania, wskutek czego sprowadzono nawet przeszło 3000 ton olejów zagranicznych. Na skutek niespodziewanego wzrostu produkcji okazało się jednak, że i ten import był zbędny, gdyż pozostające z końcem roku wolne zapasy olejów smołowcowych przekraczają import prawie dwukrotnie.

Zbyt produktów wyżej uszlachetnionych: naftalenu, fenolu, krezoli, zasad pirydynowych, żywic kumaronowych i t. p. wykazywał w kraju wzrost, świadczący o dalszym rozwoju naszego przemysłu chemicznego. Na ogół korzystnie kształtował się również zbyt w kraju benzoli motorowych i benzoli przeznaczonych do dalszej przeróbki w przemyśle chemicznym. Natomiast eksport tych produktów był wskutek znanych ograniczeń i reglamentacji międzynarodowych obrotów towarowych w dalszym ciągu nadzwyczaj utrudniony i tylko dzięki usilnym staraniom udało się nadwyżki produkcyjne (z wyjątkiem pewnych ilości benzoli) wywieźć na rynki zagraniczne.

Zapotrzebowanie na siarczan amonu w kraju było nadal słabe; przeważną część produkcji wywozi się zagranicę.

NOWE DZIAŁY WYTWÓRCZOŚCI

Pierwsza Polska Wytwórnia Waniliny, Warszawa, (Senatorska 36), podaje do wiadomości, iż rozpoczęła produkcję alkoholu benzyłowego i może dostarczyć go w każdej ilości.

Sp. Akc. „R. Barcikowski”, Poznań (Składowa 13/19) donosi nam, że uruchomiła produkcję pepsyny w proszku (pepsinum siccum) w jakości, odpowiadającej przepisom polskiej farmakopei. Pepsyna ta wytwarzana jest w ilościach, pokrywających z górną zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

Związek Gospodarczy Spółdzielni Mleczarskich, Sp. z o. u., Poznań, Składowa 4, posiada na składzie do natychmiastowej dostawy rozmaite gatunki kazeiny.

W związku z obecnym systemem zaopatrywania się w surowce i produkty pochodzenia krajowego — jest wskazane, aby przedsiębiorstwa zaopatrujące się w kazeinę nabywały ją w wyżej podanym Związku w Poznaniu.

DZIAŁ ANALITYCZNY CHEMICZNEGO INST. BADAWCZEGO

Tempo pracy i zadania świata przemysłowego w dobie dzisiejszej wymagają coraz to w większej mierze rzeczowych, szybkich i autorytatywnych odpowiedzi w odniesieniu do jakości przeróżnych materiałów użytkowych, surowców czy gotowych produktów. Nader często wiążą się z tym sprawy importu lub eksportu. Niejednokrotnie chodzi o zastąpienie materiału zagranicznego — podobnym, wyrobu własnego.

W końcu zdarzają się wypadki, gdy zawodzi droga polubowna i nadchodzi szukanie wyjścia w sądzie, który opiera się wówczas na orzeczeniach rzeczoznawcy, na ekspertyzach i t. p.

Należy uważać za szczęśliwy zbieg okoliczności, że istniejący od 10 lat w Chemicznym Instytucie Badawczym (Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności 8) Dział Analityczny postępował w swym rozwoju drogą naturalnej ewolucji, przystosowanej do potrzeb z zewnątrz. W ten sposób potrafił rozwinąć i postawić na wysokim poziomie te poddziały, z których życie przede wszystkim korzysta, a więc: analizy paliw, analizy metali, badania materiałów (jak farby, pokosty, skóry, materiały izolacyjne, budowlane, materiały ogniotrwałe i w. i.). Poza tym Dział Analityczny rozporządza już dzisiaj pokaźnym zespołem nowoczesnej aparatury optycznej i elektrycznej, co pozwala na rozwiązywanie trudniejszych zagadnień, których na drodze czysto chemicznej pokonać nie sposób.

Już dzisiaj analizy Ch. I. B. cieszą się taką popularnością, że w kontraktach zagranicznych niejednokrotnie umieszczany jest Dział Analizy Ch. I. B. jako rozjemca (węgiel, rudy żelazne itd.).

Dlatego też byłoby bardzo wskazane, aby polskie fabryki chemiczne korzystały w jaknajszerszym zakresie z pomocy i współpracy działu analitycznego Ch. I. B. wszędzie tam, gdzie zachodzi potrzeba dokonania prac analitycznych.

BEZPIECZEŃSTWO PRACY

Podjęta przed kilku laty przez Związek akcja zwalczania wypadków przy pracy w fabrykach chemicznych zyskuje nowy sukces. Związek wszedł w porozumienie z p. Inż. A. Mazurkiewiczem, kierownikiem poradni bezpieczeństwa pracy w Muzeum Przemysłu i Techniki, uzyskując stałą współpracę tego wybitnego specjalisty.

P. Inż. Mazurkiewicz, który rozporządza piękną biblioteką i wzorcownią z zakresu bezpieczeństwa pracy, a ponadto — współdziała z Instytutem Spraw Społecznych — będzie doradcą Związku we wszystkich zagadnieniach, dotyczących bezpieczeństwa, oraz zwalczania wypadków w przemyśle chemicznym.

Niezależnie od powyższego — przedsiębiorstwa, zrzeszone w Związku Przemysłu Chemicznego, mogą zwracać się do p. Inż. Mazurkiewicza (Warszawa, Tamka 1, tel. 311-33) w indywidualnych sprawach bezpieczeństwa w poszczególnych fabrykach.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Państwowy Instytut Eksportowy podaje do wiadomości, że firma Gugółka Ltd. sp. z o. o. w Gdyni uruchamia z dniem 1 lutego 1938 roku regularną linię okrętową z Gdyni/Gdańska do Oslo. Odjazdy statków będą się odbywać co dwa tygodnie. Ładunki do innych portów norweskich będą możliwe za bezpośrednim konosamentem.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr Nr 4 i 5 „Informatora Eksportowego”):

Dania. Wprowadzona została w życie nowa ustawa walutowa obowiązująca do końca grudnia 1938 roku.

Holandia. Przedłużono okres kontyngentowania do dnia 1.I. 1939 r. na następujące artykuły chemiczne: ług chlorowy, chlorek bielący, chlorek wapnia i potaż żrący.

Litwa. Zniesiono ograniczenia przywozu w stosunku do nawozów.

Mandżu-Kuo. Wprowadzono system licencji importowych i eksportowych w obrotach handlowych z zagranicą. Z dn. 1.I. 1938 r. weszła w życie nowa taryfa celna.

Syria. Podwyższono stawki celne na formaldehyd.

KRONIKA

Dn. 10 lutego 1938 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym została przyjęta w poczet członków Związku Fabryka Farb Chemicznych „Reden”, Będzin.

Zarząd zdecydował, że Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego, połączone jak co roku z odczytem, odbędzie się w drugiej połowie marca r. b., mianowicie dn. 24 lub 31, zależnie od terminu zebrania Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Zebranie zwołane będzie we wczesnych godzinach popołudniowych.

Zarząd Związku zajmował się w dalszym ciągu sprawami IV Zjazdu Chemików Polskich w Wilnie w czerwcu r. b. i postanowił wydać do

wszystkich zrzeszonych w Związku przedsiębiorstw chemicznych odezwę, nawołującą do poparcia Zjazdu. Poparcie to wyrazić się ma w możliwie szerokim obeszaniu Zjazdu przez chemików zatrudnionych w fabrykach, oraz we wpłaceniu na organizację Zjazdu ofiar, których przybliżoną wysokość określono na 10% składek członkowskich do Związku Przemysłu Chemicznego za r. 1937. Niezależnie od tych ofiar bezpośrednio od fabryk zrzeszonych, postanowiono też wstawić odpowiednią sumę na subwencję dla Zjazdu do budżetu Związku na r. 1938.

Wreszcie — Zarząd zajął się sprawą praktyk wakacyjnych dla studentów szkół akademickich i uczniów szkół średnich w przemyśle chemicznym i postanowił wydać odpowiednią odezwę do zrzeszonych przedsiębiorstw, celem zachęcenia ich do zgłaszania możliwie dużej ilości praktyk wakacyjnych.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadomiło, że importerzy mogą ubiegać się o prolongatę nie wykorzystanych pozwoleń przywozu, składając odpowiednie podanie w terminie do 3 tygodni od dnia wygaśnięcia pozwolenia przywozu. Ograniczenie w terminie składania podań o prolongatę nie odnosi się do pozwoleń na przywóz towarów z Niemiec, gdyż w tym przypadku importerzy mają w zasadzie prawo do prolongaty uzyskanego pozwolenia nawet w ciągu całego rocznego okresu kontyngentowego.

Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa (Warszawa, Mokotowska 51/53) donosi nam, że w okresie od 15 lutego do 12 kwietnia r. b. odbędzie się w Instytucie 70-ty cykl wykładów, poświęconych racjonalnym metodom planowania pracy w instytucjach i przedsiębiorstwach.

Bliższych informacji udziela i zapisy przyjmuje Instytut Naukowy Org. i Kierownictwa.

W okresie od dn. 22 maja do 6 czerwca 1938 odbędą się X Targi Katowickie. Bliższych wiadomości udziela i zapisy przyjmuje Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej, Katowice, Stawowa 14.

XVIII Międzynarodowe Targi w Brukseli odbędą się od dn. 13 do 27 marca r. b. Bliższych informacji udziela i zapisy przyjmuje Zarząd Targów w Brukseli — Foire Internationale de Bruxelles.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr 7 z dn. 5 lutego 1938 ogłoszone zostało pod poz. 41 rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 24 stycznia 1938, ustalające podstawową cenę za spirytus na kampanię 1937/38 (zależnie od województwa) od zł. 65,07 do zł. 74,93 za 1 hl 100%-owego spirytusu surowego.

W Dz. Ust. Nr 8 z dn. 9 lutego 1938 ogłoszone zostało pod poz. 50 Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dn. 22 stycznia 1938 o sposobie udowodnienia czynnego udziału w walkach o Niepodległość Państwa Polskiego.

Rozporządzenie to jest bardzo istotne dla przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, z uwagi na obowiązek zatrudniania uczestników walk o niepodległość. Ponieważ zaś nie wszyscy uczestnicy tych walk są odznaczeni Krzyżem lub Medalem Niepodległości, więc też ogłoszone obecnie rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych ustala, w jaki sposób — właśnie celem wypełnienia przepisów o obowiązku zatrudniania uczestników walk o niepodległość — osoby nie odznaczone mogą udowodnić swój udział w tych walkach, a tym samym podpadają pod obowiązek zatrudnienia ich w przedsiębiorstwach.

W Dz. Ust. Nr 8 z dn. 9 lutego 1938 ogłoszone zostało pod poz. 51 rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 stycznia 1938 r. w sprawie umiejętności zawodowej do prowadzenia koncesjonowanego przemysłu wyrobu syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półproduktów organicznych, służących do wyrobu barwników i materiałów wybuchowych.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia, umiejętność zawodowa w powyższym zakresie może być udowodniona albo przedstawieniem dowodów ukończenia Wydziału Chemicznego szkoły akademickiej i dwuletnią praktyką we właściwym przemyśle, albo przedstawieniem dowodów ukończenia innej szkoły chemicznej nie akademickiej i 4-letnią praktyką we właściwym przemyśle.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr 3 z dnia 31 stycznia 1938 r. ogłoszony został pod poz. 74 okólnik C. 113 Ministerstwa Skarbu w sprawie stosowania pozwoleń na zniżki celne i zwolnienie od cła.

Zgodnie z tym okólnikiem, określona została tolerancja rzeczywistego ciężaru w stosunku do ciężaru wykazanego na odpowiednich pozwoleń: na 20% przy cleniu maszyn i aparatów i na 10% przy innych towarach.

Okólnik ten unieważnia wszystkie inne poprzednie przepisy w tym zakresie.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr 4 z dnia 28 stycznia 1938 roku ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Komunikacji wprowadzające z dniem 25 stycznia 1938 r. zmiany w „Przepisach, dotyczących przedmiotów przyjmowanych do przewozu kolejami żelaznymi warunkowo”, stanowiących Załącznik A do § 4 Regulaminu przewozu.

W tym samym numerze Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych została ogłoszona nowa taryfa specjalna PJ — 89 na wywóz przez porty polskie minii ołowianej.

ECHA

* W rokowaniach kontyngentowych polsko-włoskich, które odbywały się w Rzymie, wziął udział z ramienia Komitetu Traktatowego Rady Handlu Zagranicznego, p. Dr. Andrzej Marchwiński, uczestnicząc równocześnie w tych naradach, jako ekspert przemysłu chemicznego.

**ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓ-
ROW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas siarkowy 60° Bé	425
Alkohol metylowy czysty	225.—	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	* Kwas winowy i kwas cytrynowy dla celów spożywczych krystaliczny lub mielony (franco st. odb.)	450.—
Azotan amonu	100.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Azotyn sodowy	110.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	* Nadchloran potasu	150.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Bisulfat	15.—	Octan metylu	300.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
Chlor ciekły	115.—	Octan sodu kryst.	90.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek bielący (parytet Żabkowice)	30.60	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chlorek wapnia	17.—	Saletra potasowa	120.—
Chlorobenzol	160.—	Saletra sodowa przem.	58.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra sodowa rafin.	75.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwuchromian potasu	155.—	Salmiak sublimowany	180.—
Dwuchromian sodu	125.—	Siarczan amonu kryst.	24.70
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
Fenol czysty	195.—	Smola preparowana	15.25
Formalina 40%	160.—	Soda amoniakalna	20.70
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	290.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	310.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Karbolineum	22.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Toluen chem. czysty	95.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	250.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Gatunek Extra	230.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
Gatunek I	75.—		
Krezol DAB4			

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):	„ZAKŁADY SOLVAY w POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.”. Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	„ZAKŁADY SOLVAY w POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Oleina zwierzęca:	Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Siarczek węgla:	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia bielący:	Gumowe artykuły techniczne:	Słomka i włosie wiskozowe:	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sp. Akc. „WOLBROM”, Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂):	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.	„ZAKŁADY SOLVAY w POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	
„ZAKŁADY SOLVAY w POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny:	Soda kaustyczna:	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona:	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6-00-19.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Stearyna:	Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Farmaceutyczne przetwory:	Karbid:		
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.		
„Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”,	Klej kostny i skórny:		
	Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.		

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MARCA 1938 ROKU

ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH W WILNIE

W okresie od dnia 29 czerwca do dnia 3 lipca roku bieżącego odbędzie się w Wilnie IV Zjazd Chemików Polskich. Zjazd ten — podobnie jak poprzednie (w r. 1922 w Warszawie, w r. 1929 w Poznaniu i w r. 1933 we Lwowie) — organizowany jest przez Polskie Towarzystwo Chemiczne. Jednym z głównych celów tych zjazdów był przegląd dorobku polskiego w zakresie chemii czystej i stosowanej; stąd też na wszystkie zjazdy była zgłaszana duża ilość referatów i przyczynków, których badaniem zajmowały się specjalnie wyłonione komisje.

Zjazd tegoroczny — obok takiego właśnie charakteru sprawozdawczego — ma być również poświęcony syntetycznemu przeglądowi ważniejszych osiągnięć polskich na tle dorobku międzynarodowego. Stąd też położony będzie większy niż dotychczas nacisk na posiedzenia plenarne, podczas których wygłoszone być mają syntetyczne referaty, w zakresie najważniejszych działów chemii teoretycznej i przemysłowej. W dziedzinie chemii stosowanej oświetlone będą zagadnienia materiałów zastępczych oraz postępów technicznych polskiego przemysłu chemicznego. Oba referaty przygotowane będą przy pomocy Związku Przemysłu Chemicznego, który rozporządza w tych dziedzinach obszerną i wszechstronną dokumentacją.

IV Zjazd Chemików Polskich odbywa się w setną rocznicę śmierci Jędrzeja Śniadeckiego, ojca współczesnej chemii polskiej. Dlatego też część prac Zjazdu poświęcona będzie uczczeniu pamięci wybitnego męża, którego zasługi rozciągają się również na całokształt nauk przyrodniczych. Wilno wyłoniło specjalny komitet obchodu uczczenia pamięci Jędrzeja Śniadeckiego; w skład komitetu wchodzi między innymi przedstawiciele tych gałęzi nauki, którym poświęcił się Śniadecki.

Związek Przemysłu Chemicznego interesuje się żywo IV Zjazdem Chemików Polskich. Członkowie Zarządu i Dyrekcji Związku wchodzi w skład Komitetu Organizacyjnego. Odczyty plenarne w zakresie zagadnień chemii przemysłowej będą zorganizowane w najściślejszym porozumieniu ze Związkiem. Zarząd Związku wydał odezwę do zrzeszonych przedsiębiorstw, nawołując do jaknajwyższego współdziałania ze Zjazdem. Współdziałanie to powinno się odbywać w trojaki sposób. Przez zachęcenie chemików pracujących na terenie poszczególnych przedsiębiorstw związkowych, do zgłaszania referatów na Zjazd. Przez udzielenie wszelkich ułatwień tymże chemikom do wzięcia udziału w Zjeździe. Wreszcie przez składanie określonych kwot pieniężnych na pokrycie kosztów związanych z organizacją Zjazdu. Dotychczas na cele zjazdowe zostały wpłacone następujące sumy:

Związek Przemysłu Chemicznego	1.500 zł
Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu	2.216 zł
Sp. Akc. „Polski Roche“	75 zł
Sp. Akc. Zakł. Chem. w Częstochowie	50 zł
Zjedn. Zakł. Mat. Wyb. i Azotu	72 zł

Podkreślić należy, że z uwagi na zbliżający się termin Zjazdu prace organizacyjne są już w pełnym biegu i dlatego konieczne jest możliwie szybkie deklarowanie i wpłacanie odpowiednich sum.

We wszelkich sprawach związanych ze Zjazdem, jak zgłoszenia udziału, deklarowanie referatów itd., należy zwracać się do Sekretariatu Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Warszawa, Politechnika, Polna 3. Gmach Chemii, telefon 839-40.

ODPADKI

Dn. 23 lutego r. b. odbyło się na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie zebranie, poświęcone sprawom zbiórki i utylizacji odpadków. Zasadniczy referat w tej sprawie wygłosił Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. E. Trepka, który zapoznał zebranych z zasadniczą klasyfikacją odpadków (przemysłowe, śmietniskowe i z gospodarstwa domowego) oraz organizacją zbiórki i utylizacją odpadków w różnych krajach.

Sprawa racjonalnego gromadzenia odpadków ma szczególne znaczenie dla przemysłu chemicznego, który rozmaitego typu odpadki używa bardzo często jako wyjściowego surowca do wytwarzania tak szlachetnych produktów, jak kleje, żelatyna, oleina, stearyna i t. d. Ponadto jednak polityka odpadkowa w krajach uboższych gospodarczo powinna być prowadzona w sposób wysoce racjonalny, nie tylko przyczyniając się do wzmożonego bogactwa narodowego, ale również wychowując obywateli w kierunku unikania marnotrawstwa.

Zasadnicze tezy referatu podajemy niżej:

1) Zagadnienie gospodarki odpadkowej, jako specjalnie aktualne i doniosłe w całokształcie polityki surowcowej kraju, winno być przedmiotem stałego i czynnego zainteresowania samorządu przemysłowo-handlowego.

2) Wśród prac nad zagadnieniem gospodarki odpadkowej na szczególne uwzględnienie zasługuje zbieranie, badanie i popularyzacja dokładnych danych o technicznych możliwościach przetwórstwa odpadkowego, o znaczeniu i rozmiarach źródeł odpadków w Polsce oraz o metodach organizacyjnych gospodarki odpadkowej.

3) Należy uznać za wskazane powołanie na terenie branżowych organizacji przemysłowych specjalnych organów, których zadaniem winno być czuwanie nad stanem gospodarki odpadkowej wśród danej gałęzi wytwórczej. Działalność tych organów winna iść w kierunku przeciwdziałania marnotrawstwu odpadków we własnych warsztatach oraz pełnego wykorzystywania możliwości stosowania odpadków we własnej produkcji. Skutecznym dopełnieniem tych prac może być stała wymiana informacji o posiadanych odpadkach pomiędzy poszczególnymi gałęziami przemysłu i poszczególnymi przedsiębiorstwami.

4) Z uwagi na znaczenie, jakie dla całokształtu gospodarki odpadkowej posiada racjonalna struktura handlu odpadkami, należy uznać za wskazane stworzenie właściwych ram organizacyjnych dla działalności przedsiębiorstw z tego działu obrotu.

5) Doceniając znaczenie udziału czynnika społecznego w pracy nad możliwie pełnym wykorzystaniem krajowych bogactw odpadkowych, podkreśla się konieczność ożywienia jego akcji w tym zakresie i ścisłego powiązania z działalnością fachowych przedsiębiorstw handlu odpadkami.

6) Ponieważ wprowadzenie w życie powyższych wskazań wymaga należytego zespolenia

początną na terenie całego kraju, należy uznać za niezbędne podjęcie inicjatywy Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie przez inne izby i ich Związek, który winien nadać pracom tym jednolity kierunek i zapewnić im odpowiednie formy organizacyjne.

Po referacie odbyła się interesująca dyskusja, w której, między innymi, zwrócono uwagę, że na terenie ziem zachodnich Polski zorganizowana już jest racjonalna zbiórka wszelakiego rodzaju odpadków.

ODCZYNNIKI LABORATORYJNE

Dn. 15 lutego r. b. w Związku Przemysłu Chemicznego odbyło się zebranie w sprawie poparcia i skoordynowania produkcji krajowych odczynników i preparatów chemicznych.

W zebraniu — oprócz przedstawicieli zainteresowanych przedsiębiorstw — wzięli udział delegaci Chemicznego Instytutu Badawczego oraz Wydziału Chemicznego Politechniki Warszawskiej.

Dyskusja doprowadziła do ustalenia następujących poglądów:

Jeżeli chodzi o produkty „czyste” i „najczystsze”, to należy zalecić firmom wytwarzającym takie produkty, aby stosowały się do wymagań farmakopei polskiej. Byłoby pożyteczne umieszczanie w cennikach lub na etykietach wzmianki, że dany produkt odpowiada warunkom „Pharm. Pol. II”.

Odczynniki „do analizy” powinny być objęte normalizacją. Postanowiono zwrócić się do Sekcji Analitycznej Polsk. Tow. Chemicznego z prośbą o opracowanie norm najczęściej stosowanych produktów „pro analysi”. Wobec istnienia doskonałych wzorów normalizacyjnych (niemieckich, amerykańskich, sowieckich) odczynników — opracowanie takich norm nie powinno nasręcać trudności. Zatwierdzenie ostateczne takich norm odbyłoby się na terenie Komisji Technologii Chemicznej Polsk. Kom. Normalizacyjnego, przy udziale przedsiębiorstw, wytwarzających odczynniki.

Jeżeli normy zostaną zaakceptowane powszechnie, to należy się spodziewać, że producenci będą się do nich stosowali.

W obecnych warunkach — trudno byłoby skłaniać wszystkie przedsiębiorstwa wytwarzające odczynniki do poddawania się kontroli obiektywnego czynnika kompetentnego, jakim byłby np. Chemiczny Instytut Badawczy. Ale już dziś — każde przedsiębiorstwo może zwrócić się do Wydz. Analitycznego Chemicznego Instytutu Badawczego z prośbą o zbadanie produkowanych odczynników i wydanie odpowiedniego zaświadczenia.

Uznano za pożądane, aby Związek Przemysłu Chemicznego przeprowadził ankietę w laboratoriach zakładów naukowych i przedsiębiorstw przemysłowych, celem ustalenia wielkości zapotrzebowania na najważniejsze odczynniki.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zrewidowany został układ kontyngentowy z *Włochami*. Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o dokonanych zmianach.

Podpisany został układ kontyngentowy z *Estonią*. Informacje szczegółowe dostarczone będą zainteresowanym w najbliższym czasie.

Prowadzone są rokowania o rewizję układów handlowych z *Grecją* i *Łotwą*.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 6 „Informatora Eksportowego”).

Chiny Północne. Obniżenie stawek na szereg produktów chemicznych.

Francja. Zmiana stawek na farby olejne.

Jugosławia. Zmiana stawek na farby ziemne.

Honduras. Wprowadzenie trzykolumnowej taryfy celnej. Towary polskie opłacają cła według kolumny minimalnej.

Koło eksportowe przy Światowym Związku Polaków z Zagranicy (Mazowiecka 1 m. 5) organizuje wycieczkę na Targi Lipskie.

Firma „West Trading Company” w Gdańsku, Reitbahn 17 ofiarowuje swoje usługi jako agent portowy przy eksporcie polskich produktów chemicznych zagranicę.

KRONIKA

Dnia 21 lutego odbyło się w Związku Przemysłu Chemicznego zebranie, poświęcone zagadnieniu produkcji w kraju syntetycznych żywic, używanych do fabrykacji nowoczesnych lakierów. W zebraniu wzięli udział przedstawiciele Sp. Akc. „Lignoza” oraz przemysłu farb i lakierów; ponadto — w charakterze doradców — byli obecni niektórzy wybitni znawcy zagadnienia.

W wyniku dyskusji ustalona została doniosłość poszczególnych odmian żywic syntetycznych z punktu widzenia krajowego przemysłu lakierów. Konsekwencją tych stwierdzeń będzie niewątpliwie program produkcji żywic, a zwłaszcza kolejność wypuszczania na rynek największej potrzebnych gatunków.

Współpraca wytwórni sztucznych żywic z fabrykami lakierów będzie prowadzona nadal.

Wykresy Gantt'a, znajdujące coraz to szersze zastosowanie w administracji i gospodarce przedsiębiorstw są przedmiotem 69 cyklu wykładów organizowanego przez Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa (Warszawa, Mokotowska 51/53) p. t. „Wykresy Gantt'a w Biurze i w Warsztacie”.

Wykresy Gantt'a stanowią, jak wiadomo, wypróbowany i skuteczny środek sprawności organizacyjnej przedsiębiorstw. Kurs ten wprowadza słuchaczy w technikę prowadzenia wykresów Gantt'a i wykresów precyzyjnych na tle praktycznych przykładów z życia gospodarczego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 10 z dn. 18 lutego 1938 ogłoszone zostały pod poz. 61 i 62 ustawy, ratyfikujące traktat handlowy i nawigacyjny oraz układ płatniczy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską.

W Dz. Ust. Nr. 10 z dnia 18 lutego 1938 ogłoszone zostało pod poz. 68 rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Skarbu z dn. 21 stycznia 1938, zawierające przepisy wykonawcze do rozporządzenia z dn. 21 stycznia 1937 w sprawie dodatku drogowego i opłat od materiałów pędnych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego.

Zgodnie z tymi przepisami, benzol przeznaczony do przerobu na półprodukty organiczne — może być wysyłany przez wytwórnie bez uiszczania opłat, na podstawie zaświadczenia wojewódzkiej władzy przemysłowej że odbierająca benzol fabryka przerabia go na półprodukty organiczne.

Benzol, już przerobiony w okresie od dn. 3 lutego 1937 do dnia ogłoszenia rozporządzenia, może być również zwolniony od opłat — na podstawie takich samych zaświadczeń wojewódzkiej władzy przemysłowej.

W Dz. Ust. Nr. 11 z dn. 21 lutego 1938 ogłoszone zostało pod poz. 75 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 10 lutego r. b. w sprawie wprowadzenia w życie dodatkowego protokołu polsko - szwajcarskiego dotyczącego zniżek celnych na produkty chemiczne.

Zgodnie z tym protokołem zostało wprowadzone konwencyjne cło w wysokości zł. 35 od 100 kg preparatów pomocniczych, używanych do wykańczania wyrobów włókienniczych, pod nazwą Sandopan, Ultravon i Riopon.

W Dz. Urzędowym Min. Skarbu Nr. 4 z dnia 10 lutego 1938 ogłoszony został pod poz. 97 okólnik Min. Skarbu w sprawie ciężaru wymiarowego, stosowanego przy cleniu półproduktów organicznych.

Zgodnie z przepisami tego okólnika, należy półprodukty organiczne clić wg. wagi netto, nawet jeśli taryfikowane są one wg. poz. 403 taryfy celnej.

ECHA

* Dnia 24 lutego r. b. przedstawiciele Grupy Farmaceutycznej Związku Przemysłu Chemicznego złożyli powitalną wizytę nowo-mianowanemu Naczelnikowi Wydziału Nadzoru nad Farmacją w Min. Opieki Społecznej, p. Plik. Pasteckiemu.

P. Dr. S. Otolski, jako przewodniczący tej grupy przemówił do nowo-mianowanego Naczelnika, witając go jako tego, który już posiada znajomość stanu przemysłu farmaceutycznego w Polsce i współdziałać będzie rozwojowi tego przemysłu.

P. Naczelnik Pastecki odpowiedział, obiecując zgodną współpracę z przemysłem.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1938 ROKU

ŚWIATOWY PRZEMYSŁ SZTUCZNYCH WŁÓKIEN

Ogłoszone zostały bardzo interesujące dane, dotyczące światowej produkcji sztucznych włókien za r. 1937. Wytwórczość sztucznego jedwabiu za ostatnie trzy lata wyniosła w tonach:

	1935	1936	1937
Japonia	99.700	124.800	155.000
U. S. A.	117.100	128.000	141.000
Niemcy	45.000	46.000	57.000
Anglia	51.600	52.000	54.000
Włochy	38.900	39.000	48.000
" odpadki	2.800	3.000	3.500
Francja	23.600	19.300	22.000
Holandia	9.100	9.500	10.200
Belgia	6.500	6.200	7.500
Kanada	5.800	6.200	7.100
Polska	5.100	5.100	6.200
Czechosłowacja	2.800	3.400	3.900
Prod. światowa	420.000	460.000	530.000

Wytwórczość sztucznych włókien ciętych w tych samych latach wyniosła w tonach:

	1935	1936	1937
Niemcy	19.600	45.000	100.000
Japonia	5.900	21.000	76.500
Włochy	30.700	49.900	70.000
Anglia	4.500	13.500	16.000
U. S. A.	2.300	5.500	9.000
Francja	3.500	5.000	6.000
Polska	320	400	800
Prod. świat.	67.000	140.000	280.000

Jeśli porównać produkcję wszystkich sztucznych włókien (a więc jedwabiu sztucznego i włókien ciętych) w r. 1929 i w r. 1937 — to okaże się, że produkcja wzrosła 4-krotnie. W r. 1937 produkcja ta stanowi 9% wytwórczości wszystkich surowców włókienniczych, zamiast 3% w r. 1929. W stosunku do bawełny produkcja sztucznych włókien w roku ubiegłym stanowi 12% wytwórczości bawełny.

Bardzo interesujące jest porównanie wzrostu produkcji sztucznych włókien ciętych w stosun-

ku do produkcji wszystkich włókien sztucznych. Mianowicie — w r. 1929 w ogólnej produkcji sztucznych włókien — sztuczne włókna cięte stanowiły zaledwie 1%. W r. 1937 — wytwórczość sztucznych włókien ciętych wyniosła już $\frac{1}{3}$ globalnej liczby produkcji wszystkich włókien sztucznych. Dynamika rozwoju produkcji włókien ciętych jest taka, że w przeciągu ostatnich 4-ech lat podwaja się co roku światowa produkcja. W Polsce rok 1937 w stosunku do r. 1936 wykazał analogiczny rytm, gdyż produkcja wzrosła z 400 do 800 ton. W r. 1938 wyprodukować mamy ok. 5.000 ton ciętych włókien wiskozowych, z których większość przeznaczona będzie do przerobu na maszynach bawełnianych.

Interesujące jest zbadanie konsumpcji sztucznych włókien ciętych w Stanach Zjednoczonych Am. Półn. Okazuje się mianowicie, że obok wyprodukowanych w r. 1937 — 9.000 ton, sprowadzono jeszcze z zagranicy 12.000 ton. Łączna więc konsumpcja sztucznych włókien ciętych wyniosła w Stanach Zjednoczonych 21.000 ton, a więc 8% produkcji światowej.

Pierwsze miejsce w produkcji sztucznego jedwabiu oraz w łącznej produkcji wszystkich sztucznych włókien zajęła w r. 1937 Japonia, wypierając z tej pozycji od wielu lat na pierwszym miejscu figurujące Stany Zjednoczone A. P.

Wszystkie te dane wskazują, że przemysł sztucznych włókien charakteryzuje się na całym świecie wielką dynamiką rozwojową, zajmując czołowe pod tym względem miejsce, wspólnie z przemysłem automobilowym i kinematograficznym.

Polska produkcja sztucznych włókien w r. 1937 wyniosła niespełna 1% produkcji światowej, ale dynamika rozwoju wytwórczości w zakresie włókien ciętych — jak to już wskazaliśmy wyżej — dorównywa kroku rozpędowi produkcji światowej.

SPRAWOZDANIE ZWIĄZKU ZA ROK 1937.

Ogłoszone zostało drukiem sprawozdanie Związku Przemysłu Chemicznego R. P. za r. 1937, który był 17-tym rokiem działalności Związku.

Sprawozdanie zawiera w części pierwszej szczegółowy spis przedsiębiorstw wchodzących w skład Związku Przemysłu Chemicznego wraz z zestawieniem wytwarzanych przez każdą fabrykę artykułów chemicznych. Skorowidze alfabetyczne wytwarzanych artykułów, oraz nazw firm — ułatwiają korzystanie z tego spisu.

Część druga obejmuje właściwe sprawozdanie z działalności w r. 1937 i podzielona jest na trzy rozdziały: sprawozdanie ogólne, monografia sytuacji w różnych działach przemysłu chemicznego oraz sprawy organizacyjne Związku.

Sprawozdanie stwierdza, że r. 1937 był na ogół pomyślny dla polskiego przemysłu chemicznego. Produkcja, obroty i ilość wytwarzanych artykułów wzrosły w porównaniu z r. 1936. Na szczególną uwagę zasługuje podjęcie nowych działań produkcyjnych. Jest to przejaw żywotności przemysłu chemicznego szczegółowo omówiony w sprawozdaniu Związku, który poważną część swej działalności poświęca inicjowaniu powstania lub współdziałaniu w tworzeniu zarówno nowych przedsiębiorstw chemicznych, jak powoływaniu do życia fabrykacji nowych artykułów w istniejących już zakładach przemysłowych.

Sprawozdanie zostało rozesłane wszystkim członkom Związku Przemysłu Chemicznego i stanowić będzie — między innymi — przedmiot obrad zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Związku Przemysłu Chemicznego dn. 31 marca r. b.

NOWE WYDAWNICTWA.

Administracja oficjalnego wydawnictwa Min. Spraw Zagranicznych p. t. „Rocznik Służby Zagranicznej R. P.” przystąpiła do wydania Rocznika na rok 1938. Rocznik ten znany jest dobrze, jako jedyne i szczegółowe źródło informacji o polskich placówkach zagranicznych, oraz akredytowanych w Polsce placówkach państw obcych. Wydawnictwo redagowane jest celowo i zasługuje na poparcie.

Uważamy za właściwe zwrócić uwagę polskich fabryk chemicznych na powyższe wydawnictwo i wskazać pożytek umieszczania w nim ogłoszeń firm, eksportujących swe wyroby zagranicę.

Ukazał się Nr. 1 czasopisma „Spawacz”, wydawanego przez Stowarzyszenie dla rozwoju i cięcia metali w Polsce, a przeznaczonego dla spawaczy i majstrów spawalniczych.

Czasopismo to poświęcone jest doksztalcaniu niższego nadzoru technicznego w zakresie spawania elektrycznego i acetylenowego. O wielkim rozwoju spawania w przemyśle polskim świadczy fakt, że przed 10-ciu laty było w Polsce około 500 spawaczy — obecnie ich ilość wynosi ok. 8.000. Ponieważ zaś postępy techniki spawania

idą bardzo szybko, więc też istnieje konieczność systematycznego doksztalcania spawaczy.

Dlatego też inicjatywę wydawania specjalnego czasopisma w powyższym zakresie uznać należy za celową i zalecić wszystkim przedsiębiorstwom, zatrudniającym spawaczy, zaabonowanie dla nich dwumiesięcznika „Spawacz”. Niską prenumeratę — w wysokości zł. 2 rocznie — przyjmuje administracja wydawnictwa, Warszawa, Zgoda 10.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Przewidziana jest rewizja list kontyngentowych w układzie polsko-rumuńskim. Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone są o zgłaszanie postulatów.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 8 Informatora Eksportowego).

Dania. Zniesienie reglamentacji przywozu karbidu i acetonu.

Salbador. Wprowadzenie taryfy minimalnej w stosunku do towarów przywożonych z Polski.

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Chicago zawiadamia, że utworzona została delegatura tego konsulatu w San Francisco. Celem powołania tej delegatury będzie praca nad rozwojem eksportu polskiego do Stanów Zachodnich.

Izba Handlowa polsko-łacińsko-amerykańska zawiadamia, że do Meksyku udaje się p. Zakrzewski. Przedsiębiorstwa zainteresowane w nawiązaniu stosunków z Meksykiem i innymi krajami Ameryki Środkowej proszone są o porozumienie z Izbą (telefon 9-22-90).

KRONIKA

Dn. 10 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego na którym ustalono, że zwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego odbędzie się we czwartek dn. 31 marca r. b. o godz. 17-ej w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego w Warszawie. Zawiadomienie — w przepisany termin — będą rozesłane listami poleconymi do wszystkich członków Związku. Uzupełnieniem obrad Walnego Zgromadzenia będzie odczyt p. Prof. Feliksa Młynarskiego p. t. „Waluta a handel zagraniczny”.

Zarząd przeprowadził dyskusję nad zagadnieniem usprawnienia interwencjonizmu; zagadnienie to — jak wiadomo — postawione zostało przez czynniki rządowe jako temat do rozważenia sfer gospodarczych.

Polsko-Holenderska Izba Handlowa zawiadamia, iż w okresie od dn. 22 do 29 marca r. b. urządza gospodarczą wycieczkę polskich sfer przemysłowo-handlowych do Holandii. Bliższych informacji udziela i zapisy przyjmuje biuro Izby, Warszawa, Kredytowa 8.

Dn. 25 lutego r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone 13-te „pismo zapieczętowane”. Mianowicie p. Dr. Inż. Antoni Eiger złożył pismo p. t. „Opis metody badania cementu uwodnionego”.

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 13 pism zapieczętowanych, składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Uwagę zrzeszonych w Związku przedsiębiorstw chemicznych zwracamy na wydawnictwo „Rejestr Dostawców”, Warszawa, ul. Alberta I Nr. 12. Wydawnictwo to, przeznaczone do użytku instytucyj publicznych, zawiera szczegółowe zestawienie wytwarzanych w Polsce towarów oraz produkujących firm. Redakcja wydawnictwa przystępuje obecnie do wydania czwartej edycji „Rejestru Dostawców” i prosi nas o poinformowanie o tym fabryk chemicznych.

Dn. 17 marca r. b. o godz. 17-ej i pół odbędzie się, urządzone staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, posiedzenie dyskusyjne w dużym audytorium Politechniki Warszawskiej, Polna 3.

Referat wstępny wygłosi p. Artur Szeunert na temat „Włókiennictwo na nowych torach”:

1) Rzut oka na wystawę włókienniczą w Rzymie,

2) Zarysy: powstania, ewolucji i osiągnięć przemysłu sztucznych włókien,

3) Ważniejsze rodzaje włókien syntetycznych na rynku światowym,

4) Problem własnych surowców włókienniczych w Polsce:

a) „droga przez lasy” — drzewostan, celuloza, odnośne włókna sztuczne,

b) „droga polna” — len i konopie: uprawa, otrzymanie włókna, kotonizacja,

c) „przez łąki i hale” — mleczarstwo, kaźetina, wełna sztuczna, wełna naturalna.

5) Dezyderaty organizacyjne i rozwojowe.

Przed dyskusją zabiorą głos pp.: Inż. J. Liwowski, Prof. W. Bratkowski, Dyr. Br. Kączkowski.

Przypominamy, że VII Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji odbędzie się w Waszyngtonie w okresie od dn. 19 do 23 września r. b.

Bliższych wiadomości udziela i zapisy przyjmuje Polski Komitet Naukowej Organizacji, Warszawa, Marszałkowska 51/53.

Lwowski okrąg wojewódzki Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwważowej urzęda we Lwowie od dn. 29 maja do 29 czerwca r. b. Krajową Wystawę Lotniczą. Wystawa ma na celu zobrazowa-

nie całokształtu zagadnień lotniczych, a więc również produkcji artykułów, pomocniczych dla lotnictwa. Należałoby sobie życzyć, aby wszystkie fabryki chemiczne, wytwarzające artykuły pomocnicze dla lotnictwa (paliwa, lakiery, celony i t. d.) wzięły udział w Wystawie — zwłaszcza że warunki uczestnictwa są mało kosztowne.

Bliższych informacji udziela i zgłoszenia wystawców przyjmuje lwowski okrąg wojewódzki L. O. P. P., Lwów, ul. Podleskiego 1.

Sąd Konkursowy Fundacji Stypendialnej im. Sp. Akc. „Radocha” na posiedzeniu w dn. 16 lutego r. b. rozpatrzył szereg prac nadesłanych na konkurs i udzielił 10 nagród na ogólną sumę 8.000 zł. Najwyższą nagrodę przyznano p. Tadeuszowi Pietrzykowskiemu za pracę p. t. „O szybkości saturacji roztworów alkalicznych dwutlenkiem węgla”.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 13 z dn. 1 marca r. b. ogłoszony został pod poz. 89 Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 lutego 1938 o poruczeniu spraw aprowizacyjnych Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych.

Zgodnie z przepisami Dekretu, Ministerstwu Rolnictwa podlegać będą sprawy zaopatrzenia w przedmioty powszedniego użytku; pod tym pojęciem rozumie się żywność, artykuły odzieżowe, opałowe, oświetleniowe i higieny codziennej.

Szczegółowy wykaz przedmiotów powszedniego użytku oraz podział kompetencji Ministrów: Rolnictwa, Przemysłu i Handlu oraz Skarbu — ustali Rada Ministrów.

W Dz. Ust. Nr. 14 z dn. 2 marca r. b. ogłoszone zostały pod poz. 97 i 98 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie wprowadzenia w życie układu płatniczego polsko-francuskiego na r. 1938, oraz postanowień protokołu dodatkowego do umowy handlowej polsko-czeskiej.

W Dz. Ust. Nr. 16 z dn. 11 marca r. b. ogłoszone zostały pod poz. 118 — 122 oświadczenia rządowe z dn. 12 lutego 1938 w sprawie ratyfikacji i wymiany dokumentów ratyfikacyjnych umowy gospodarczej i porozumień gospodarczych polsko-niemieckich.

ECHA

* W bieżącej sesji kwartalnej komisji mieszanej do kontroli obrotu towarowego polsko-francuskiego wziął udział p. Inż. T. Zamojski w charakterze delegata Komitetu Traktatowego Radv Handlu Zagranicznego oraz eksperta do spraw przemysłu chemicznego. Obrady komisji odbywały się w Wrszawie — od dn. 22 lutego do 4 marca r. b.

CENY NIEKTORYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO
B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.		
Alun chromowy	67.50	Kreda chem. czysta	50.—
Alun krystaliczny i mielony	50.—	Kwas borny	180.—
Antichlor kryst.	39.—	Kwas szczawiowy	165.—
Antimonium crud. w kawałkach	180.—	Litopon 30%	76.—
Antimonium crud. w proszku	230.—	Minia ołowiana	110.—
Asfalt Gilsonit	70.—	Minia żelazowa min. 80%	80.—
Azotan baru	150.—	Nadboran sodowy	350.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nadmanganian potasu	300.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Nitrobenzol	450.—
Biel cynkowa	65.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel ołowiana	135.—	Octan ołowiu	165.—
Biel tytanowa	150.—	Oleina	200.—
Boraks kryst. i w proszku	78.—	Olej rycynowy med.	225.—
Boran manganu	330.—	Pumeks w kawałkach	60.—
Braunsztyń	80.—	Pumeks w proszku	40.—
Chlorek baru	68.—	Sadza ameryk. Carbon-Black marki „Witco” — ceny konkurencyjne.	
Chlorek cynku w proszku 98/100%	125.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek wapna	40.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Dwuchromian potasu	135.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian sodu	115.—	Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—	Siarczan miedzi	72.—
Fenol	310.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fosforan sodu trójzasadowy	80.—	Siarka mielona i w łaskach	35.—
Fosfor czerwonny	650.—	Talcum 3/0	19.—
Glejta angielska w proszku	135.—	Talcum 4 0	26.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Talcum 5 0	29.—
Grafit angielski w łuskach i w proszku	130.—	Tanina 92%	700.—
Hydrosulfit	280.—	Tlenek kobaltu 76%	2.200.—
Kalafonia	75.—	Węglan magnezu w cegielkach	230.—
Kamfora w taflach	715.—	Węglan magnezu w proszku	125.—
Kaolina w kaw. i w proszku	14.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Klej kostny	150.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
„ skórny	220.—	Żelazocjanek potasowy	320.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumić je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:

„Wysoka” Tow. Fabryk Portl. Cem. Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Włoszowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 600-10.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. Warszawa. Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna”. Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
„Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom”, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.
„Piaśtów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Sólka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1938 ROKU

ZE SPRAW ORGANIZACYJNYCH ZWIĄZKU

Dn. 31 marca 1938 r. odbyło się zwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego. Odkładając szczegółowe sprawozdanie z przebiegu zebrania do następnego numeru „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” obecnie podajemy streszczenie przemówienia zagajającego, jakie wygłosił Prezes Związku, p. Inż. Jerzy Wojnar:

„Sprawozdanie z czynności za rok ubiegły — 17-ty rok od założenia Związku — zostało przesłane.

Ze sprawozdania wynika, że na ogół przemysł chemiczny ma za sobą rok dobry. Brak nam wprawdzie jeszcze dokładnych cyfr ostatecznych, przyjąć jednak można, żeśmy w roku sprawozdawczym w produkcji przemysłowej osiągnęli rok najlepszej naszej koniunktury t. j. rok 1928, jednak zaznaczyć należy, że pod względem wyników bilansowych, rezultaty pozostawiają jeszcze dużo do życzenia.

Niech mi wolno będzie poruszyć sprawę, o której w ostatnich miesiącach dużo się mówiło, tj. sprawę reformy interwencjonizmu gospodarczego. Dla rozpatrzenia tego zagadnienia Pan Minister Przemysłu i Handlu powołał do życia Komisję, mającą opracować wnioski w celu usprawnienia obecnych metod stosowania istniejących środków interwencjonizmu gospodarczego.

W przeszłym roku z okazji Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia naszego Związku p. Wiceprezes Stypiński wygłosił tutaj w tej sali referat na temat „Ewolucja roli, zadań i form organizacyjnych zrzeszeń przemysłowych”. W dyskusji nad referatem zabierali głos również przedstawiciele Rządu, przedstawiając ich poglądy i zamierzenia w zakresie usprawnienia organizacji przemysłu i interwencjonizmu Państwa na życie gospodarcze.

Uważam, że pożyteczne będzie dlatego choćby najogólniejsze sformułowanie opinii przemysłu chemicznego, przy czym zaznaczyć bym chciał, że sprawa na posiedzeniach Zarządu była już dwukrotnie dyskutowana.

Interwencjonizm nie może być celem, lecz tylko środkiem do realizacji określonego programu gospodarczego. Jeżeli więc Rząd w trosce o dalszy rozwój ustala program np. dla przemysłu, to winien to uczynić w ścisłym oparciu o opinię tegoż przemysłu, którego wyrazicielami są nasze Związki przemysłowe.

Nie widzimy przeto koniecznej potrzeby tworzenia przymusowych organizacji przemysłowych, gdyż np. obecnie działający Związek Przemysłu Chemicznego jest dostatecznie miarodajną wykładnią opinii całego polskiego przemysłu chemicznego. Grupujemy przedsiębiorstwa prywatne i państwowe, wielkie i drobne, oparte o kapitał rodzimy i zagraniczny — przy czym naczelnym naszym celem jest i będzie rozwój przemysłu chemicznego dla pożytku Państwa i całego naszego gospodarstwa narodowego”.

W dalszym ciągu swego przemówienia p. Prezes Wojnar zwrócił uwagę na konieczność dalszego gromadzenia ze strony przemysłu ofiar i darów na cele dobrojenia armii, wskazując że „stara łacińska maksyma o pokoju i wojnie ma dalej swoje ważne znaczenie. Dlatego chciałbym z tego miejsca stwierdzić, że przemysł a w szczególności przemysł chemiczny, świadomy zadania, jakie na nim z tego tytułu ciąży, — przyczyni się w miarę sił do zrealizowania haseł i wytycznych głoszonych przez naszego Wodza Naczelnego. W miarę możliwości musimy się wszyscy przyczynić do podniesienia potencjału obronności czy to w formie uzupełnienia materiału uzbrojeniowego, czy też w formie innych dostaw i datków. Zarząd w tej sprawie serdecznie do Panów apeluje”.

ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH W WILNIE

Powracamy do sprawy tegorocznego Zjazdu Chemików Polskich w Wilnie, gdyż Zjazd ten ma szczególnie doniosłe znaczenie dla życia chemicznego Polski. Ma bowiem za zadanie nie tylko nawiązanie węzłów koleżeńskich i bliższej współpracy między chemikami rozproszonymi na ziemiach polskich, lecz również poświęcony będzie zobrazowaniu dorobku polskiego w dziedzinie chemii czystej i stosowanej na tle zdobyczy międzynarodowych.

Zjazd wileński będzie również poświęcony oddaniu hołdu pamięci Jędrzeja Śniadeckiego w setną rocznicę jego śmierci.

Wobec powyższego gorąco apelujemy do fabryk zrzeszonych w Związku o delegowanie jak największej ilości chemików, oraz o składanie ofiar na cele Zjazdu.

W numerze 5 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z dnia 1 marca b. r. opublikowaliśmy pierwszą listę ofiarodawców i wpłacone sumy przez przedsiębiorstwa chemiczne na cele organizacyjne Zjazdu.

Poniżej ogłaszamy następną listę, obejmującą wpłaty do dnia 25 marca b. r.:

Fabryka Przędzy i Tkanin Sztucznych „Chodaków” Sp. Akc.	1.000.— zł.
Azot Sp. Akc.	200.— zł.
Zw. Przemysłu Perfumeryjnego	100.— zł.
Tow. Przetw. Drzewn. „Jarot”	86.25 zł.
T-wo Zakł. Chem. „Strem” Sp. Akc.	360.— zł.
Zakłady Solvay w Polsce	1.590.— zł.

Przeznaczone przez przedsiębiorstwa chemiczne sumy na cele zjazdowe należy wpłacać na konto czekowe Związku Przemysłu Chemicznego w P. K. O. nr 12.369.

POLSKI HANDEL ZAGRANICZNY W R. 1937

Obok miesięczników Handlu Zagranicznego, podających szczegółowe przeglądy obrotów towarowych Polski z zagranicą za każdy miesiąc kalendarzowy, Główny Urząd Statystyczny publikuje również Roczniki Handlu Zagranicznego. Jest to wydawnictwo bardzo cenne, gdyż szczegółowiej podaje zestawienie pozycji wymiany towarowej, niż to czynią miesięczniki. Ponadto zaś daje szczegółowy obraz przywozu i wywozu z dokładnym podziałem na kraje pochodzenia lub kraje, dokąd kierujemy nasz wywóz.

W poprzednich latach Roczniki Handlu Zagranicznego ogłaszane były w połowie roku, następującego po roku sprawozdawczym. Rocznik Handlu Zagranicznego za r. 1937 ukazał się już obecnie — co powitać należy z dużym zadowoleniem, albowiem pozwala na wcześniejsze korzystanie z niezmiernie cennego materiału.

Zwłaszcza w przemyśle chemicznym, gdzie podejmowanie produkcji nowych artykułów chemicznych musi być poprzedzone szczegółowymi studiami, m. in. w zakresie chłonności rynku, możliwość korzystania z dokładnych zestawień przywozu jest rzeczą bardzo doniosłą.

Handel zagraniczny Polski za r. 1937 zamknął się po stronie przywozu sumą 1.254.298 tysięcy złotych, po stronie wywozu — sumą 1.195.488 tysięcy złotych. Bilans handlowy za r. 1937 jest więc ujemny, a saldo bierne wyniosło okragło 58 milionów złotych. Saldo ujemne w r. 1937 jest wynikiem znaczniejszego wzrostu przywozu niż wzrost wywozu, co znowu było skutkiem wzmoczonego zapotrzebowania na surowce i dobra inwestycyjne, nie bez udziału zresztą dóbr konsumcyjnych. Poprawa położenia gospodarczego w Polsce związana była dotychczas zawsze z pasywnym ułożeniem się wymiany z zagranicą. Gdyby ten stan rzeczy miał się utrwalić, to byłby niepokojący, gdyż bilans płatniczy Polski, jako kraju dłużniczego, wymaga trwałego salda dodatniego w wymianie towarowej.

Zwracamy szczególną uwagę fabryk chemicznych, które zamierzają podjąć nowe działy produkcji, na pożytek dokładnego zapoznania się z cennym wydawnictwem Gł. Urzędu Statystycznego, opracowanym dokładnie, a ukazującym się dostatecznie wcześnie, aby stanowić mogło aktualne źródło cennych informacji.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Przewidziane jest w najbliższym czasie podjęcie rozmów o rewizję list kontyngentowych związanych do układów handlowych z następującymi krajami: *Belgią, Danią, Węgrami*.

Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone są o zgłaszanie postulatów eksportowych.

O treści postanowień kontyngentowych w układach handlowych z *Grecją i Łotwą* poinformowane zostały zainteresowane przedsiębiorstwa.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 9 „Informatora Eksportowego”):

Dania. Przeniesienie karbidu i acetonu na listę towarów wolnych do przywozu.

W dniu 18 marca r. b. odbyło się pierwsze zebranie plenarne Rady Handlu Zagranicznego, w obecności p. Ministra Przemysłu i Handlu, wiceministrów Sokołowskiego i Wierusz-Kowalskiego oraz wyższych urzędników Ministerstw gospodarczych. Było to pierwsze zebranie po blisko rocznej prowizorycznej działalności Rady.

Złożone zostały obszerne sprawozdania z działalności. Prezes Rady, Min. Klarner nakreślił wytyczne dalszych prac Rady wskazując, że troska o bilans handlowy ponownie wysuwa się na czoło zagadnień gospodarczych Polski; ponieważ zaś dalszy wzrost koniunktury wewnętrznej pociągnie za sobą wzmoczenie przywozu — bilans handlowy opierać się musi na wzroście eksportu.

W obszernej dyskusji nad sprawozdaniami wszyscy jej uczestnicy podkreślili użyteczność powołania i działania Rady, koordynującej pracę i administrację w zakresie handlu zagranicznego.

Przed zakończeniem posiedzenia — Prezydium Rady obrane zostało w dotychczasowym składzie.

KRONIKA

W dniu 12 marca r. b. odbyło się posiedzenie Grupy Fabryk Gumowych Związku. Na posiedzeniu tym przedyskutowane zostały sprawy: repartycji dostaw państwowych, normalizacji wyrobów gumowych, bezpieczeństwa pracy w fabrykach gumowych. Po zakończeniu posiedzenia odbyła się wspólna konferencja z Grupą Producentów Sadzy celem omówienia zwiększenia zużycia sadzy krajowej ze strony fabryk gumowych.

Dn. 16 marca r. b. odbyło się w Min. Przemysłu i Handlu zebranie w sprawie antyutleniających i przyspieszczów wulkanizacji gumy. Na posiedzeniu obecni byli przedstawiciele przemysłu syntetyczno-organicznego oraz przedstawiciele fabryk gumowych. Na zebraniu tym opracowano szczegółowy pogląd na politykę celną w zakresie przyspieszczów i antyutleniających gumy — pod kątem widzenia potrzeb krajowej produkcji tych artykułów oraz przemysłu gumowego.

Dn. 3 kwietnia 1938 r. odbędzie się uroczystość uczczenia 40-lecia pracy naukowej i społecznej Prof. Stanisława Kalinowskiego. Akademia ta zwołana jest do Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, godz. 12 w południe.

Dn. 4 kwietnia r. b. o godz. 17 min. 15 odbędzie się posiedzenie Rady Muzeum Techniki i Przemysłu oraz Walne zebranie Muzeum. Porządek obrad przewiduje wysłuchanie i przyjęcie sprawozdania z działalności Muzeum w roku 1937 oraz wybory władz Muzeum.

Sekcja Przemysłowa Polskiego Towarzystwa Chemicznego zawiadamia, iż dn. 7 kwietnia 1938 r. o godz. 17 i pół, w dużym audytorium Chemicznym Politechniki Warszawskiej, Polna 3, odbędzie się posiedzenie dyskusyjne.

Referat „Jedwab naturalny” wygłosi Mgr. Miron Krasnodębski, kierownik Centr. Dośw. Stac. Jedwab. w Milanówku.

- a) Historia jedwabnictwa.
- b) Hodowla jedwabników — morwa.
- c) Rozwijanie oprzędów, obróbka włókna.
- d) Skład chemiczny włókna.
- e) Cechy wyróżniające jedwab szlachetny.
- f) Stan i znaczenie jedwabnictwa w Polsce.

Dyskusja (ciąg dalszy) na temat — „Włókiennictwo na nowych torach” — którą poprzedzą komunikaty:

Mgra S. Malessy — kierownika Biura Planowania przy P. Wicepremierze — „Struktura włókiennictwa w Polsce”;

D-ra Inż. E. Pijanowskiego — „Kazeina włókiennicza”;

Inż. A. Ekerkunsta — „Racjonalizacja produkcji lnu” (celuloza, kotonina).

Wnioski.

Nakładem Sp. Akc. „Strem” ogłoszona została broszura pod tytułem „Klej perełkowy”. W pięknej formie graficznej autor podaje pod-

stawowe wskazówki o sposobie używania w fabrykach, warsztatach i t. p. nowej formy klejów zwierzęcych, mianowicie perełek. Sposób opracowania i wydania broszury jest wzorowym przykładem umiejętnej trafiania do odbiorcy, celem zapoznania go z nowym produktem, jaki został wypuszczony na rynek.

Nakładem znanej księgarni „Dunod” w Paryżu ogłoszona została podstawowa praca Ch. Berthelot w zakresie węgla p. t. „Euration, sechage, agglomeration et broyage du charbon”. Książka ta zasługuje na szczególną uwagę wszystkich interesujących się sprawami zużytkowania węgla, jako źródła energii.

Ten sam autor nakładem tej samej księgarni wydał w poprzednich latach interesujące prace na temat paliw syntetycznych p. t. „Carburants de synthese et de remplacement” oraz „Technique et economique nouvelles des carburants de synthese”.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr 17 z dn. 19 marca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 126 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 12 marca 1938 w sprawie porozumienia polsko-fińskiego, dotyczącego cienia oleju żywicznego.

Zgodnie z tym porozumieniem, odpadkowy olej żywiczny otrzymywany ubocznie przy fabrykacji celulozy taryfikowany jest wg. poz. 101 taryfy celnej i opłaca cło w wysokości 2,50 od 100 kg — pod warunkiem przedstawienia zaświadczenia, że odpadkowy olej żywiczny jest produktem, otrzymywanym ubocznie przy fabrykacji celulozy.

W Dz. Ust. Nr 18 z dn. 24 marca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 138 rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 7 marca 1938 w sprawie gazowania napojów. Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, zabrania się od dn. 1 maja 1938 używania przy wyrobie napojów gazowanych innego kwasu węglowego, niż skroplony z butli stalowych.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr 13 z dnia 25 marca r. b. ogłoszone zostały rozporządzenia wprowadzające następujące zmiany w zakresie taryf kolejowych na produkty chemiczne.

Poz. 644 f) Klasyfikacja towarów uzupełniona została po słowach „superfosfat amoniakalny” słowem „boraksowany”. W taryfie specjalnej WE-25 w p. 1 „Przedmiot” dodany został nowy wiersz: „Superfosfat amoniakalny, boraksowany i amoniakalno-potasowy z poz. 644 f)”. W taryfie specjalnej WE-26 w p. 1 „Przedmiot” dodany został wiersz: „Superfosfat boraksowany” z poz. 644 f).

W tym samym numerze Dziennika Taryf i Zarządzeń ogłoszono nową taryfę wyjątkową WE-12 na żuźle Thomasa mielone (tomasyne) ze stacji Nowy Bytom do stacji Strzybnica z opłatami 44 gr za 100 kg.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Alkohol metylowy czysty	225.—	* Kwas winowy i kwas cytrynowy dla celów spożywczych krystaliczny lub mielony (franco st. odb.)	450.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Azotan amonu	100.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—	* Nadchloran potasu	150.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	Octan metylu	300.—
Bisulfat	15.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—	Octan sodu kryst.	90.—
Chlor ciekły	115.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	Olej kopytkowy	420.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Olej kostny	400.—
Chlorek bielący (parytet Zabkowice)	30.60	Oleum 20%	12.75
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorek wapnia	17.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chlorobenzol	160.—	Saletra potasowa	120.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra sodowa przem.	58.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa rafin.	75.—
Dwuchromian potasu	155.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak sublimowany	180.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Siarczan amonu kryst.	24.70
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Fenol czysty	195.—	Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
Formalina 40%	160.—	Smola preparowana	15.25
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	290.—	Soda amoniakalna	20.70
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	310.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Karbolineum	22.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)		Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek Extra	250.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Gatunek I	230.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
Krezol DAB4	75.—		
Kwas mrówkowy 80%	200—210.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

"Przemysł Chemiczny Boruta" Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres telegr. "Boruta-Zgierz". Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żórawia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piusa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

"Wola Krzysztoforska" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

"Zakłady Solway w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:

"Wysoka" Tow. Fabryk Portl. Cem. Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 600-10.

Farmaceutyczne przetwory:

"Ludwik Spiess i Syn", Sp. Akc. Warszawa. Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

"Fr. Karpiński Spółka Akcyjna". Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

"Schicht-Lever" Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

"Wollbrom", Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

"Piasłów" Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Ziota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

"Chodaków" Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):

"Zakłady Solway w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

"Zakłady Solway w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu" Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1938 ROKU

ODCZYT PROFESORA F. MŁYNARSKIEGO

Po Walnym Zgromadzeniu Związku w dniu 31 marca prof. Feliks Młynarski wygłosił odczyt pod tytułem „Waluta a handel zagraniczny”. Prelegent uproszony został o omówienie tego tematu celem lepszego zapoznania uczestników Walnego Zgromadzenia z doniosłym wpływem, jaki wywierają rozmiary eksportu na kształt spraw gospodarczych kraju.

Prof. Młynarski zastrzegł na wstępie, że zamierza poruszyć drobny jedynie odcinek obszernego zagadnienia. Jeszcze przed kilkudziesięciu laty sprawy obrotu towarowego z zagranicą wydawały się nieskomplikowane; nadwyżki produkcji wewnętrznej wywożone były zagranicę, wzajemian za to przywożono niezbędne towary. Tego rodzaju prymat eksportu w obrotach z zagranicą rychło jednak musiał ustąpić, w miarę komplikowania się stosunków i perfekcjonowania form polityczno-handlowych. Państwa odbierające towary zagraniczne rozpoczęły uzależniać ich dopuszczenie na rynek od stanu własnego wywozu. Równocześnie z ujęciem obrotów w płaszczyźnie bilansu handlowego — jasne stało się, że bilans ten uzależniony jest w przeważnej mierze od wysokości kosztów produkcji. W miarę wzrostu kosztów produkcji bilans psuje się, bowiem towary wywożone stają się zbyt drogie, natomiast towary przywożone tanieją. Odpowiednie zatem wpływające na koszty produkcji okazało się bezpośrednim środkiem wpływu na bilans handlowy.

Jednakże koszty produkcji zdradzają coraz większe cechy sztywności. Spośród czterech elementów tych kosztów jeden — t. z. generalia nie ma istotniejszego wpływu na całość; płace robocze i obciążenia publiczne są właśnie bardzo sztywne, wreszcie koszt surowców własnych również nie może ulegać nadmiernemu obniżeniu. W tych warunkach, skoro koszty produkcji znajdują się w kleszczach sztywności, jedynym sposobem zmiany ceny wywożonego towaru pozosta-

je zmiana wartości pieniądza przez dewaluację, tj. obniżenie zawartości kruszcu w jednostce pieniężnej.

Metoda ta jest trafna pod warunkiem jednak że będzie stosowana przez kraje o wyższych kosztach produkcji i biernym bilansie handlowym. Rozpowszechnienie jej stosowania, słusznie określane jako nacjonalizm walutowy, pozbawia ją oczywiście właściwych wyników. Stąd rodzą się poglądy na konieczność międzynarodowej współpracy państw o walutach manipulowanych, popartej techniczną współpracą banków emisyjnych po przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych. Poglądy te zawierają swoistą antynomie w postulacie współpracy międzynarodowej państw hołdujących nacjonalizmowi walutowemu. Wprawdzie okres stabilizacji walut i automatycznego działania przepływu złota na poziom cen i obroty towarowe był okresem niespełna stuletnim, krótkim zatem w porównaniu z okresem chaosu walutowego istniejącego poprzednio, jednakże nie należy zapominać, że nawet w średniowieczu istniała de facto dwuwalutowość, gdyż obok waluty obiegowej w stosunkach międzybankierskich istniała zawsze waluta rozrachunkowa. System ten obecnie został przez różne kraje jakby ponownie podjęty.

W dyskusji, która wywiązała się nad referatem prof. Młynarskiego, zabierali głos dyr. E. Trepka, podkreślając znaczenie dopływu kapitałów w formie pożyczek i lokat dla bilansu handlowego; prezes A. Falter, który uwypuklił, że stabilizacja walut lub inne porozumienia w zakresie obiegu pieniężnego nie zdołają wiele poprawić stanu wymiany międzynarodowej, zanim nie nastąpi stabilizacja stosunków politycznych, oraz dr. A. Marchwiński który sformułował uwagi dotyczące położenia handlu zagranicznego Polski na tle międzynarodowych stosunków walutowych.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 4 kwietnia 1938 r. zmarł b. p. Michał Bornstein, Szef wydziału technicznego Sp. Akc. „Strem” w Warszawie.

Zasługi Zmarłego dla rozwoju produkcji chemicznej w Polsce były bardzo znaczne. Znako- mitą większość życia swego poświęcił pracy nad udoskonaleniem przemysłu kostno-klejowego; w firmie „Strem” pracował bez przerwy lat 24. Zainteresowania jego były jednak znacznie szersze; poświęcał się on z prawdziwym zamiłowaniem zagadnieniom organizacji pracy w przedsiębiorstwach. Ogłosił szereg prac dotyczących przemysłu kostno-klejowego oraz prace na tematy organizacyjne, w szczególności „O nowej organizacji pracy w przemyśle chemicznym”, „Znaczenie racjonalnej zbiórki wszelkich odpadków jako surowca przemysłowego” i inne.

B. p. Michał Bornstein był wzorem technika, którego myśl wybiegała poza bezpośrednią sferę zagadnień technologicznych, a interesowała się i rozwiązywała zagadnienia gospodarcze w ścisłym, jakby matematycznym ujęciu.

Zmarł niemal na posterunku swej pracy, a śmierci jego towarzyszy żal wszystkich którzy z nim się stykali.

WALNE ZGROMADZENIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 31 marca 1938 r. odbyło się zwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego Rz. P.

Zebranie, w drugim terminie, zagałł Prezes Związku, p. Inż. Jerzy Wojnar, stwierdzając prawomocność zebrania, wobec obecności 30 członków rozporządzających 78 głosami.

Przemówienie zagajające p. Prezesa Wojnara streściliśmy w Nr 7 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

Pamięć zmarłych w roku ubiegłym działaczy przemysłu chemicznego: ś. p. Artura Likiernika, Dyr. Sp. Akc. „Radocha” w Sosnowcu, b. p. Maurycyego Zimmermana, Dyr. Sp. Akc. „Strem” we Lwowie, oraz ś. p. Józefa Bądzińskiego, Dyr. Sp. Akc. „L. Spiess i Syn” — zebrani uczcili przez powstanie.

Na przewodniczącego zebrania powołano przez aklamację p. Dyr. Ludwika Brzezowskiego, który stwierdził, iż protokoły Walnych Zgromadzeń Związku z dn. 10 kwietnia i 13 listopada 1937 r. zostały rozesłane i nie wzbudziły zastrzeżeń; stwierdził również przyjęcie przez obecnych porządku obrad.

Dyrektor Związku, p. Trepka, składając uzupełniające sprawozdanie do sprawozdania drukowanego, rozesłanego wszystkim członkom, zaznaczył, iż rok 1937 był dla przemysłu chemicznego dość pomyślny. Należy podkreślić stałe postępy techniczne w roku ubiegłym. I tak jedna z fabryk barwników wypuściła na rynek cały szereg nowych półproduktów organicznych. Powstał cały szereg leków syntetycznych, rozpoczęto produkcję waniliny, sadzy na szerszą skalę, klejów i t. p. Obecnie — przemysł chemiczny stara się nawet dostarczać surowców, sprowa-

dzanych poprzednio z zagranicy. A więc sztuczne włókna cięte zastosowano w przemyśle włókienniczym, celem zastąpienia bawełny a nawet i wełny. Mamy już produkcję mas plastycznych, utwardzalnie tłuszczów, będziemy mieli sztuczny kauczuk. Nie we wszystkich jednak działach posunął się przemysł chemiczny naprzód. Nadal pozostaje w tyle, w zakresie produkcji lekkich metalów. Trzeba stwierdzić ogromny przywóz surowców, a jednocześnie utrudnienia w zakresie eksportu. Należy się bardzo liczyć z konkurencją japońską: — jeśli nie na naszym wewnętrznym rynku, to na innych zagranicznych rynkach przemysł japoński bardzo silnie przeciwdziała naszemu eksportowi. Porusza także p. Trepka sprawę rewizji władz skarbowych w fabrykach chemicznych, stwierdzając agresywność rewizji w niektórych przedsiębiorstwach. Porusza sprawę bezpieczeństwa pracy i komunikuje, iż Związek opracował na Kongres Bezpieczeństwa Pracy w Warszawie memoriał, który będzie rozesłany wszystkim członkom i zachęca zebranych do wzięcia udziału w Kongresie. Informuje, iż obecnie opracowany projekt Ustawy Patentowej przeprowadzany jest całkowicie po myśli, interesów przemysłu chemicznego. Wreszcie porusza zagadnienie sprawy odpadków, która to sprawa w innych państwach, jak Anglia, Włochy, Niemcy — dawno już ma wielkie znaczenie. Obecnie już i w Polsce poważny odsetek kości jest zbierany. Na zakończenie p. Trepka sygnalizuje sprawę Międzynarodowej Wystawy w kwietniu 1938 r. w N. Yorku, gdzie w dziale przemysłowym będzie istniała Grupa Chemiczna Polska.

Na tle sprawozdania poruszono sprawę interwencjonizmu — głos zabierali pp: Dr W. Sachs i Inż. T. Zamoyski.

P. Dr S. Otolski odczytał protokół Komisji Rewizyjnej. Zebranie protokół Komisji przyjęło.

Sprawozdanie finansowe referuje p. Trepka, zaznaczając iż sytuacja finansowa Związku kształtowała się pomyślnie, mianowicie rok operacyjny 1937 został zamknięty nadwyżką 1.100 zł., aczkolwiek wydatki Związku były większe, gdyż wydana została książka p. t. „Wytwórczość Chemiczna w Polsce” oraz wydatkowano 8.000 zł. na różne cele społeczne i subsydia.

Preliminarz wydatków na r. 1938 (rozesłany wszystkim członkom) został przyjęty z prawem virement dla Zarządu.

Do Zarządu zostali ponownie powołani ustępujący przez losowanie członkowie pp.: Inż. J. Wojnar, Inż. F. Wiślicki, Inż. L. Szefer, Dr. G. Litterer, Inż. J. Podraszko, Inż. E. Natanson. Ponadto powołano do Zarządu Związku p. Władysława Kwasięborskiego.

D o Komisji Rewizyjnej ponownie przez aklamację powołano pp.: B. Kuryłowicza, Dr S. Otolskiego, J. Szereszowskiego.

W wolnych wnioskach zabrał głos p. Inż. T. Zamoyski, poruszając sprawę praktyk wakacyjnych dla studentów. P. Zamoyski wyjaśnił obecną formę zbierania i rozdziału praktyk i zwrócił się z apelem do zebranych o udzielanie jaknajwiększej ilości praktyk zarówno dla studentów

K O N K U R S

Związek Przemysłu Chemicznego R. P. częstokroć bywa powoływany do współpracy przy organizowaniu działu chemicznego w pawilonach polskich międzynarodowych wystaw.

Metoda przedstawiania przemysłu chemicznego, w szczególności w sposób dostępny dla szerokich warstw zwiedzających, nie jest bynajmniej łatwa. Zagadnienie to było już kilkakrotnie rozwiązane, jednak nie z tak dalece pozytywnym efektem, aby wystawa polskiego przemysłu chemicznego dawała syntetyczny pogląd na całokształt tej ważnej gałęzi produkcji.

W tym stanie rzeczy Związek Przemysłu Chemicznego R. P. postanowił ogłosić konkurs na opracowanie właściwego sposobu przedstawiania na wystawach polskiego przemysłu chemicznego. Wystawy tego typu nie mogą, z natury rzeczy, uwzględniać stoisk poszczególnych firm, ani być zespołem ich reklamowanych eksponatów.

Związek nie stawia żadnych warunków dotyczących konkretnych rozwiązań artystycznych, ograniczając zadanie do sformułowania jedynie pewnych zasadniczych idei. Oczywiście uzupełnienie pomysłu przez zilustrowanie go konkretnym rysunkiem lub planem jest bardzo pożądane. Przykładem konkretnych ram, w których winien być zmieścić się pomysł, jest tablica rozmiarów 3,5 x 2,5 m.; na takich tablicach projektowane jest przedstawienie poszczególnych gałęzi przemysłu polskiego w pawilonie na Wystawie w Nowym Jorku w r. 1939.

Prace konkursowe składać należy do Związku Przemysłu Chemicznego R. P. w Warszawie, ul. Czackiego 1, w zamkniętej kopercie, zaopatrzonej godłem; w innej zaś również zamkniętej kopercie podać należy, powtarzając godło — imię, nazwisko i adres autora.

Termin składania prac konkursowych, który nie będzie przedłużony, oznacza się na dzień 1 czerwca 1938 r.

Prezydium Związku Przemysłu Chemicznego R. P. rozpatrzy nadesłane prace i zadecyduje o wyniku konkursu.

Nagrody wynosić będą zasadniczo 500, 300 i 200 zł.; w zależności od ilości nadesłanych prac i ich wartości — Związek zastrzega sobie prawo zmniejszenia ilości nagród, oraz innego podziału ogólnej sumy nagród.

Nagrodzona praca staje się wyłączną własnością Związku Przemysłu Chemicznego R. P.; prace nienagrodzone zwrócone będą autorom, legitymującym się godłem.

Związek zastrzega sobie możliwość zakupu prac nienagrodzonych. Otwarte będą jedynie koperty, zawierające nazwiska autorów prac nagrodzonych lub przeznaczonych do zakupienia.

Uczestnicy konkursu, którzy pragnęliby zasięgnąć dalszych jeszcze informacji, proszeni są o zwrócenie osobiście lub telefonicznie do Związku (telef. 510-14).

szkół akademickich, jak i dla uczniów szkół zawodowych. Poruszył również sprawę stypendiów im. J. Piłsudskiego, sprawę Zjazdu Chemików Polskich w Wilnie, zasygnalizował, iż prace związane z Kongresem Chemii Przemysłowej w r. 1939 w Warszawie są w toku.

W sprawach bieżących zabierali głos pp. Dr. W. Sachs w sprawie dublowania produkcji, p. Dyr. W. Płużański w sprawie reklam firm chemicznych. P. Dyr. Trepka udzielił wyjaśnień.

W drugiej części Walnego Zgromadzenia Związku wygłoszony został przez p. Prof. Feliksa Młynarskiego odczyt p. t. „Waluta a handel zagraniczny”. Odczyt wywołał duże zainteresowanie i ożywioną dyskusję na nader interesujące tematy, a przede wszystkim eksportu produktów chemicznych.

KRONIKA

Firma K. Zawadzki i Ska, Warszawa, biuro, ul. Mazowiecka 11 (tel. 309-29 i 633-29), składy, ul. Obozowa 18 — objęła z dniem 1 kwietnia r. b. na m. st. Warszawę wyłączne przedstawicielstwo działu materiałów plastycznych — jak: mieszanek do prasowania „Silesit”, żywice do prasowania „Silesit SS”, żywicę laną „Silesitan”, płyty z papieru impregnowanego „Silesiteks P”, żywice techniczne sztuczne „Silesitol” oraz formy stalowe do prasowania mieszanek „Silesit” produkcji firmy „Lignoza” S. A., Katowice, Dworcowa 13.

Staraniem Sekcji Przemysłu Organicznego Związku Inżynierów Chemików oraz Towarzystwa Wojskowo-Technicznego odbyło się w lokalu warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej zebranie odczytowo-dyskusyjne, poświęcone zagadnieniom przemysłu garbarskiego.

Poszczególne tematy były kolejno referowane przez pp. Inż. Tarasiewiczza, Inż. Woźniakiewicza, Dr. Janickiego i Inż. Darochę, po czym rozwinęła się bardzo ożywiona dyskusja. Szereg uchwalonych rezolucyj dotyka najważniejszych postulatów i niedomagań przemysłu garbarskiego.

Należy z zadowoleniem stwierdzić, że garbarstwo krajowe w coraz większym stopniu wyzwala się z rutyny i empiryzmu. Coraz więcej chemików pracuje w naszym przemyśle garbarskim. Wyższe zakłady naukowe (Politechnika Warszawska i Uniwersytet w Poznaniu) zaczynają organizować ośrodki badań garbarskich, a Średnia Szkoła Chemiczno-Garbarska w Radomiu wypuszcza corocznie zastęp dobrze przygotowanych pracowników, kandydatów na majstrów garbarskich.

Ukazał się Nr 1 wydawnictwa „Statystyka w Przedsiębiorstwie”; wydawnictwo to jest organem Sekcji Statystyki w Przedsiębiorstwie Polskiego Towarzystwa Statystycznego (Warszawa, Al. Jerozolimskie 32) i jest poświęcone opracowaniu oraz rozpowszechnieniu znajomości metod statystycznych w zastosowaniu do potrzeb przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych, bankowych i innych.

Szczegółową recenzję podamy w następnym numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

Ukazało się drukowane X Sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie za r. 1937. Sprawozdanie obrazuje gospodarczą działalność Izby w roku 1937; działalność komisji i biura Izby, zawiera bilans Izby, sprawozdanie budżetowe i t. p.

Wyszła z druku praca p. Inż. Kazimierza Jackowskiego, Dyrektora Muzeum Techniki i Przemysłu w Warszawie p. t. „Wystawy krajowe czy międzynarodowe”. Treść stanowią krótkie sprawozdania i uwagi z wystaw: w Berlinie i Paryżu, zakończone wnioskami w odniesieniu do urządzania wystaw w Polsce. Broszura ilustrowana jest pięknymi zdjęciami fragmentów wystaw w Berlinie i w Paryżu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr 9 z dn. 31 marca r. b. pod poz. 210 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 18 marca 1938 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 18 czerwca 1936 r. o cenach soli i solanki.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr 9 z dn. 31 marca r. b. pod poz. 211 ukazało się rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 marca 1938 r. wydane w porozumieniu z Min. Spraw Wojskowych i Skarbu o uzupełnieniu wykazu przedsiębiorstw wymienionych w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. w sprawie ulg dla przedsiębiorstw przemysłowych i komunikacyjnych.

W związku z powyższym do przedsiębiorstw korzystających z ulg przemysłowych zostają zaliczone wytwórnie syntetycznego kauczuku i zakłady utwardzania tłuszczy.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 31 marca 1938 r.

W „Monitorze Polskim” Nr 79 z dnia 6 kwietnia r. b. pod poz. 112 ukazało się zarządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 marca 1938 r. w sprawie zatwierdzenia taryfy składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych. Nowa taryfa składek obowiązuje od dnia 1 stycznia 1938 r. do 31 grudnia 1940 r.

W Dz. Ust. R. P. Nr 21 z dnia 31 marca r. b. ukazała się pod poz. 168 ustawa z dn. 25 marca 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o monopolu spirytusowym, o podatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych.

Ustawa obowiązuje od dn. 31 marca r. b.

W Dz. Ust. R. P. Nr 21 z dnia 31 marca r. b. ukazała się pod poz. 171 Ustawa z dnia 29 marca 1939 r. o przedłużeniu czasowego obniżenia składek za ubezpieczenia społeczne.

Ustawa obowiązuje od dn. 31 marca r. b.

W Dz. Ust. R. P. Nr 22 z dnia 1 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 194 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1938 r. w sprawie ulg w opłatach od pojazdów mechanicznych (dotyczy samochodów ciężarowych) na Państwowy Fundusz Drogowy.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 kwietnia r. b.

CENY NIEKTORYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRM EDWARD GROŃNIEWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.			
Aceton	3.30	* Kwas fosforowy techniczny		2.25
Alun chromowy	0.68	Kremotartar		2.50
Alun krystaliczny	0.48	Kwas cytrynowy		4.20
Antychlor krystaliczny	0.39	* Kwas solny techn.		0.16
Biel cynkowa	0.65	Kwas winowy kryst.		4.50
Biel ołowiana	1.35	Litopon 30%		0.76
Boraks krystal.	0.78	Minia ołowiana 99/100%		1.10
Cerezyzna biała II gat.	1.80	Minia żelazna		0.50
Cerezyzna żółta II gat.	1.60	Nadboran sodowy		3.55
Chlorek magnezu	0.26	Nadmanganian potasu		3.—
Chlorek baru	0.68	Naftalin		0.70
Chlorek cynku 98/100%	1.20	Nigrozyna wodna		8.—
Chlorek wapna	0.41	Nigrozyna tłuszczowa		12.—
Chlorek wapnia	0.28	Olej rycynowy techniczny		1.90
Dwuchromian potasu	1.35	Olej rycynowy med.		2.30
Dwuchromian sodu	1.12	Olej kostny		4.—
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.30	Olej turecki 50%		0.85
" " " " " II	1.15	Olej turecki 80%		1.50
Dekstryna biała	0.65	Oropon (bejca dla skór) niem.		1.65
* Esencja octowa 80%	2.60	Bejca dla skór „Peroly“ franc.		1.—
Emetyk	6.—	Octan sodu		1.05
* Formalina 40%	1.60	Ozokeryt czarny		2.—
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.80	Ozokeryt bielony		3.80
Fenol krystal.	3.15	Parafina w taflach		1.15
Fluorek sodu	1.65	Siarka		0.32
Glukoza nieskażona	0.70	Siarczan glinu		0.25
Kaolina	0.14	Siarczan żelaza		0.15
Kreda zwykła szlamowana	0.08	Sól szczawikowa		1.60
Kreda ch. cz.	0.50	Sól glauberska kryst.		0.09
Kalafonia krajowa	0.78	Sól gorzka		0.21
Kalafonia amerykańska „Hercules“ N. jasna	0.95	Sadze angielskie		1.—
* Kwas octowy 30% techn.	1.—	Tłuszcz z wełny ciemny		0.60
Kwas mrówkowy	2.40	" " " jasny		0.85
Kwas mlekowy 50%	1.25	Woda utleniona 30%		3.50
Kwas mlekowy 80%	2.20			
* Kwas fosforowy chem. czysty	2.60			

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta“ Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres telegr. „Boruta-Zgierz“. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółwia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, I-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleński Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:

„Wysoka“ Tow. Fabryk Portl. Cem. Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 600-10.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn“, Sp. Akc. Warszawa. Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
„Selicht-Lever“ Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom“, Sp. Akc. Warszawa. Leszno 15, tel. 11-06-81.
„Piasztów“ Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„Chodaków“ Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórný:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1938 ROKU

USTAWA O ULGACH INWESTYCYJNYCH

W Dzienniku Ustaw Nr 26 z dn. 15 kwietnia r. b. ogłoszona została Ustawa z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych. Nowa ustawa kodyfikuje przepisy zawarte w dotychczasowych ustawach, obejmujących ulgi dla nowych inwestycji i wprowadza szereg istotnych zmian i przekształceń, zwłaszcza zaś rozszerza ramy ulg dla inwestycji na terenie t. zw. Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Ustawa z dnia 9 kwietnia składa się z 9-ciu rozdziałów:

Rozdział I — Ulgi w Centralnym Okręgu Przemysłowym.

Rozdział II — Ulgi na obszarze województw wschodnich.

Rozdział III — Ulgi dla poszukiwawczego wiertnictwa naftowego.

Rozdział IV — Ulgi inwestycyjne na całym obszarze Państwa.

Rozdział V — Ulgi dla nabywców akcji i udziałów.

Rozdział VI — Przepisy wspólne (przepisy proceduralne w zakresie przyznawania ulg objętych rozdziałami I — V).

Rozdział VII — Ulgi dla nowowznoszonych budowli oraz dla niektórych inwestycji w budynkach istniejących.

Rozdział VIII — Ulgi dla nabywców pojazdów mechanicznych i statków powietrznych.

Rozdział IX — Przepisy przejściowe i końcowe.

Ustawa ogranicza rodzaje przedsiębiorstw, które będą mogły korzystać z ulg w Centralnym Okręgu Przemysłowym. Z przemysłu chemicznego następujące działy wytwórczości objęte są ulgami:

gazownie, produkujące ponad 500.000 m³ gazu świetlnego rocznie i posiadające urządzenia do odbenzolowania gazu, koksownie, wytwórnie produktów destylacji: węgla, smoły węglowej, drzewa i torfu — łącznie z ich dalszą przeróbką chemiczną oraz wytwórnie płynnych paliw z powyższych surowców;

wytwórnie produktów ropy naftowej i gazu ziemnego, łącznie z ich dalszą przeróbką chemiczną;

wytwórnie siarki, kwasu siarkowego oraz kwasu azotowego i innych związków azotowych; wytwórnie związków arsenu i baru; wytwórnie chloru, chlorku wapnia, chloranów i nadchloranów;

wytwórnie syntetycznych związków organicznych, barwników i produktów farmaceutycznych, z wyjątkiem wytwórni preparatów galenowych; wytwórnie tlenu i acetyleny oraz innych gazów technicznych;

wytwórnie garbników i ekstraktów garbarskich;

wytwórnie gliceryny;

wytwórnie materiałów wybuchowych kruszących, prochów i nitrocelulozy oraz środków zapalniczych i detonacyjnych;

wytwórnie celulozy;

zakłady odwadniania i przerobu spirytusu na cele napędowe i przemysłowe;

utwardzalnie tłuszczów, olejarnie, rafinerie olejów roślinnych, wytwórnie fabrycznych tłuszczów jadalnych oraz wytwórnie tłuszczu kostnego i tłuszczów odpadkowych;

wytwórnie wyrobów gumowych, potrzebnych dla obrony Państwa oraz wytwórnie masek i pochłaniaczy przeciwgazowych;

wytwórnie kauczuku sztucznego i innych mas plastycznych;

wytwórnie środków opatrunkowych;

wytwórnie kwasoodpornych odlewów, takichże wyrobów ceramicznych, wyrobów ogniotrwałych dla przemysłu chemicznego i hutniczego oraz wytwórnie szkła technicznego (kuloodporne, bezpieczeństwa, sygnalizacyjne, optyczne i inne specjalne).

Zasadniczo ustawa obowiązuje z dniem ogłoszenia t. j. 15 kwietnia 1938 r., z wyjątkiem przepisów artykułu 15 i 19 (opłaty stemplowe), które wejdą w życie w miesiąc po ogłoszeniu oraz przepisów art. 24 — 34, 43 i 44 p. 1 (ulgami dla nowowznoszonych budowli), których termin wejścia w życie został ustalony na dzień 1 stycznia 1939 r.

Ogłoszenie przepisów wykonawczych do Ustawy przewidywane jest w najbliższym czasie.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boryszew” donosi nam, że uruchomiła produkcję kwasu migdałowego, obecnie zaś podjęła również wytwarzanie soli kwasu migdałowego, przeważnie do celów leczniczych.

WYSTAWY

Po krótkiej stosunkowo przerwie, wywołanej zamknięciem i poniechaniem przedłużenia wystawy paryskiej, zagadnienie organizacji wystaw stało się ponownie aktualne. Tym razem na porządku dziennym znajduje się sprawa przygotowań do wystawy międzynarodowej w Nowym Jorku w roku 1939 oraz do powszechnej wystawy polskiej w roku 1944.

Cokolwiek można było pierwotnie sądzić o pożytku organizowania wystaw oraz o stosunku nakładów do osiągniętych rezultatów — stwierdzić należy, że wystawy stały się istotnym i nieodzownym czynnikiem propagandy gospodarczej i kulturalnej życia współczesnego, a zainteresowanie wystawami zarówno ze strony zwiedzających i turystów, jak ze strony wytwórców i sprzedawców wzrasta.

Oczywiście, każda z wymienionych na wstępie wystaw będzie miała inny charakter i inne znaczenie. Wystawa międzynarodowa w Nowym Jorku służyć będzie, jak zawsze ogólnej propagandzie naszego kraju tym więcej, że odbywać się będzie ona właśnie w Stanach Zjednoczonych, kraju który odgrywa decydującą rolę w światowych stosunkach gospodarczych, dla Polski zaś jest największym skupieniem współplemieńców zagranicą. Organizacja wystawy dorobku gospodarczego Polski nabiera w tych warunkach szczególnego znaczenia i winna być odpowiednio przygotowana, zwłaszcza że dotychczasowe wystawy nie mogą w tej dziedzinie pochwalić się zadawalającymi rezultatami.

Związek Przemysłu Chemicznego, troszcząc się o należyte przedstawienie produkcji chemicznej polskiej — ogłosił konkurs na sformułowanie idei ogólnej syntetycznego rozwiązania tego zagadnienia. Warunki konkursu dołączone zostały jako wolna odbitka do poprzedniego (8-go) numeru „Wiadomości”. Należy przypuszczać, że stosunkowo długi okres, dzielący nas od wystawy nowojorskiej, pozwoli i innym gałęziom życia gospodarczego na sformułowanie programu ich udziału w wystawie, nadto zaś posłuży jako bardziej trwałe wzór do rozwiązań wystawowych na przyszłość. Aczkolwiek bowiem każda wystawa nosi z natury rzeczy odmienny charakter, jednakowoż pewne zasadnicze formy wystawiania, pogląd na to, do czyjej wyobraźni jakimi środkami można trafić, i które z tych środków znajdują się w dyspozycji danego eksponenta — mogą być trwałe.

W związku z tą uwagą nasuwa się myśl, że system organizowania wystaw lub udziału naszego kraju w wystawach nie jest dostatecznie obmyślony i przygotowany. Dotychczasowe komitety wystawowe, powoływane ad hoc, o składzie ulegającym przez to nieustannym zmianom — nie mogły stworzyć ciągłości, tradycji — jeśli się tak wolno wyrazić — doktryny wystawowej, a przez to unikać uznanych błędów i improwizacji.

Okoliczność, że już obecnie myśli się o przygotowaniu wystawy krajowej w roku 1944, że projekty tej manifestacji narodowej podejmowanej z okazji 25-lecia niepodległości, nabierają już konkretnych kształtów — jest pomyslna dla możliwości zorganizowania stałego ośrodka organizacji wystaw. Ośrodek ten, skupiający wszystkie czynniki społeczne i państwowe, pod wytrawnym kierownictwem i przy udziale stałego biura — byłby niewątpliwie pozytywnym osiągnięciem w zakresie organizacji naszego życia.

Na marginesie sprawy powszechnej wystawy polskiej dodać należy, że istnieje narazie spór o miasto, w którym wystawa miałaby się odbyć, spór między Poznaniem a Warszawą. Aczkolwiek tradycja i względy uczuciowe przemawiałyby za wyborem Poznania, to jednakże ogromna ilość argumentów rzeczowych, obszernie zresztą wyłuszczonych na zebraniu, które odbyło się w Izbie P. H. Warszawskiej w dniu 12 kwietnia rb. — nakazuje dać pierwszeństwo Warszawie. Z tych też względów przedstawiciele naszego Związku wypowiedzieli się za wyborem stolicy.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Staraniem Zakładów Elektro w Łaziskach Górnych ogłoszona została broszura p. t. „Elektro-kostki”. Broszura ta obejmuje dokładny opis oraz zastosowanie wytwarzanych przez Zakłady Elektro brykietowanych stopów żelaza w formie cegiełek. W szczególności opisane są kostki krzemowe, manganowe, fosforowe, chromowe, niklowe i chromo-niklowe.

Broszura jest cennym środkiem propagandy handlowej i znacznym ułatwieniem dla odbiorców stopów żelaza.

Ukazał się na rynku kalendarz galwanotechniczny na rok 1938 i 1939, wydany przez Fabrykę Chemiczną K. Zawadzki i S-ka w Warszawie. Jest to pierwszy fachowy kalendarz z tej dziedziny przemysłu, wydany po polsku.

Oprócz zobrazowania całości kształtu produkcji i działalności Fabryki Chemicznej K. Zawadzki i S-ka, w dziedzinie galwanotechniki, kalendarz zawiera liczne pomocnicze tablice, recepturę, rady i cenne wskazówki fachowe dla p. p. galwanizerów.

Wydawnictwo posiada estetyczną i solidną formę zewnętrzną, uzupełnioną rycinami aparatury, stosowanej w galwanizacji, a dostarczanej również przez powyższą firmę.

Wypełnia ono lukę istniejącą w polskiej fachowej literaturze techniczno-chemicznej, to też godne jest polecenia.

Kalendarz ten nabyć można we wszystkich większych księgarniach w cenie zł. 3.—, a poza tym Fabryka Chemiczna K. Zawadzki i S-ka, wydaje go bezpłatnie wszystkim swym stałym odbiorcom.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zastosowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych:

Maroko. Świadectwa pochodzenia przy wwozie do Maroka francuskiego mogą być uiszczane

ne przez polskie urzędy celne, zbędne jest zatem uzyskiwanie francuskiej wizy konsularnej.

Niemcy. Zrózniczkowanie pozycji taryfy celnej niemieckiej Nr 381 obejmującej masy plastyczne i żywice sztuczne.

Turcja. Podział kontyngentów przyznaných Polsce dokonany został w sposób następujący: 50% dla przywozu przez Stambuł, 20% — dla przywozu przez Smyrnę, 30% — rezerwa.

Układ obowiązuje do 17.VII. rb., wysokość plafonu do tej daty określona została na 7/12 kontyngentów rocznych.

KRONIKA

Dnia 31 marca 1938 r. odbyło się w Związku Przemysłu Chemicznego zebranie w sprawie aparatury emaliowanej, używanej w przemyśle chemicznym.

Na zebranie przybyli przedstawiciele wielu fabryk chemicznych oraz fabryk metalowo-mechanicznych, wyrabiających aparaturę emaliowaną.

W toku dyskusji wyjaśniono szczegółowo, jakim warunkom powinna odpowiadać aparatura emaliowana dla przemysłu chemicznego. Wskazano, iż emalia aparatów wytwarzanych w kraju wykazuje mniejszą kwasoodporność, niż analogiczna aparatura zagraniczna, natomiast odporność mechaniczna i termiczna jest mniej więcej jednakowa w aparaturze krajowej i zagranicznej. Omówiono dalej sprawy konstrukcyjne, wymiany uszkodzonych części oraz terminu dostaw.

Zwrócono uwagę na pożytek ewentualnej normalizacji aparatury oraz na konieczność dokładnych zestawień zapotrzebowania aparatów przez przemysł chemiczny.

W związku z tą ostatnią częścią zebrania, prosimy wszystkie fabryki chemiczne o możliwie śpieszne nadesłanie pod adresem Związku Przemysłu Chemicznego danych, dotyczących zapotrzebowania fabryk chemicznych na aparaturę emaliowaną. Konieczne jest sformułowanie następujących danych:

1. typ aparatu (reaktor czy zbiornik),
2. pojemność aparatu i jego wymiary,
3. szczególne życzenia, dotyczące aparatury emaliowanej.

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwwgazowej (Okrąg Lwowski) w dalszym ciągu zwraca naszą uwagę na pożytek wzięcia udziału przez fabryki chemiczne w Wystawie Lotniczej, urządzanej przez L. O. P. P.

Zarząd Wystawy zwrócił się bezpośrednio do szeregu przedsiębiorstw z propozycją uczestniczenia w Wystawie. Z naszej strony uważamy za niezbędne podkreślić doniosłość tej Wystawy z ogólnego punktu widzenia i zachęcić fabryki chemiczne do wzięcia udziału w Wystawie.

Bliższych informacji udziela i zapisy przyjmuje Okrąg Lwowski L. O. P. P., Lwów, ul. Podleskiego 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr 21 z dnia 31 marca r. b. ukazało się pod poz. 175 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 marca 1938 r.

w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień protokołu taryfowego między Polską a Estonią z dnia 19 lutego 1938 r.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 5 kwietnia r. b.

W Dz. Ust. R. P. Nr 22 z dnia 1 kwietnia r. b. ukazał się pod poz. 193 Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 marca 1938 r. o państwowej służbie geologicznej. Postanowienia dekretu obowiązują od dn. 1 kwietnia r. b.

W Dz. Ust. R. P. Nr 22 z dnia 1 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 198 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 1938 r. o wyznaczeniu okręgów izb przemysłowo-handlowych.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 1 kwietnia 1938 r.

W Dz. Ust. Nr. 23 z dn. 7 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 202 Ustawa z dnia 25 marca 1938 r. o wykonywaniu zawodu aptekarskiego.

Ustawa obowiązuje od dn. 1 lipca 1938 r.

W Dz. U. R. P. Nr. 23 z dnia 7 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 205 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 marca 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o zryczałtowaniu podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw na rok 1938.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 7 kwietnia 1938 r.

W Dz. U. R. P. Nr. 24 z dnia 11 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 210 ustawa z dnia 31 marca 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o usuwaniu nieczystości i wód opadowych.

Ustawa obowiązuje od dn. 7 kwietnia 1938 r.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr 11 z dnia 20 kwietnia r. b. ogłoszony został okólnik Ministerstwa Skarbu w sprawie taryfikacji balsamów, żywic i gumożywic.

Zgodnie z okólnikiem — jako balsamy, objęte poz. 97 p. 1. tar. cel. należy uważać substancje płynne i syropowate z grupy osobno nie wymienionych naturalnych żywic i gumożywic.

Naturalne żywice i gumożywice o konsystencji ciastowatej lub stałej w temperaturze 15°, oprócz osobno wymienionych traktować należy jako żywice i clić w zależności od właściwości i zastosowania: jeżeli są wonne i nadto znajdują zastosowanie w perfumerii — wg. poz. 99 tar. cel., inne — wg. poz. 97 p. 1. tar. cel.

ECHA

* Pan Dr. Andrzej Marchwiński opuszcza z dniem 1 lipca 1938 obecnie zajmowane stanowisko w Związku Przemysłu Chemicznego, wskutek objęcia funkcji Vicedyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. P. Dr. Marchwiński będzie jednak w dalszym ciągu współpracował ze Związkiem Przemysłu Chemicznego, w charakterze doradcy ekonomicznego.

* Z dniem 31 kwietnia r. b. ustąpił ze swego stanowiska Dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni p. Dr. Józef Kulikowski, w związku z czym Prezydium Izby postanowiło wyrazić p. Dr. Kulikowskiemu podziękowanie za dotychczasową pracę.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas winowy	440.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotan amonu	100.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—	(brutto za netto)	
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	* Nadchloran potasu	150.—
Bisulfat	15.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Boraks kryształ. (franco st. odb.)	77.—	Octan metylu	300.—
Chlor ciekły	115.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	Octan sodu kryst.	90.—
* Chloran sodu techn.	150.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
Chlorek bielący (parytet Zabkowice)	30.60	Olej kopytkowy	420.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Olej kostny	400.—
Chlorek wapnia	17.—	Oleum 20%	12.75
Chlorobenzol	160.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chloroform purissimum	650.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra potasowa	120.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa przem.	58.—
Dwuchromian sodu	125.—	Saletra sodowa rafin.	75.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Salmiak sublimowany	180.—
Fenol czysty	195.—	Siarczan amonu kryst.	24.70
Formalina 40%	160.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	290.—	Siarczyk sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	310.—	Smola preparowana	15.25
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbolineum	22.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)		Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Gatunek Extra	250.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Gatunek I	230.—	Toluen chem. czysty	95.—
Krezol DAB4	75.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
*Kwas cytrynowy	420.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsna XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:

„Wysoka” Tow. Fabryk Portl. Cem. Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wzrosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 600-10.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

„Fr. Karpiński Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom”, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczyk węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiakozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu” Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1938 ROKU

ZJAZDY I KONGRESY

Rok bieżący charakteryzuje się większą niż zwykle ilością polskich i międzynarodowych manifestacji chemicznych.

Od dnia 15 maja odbywa się w Rzymie międzynarodowy Kongres Chemiczny, połączony z bieżącymi pracami Międzynarodowej Unii Chemicznej. Kongresy te, zwoływane co parę lat przed wojną, zostały wznowione Kongresem w Madrycie, odbytym niemal bezpośrednio przed wojną domową w tym kraju. Obecny Kongres rzymski zbiera oficjalne delegacje kilkudziesięciu krajów pozaeuropejskich i europejskich, a wśród nich również polską delegację. Udział Polaków w Kongresie rzymskim jest dość liczny, zarówno jeśli chodzi o skład osobowy delegacji, jak o ilość referatów przekraczającą dwadzieścia. Przewodniczącym polskiej delegacji jest p. Prof. Dr. Wojciech Świętosławski, Minister Oświaty, a w skład delegacji wchodzi z ramienia Związku Przemysłu Chemicznego pp.: Inż. Feliks Wiślicki, Dr. Józef Landau, Inż. Edmund Trepka.

W końcu czerwca r. b. odbędzie się w Wilnie IV Zjazd Chemików Polskich, połączony z obchodem setnej rocznicy śmierci Jędrzeja Śniadeckiego. Zjazd ten — jak już sygnalizowaliśmy — będzie nosił nieco odmienny od poprzednich charakter, gdyż punkt ciężkości obrad ma być położony na posiedzenia plenarne, gdzie wygłoszone zostaną krótkie monograficzne referaty, poświęcone postępom nauki i techniki chemicznej w ostatnich latach. Ponawiamy wezwanie do tych fabryk chemicznych, które jeszcze nie złożyły ofiar na cele organizacji Kongresu, o możliwie najspieszniesze zadeklarowanie i wpłacenie odpowiednich sum. Ponadto — zwracamy uwagę na konieczność możliwie licznej obecności Zjazdu i zgłaszania referatów.

Wreszcie ostatnia dekada września r. b. przynosi Kongres Chemii Przemysłowej, który tym razem odbędzie się w Nancy. Kongresy te, organizowane przez francuskie Towarzystwo Chemii Przemysłowej, odbywają się co roku i noszą cechy zjazdów międzynarodowych, poświęconych omówieniu bieżących zagadnień i postępów w przemyśle chemicznym.

Jak widać z powyższego przeglądu, rok 1938 da możliwość nie tylko wszechstronnego zapoznania się z postęпами nauki i techniki chemicznej, ale również osobistego zbliżenia chemików i działaczy przemysłowo-chemicznych różnych krajów świata. Nie ulega bowiem wątpliwości, że jednym z naczelných zadań podobnych manifestacji jest stworzenie możliwości bezpośredniego kontaktu między ludźmi, pracującymi na tym samym wprawdzie terenie, ale pod różną szerokością geograficzną — a wskutek tego nie znających się często osobiście. Zjazdy dają okazje zadzierzgnięcia albo utrwalenia węzłów znajomości czy zgoła przyjaźni, tak bardzo ułatwiających współpracę na każdym terenie.

Jeżeli chodzi o zamierzenia na rok nadchodzący, to projektowane jest zwołanie w roku 1939 Kongresu Chemii Przemysłowej, połączonego z II Zjazdem Inżynierów Chemików — do Warszawy. Sprawa ta będzie jeszcze szczegółowo przez nas omówiona we właściwym czasie; już teraz jednak uważamy za niezbędne zasygnalizować, że wstępne prace przygotowawcze są w toku i należy mieć nadzieję, że Kongres ten — o charakterze międzynarodowym — pozwoli na utrwalenie stosunków między polskimi a obcymi chemikami.

REGLAMENTACJA PRZYWOZOWA

Ministerstwo Przemysłu i Handlu poleciło podać do wiadomości przedsiębiorstw, importujących towary z zagranicy, następujący komunikat:

W związku z obserwowanym wzrostem zbędnego pośrednictwa między bezpośrednio zainteresowanymi a aparatem administracji handlowej w odniesieniu do spraw reglamentacji przywozowej i wywozowej, biorąc pod uwagę, że:

1) bezpośrednio zainteresowani stają się niejednokrotnie przedmiotem wyzysku ze strony narzucającej swoje usługi i trudniącej się zawodowo pośrednictwem,

oraz

2) efekt usług oddanych przez pośredniczącego pozostaje identycznym z tym, jakiby miał miejsce przy załatwianiu przez bezpośrednio zainteresowanego, nadmiar zaoszczędzając mu jednocześnie nieprodukcyjnych kosztów z tytułu tego pośredniczenia,

— Ministerstwo Przemysłu i Handlu zleca Izbom Przemysłowo-Handlowym i Organizacjom, którym powierzono sprawowanie jakichkolwiek funkcji w zakresie reglamentacji przywozowo-wywozowej, poczynienie wszelkich kroków, mających na celu drogą bezpośrednio kontaktu z zainteresowanymi, wyeliminowanie występowania w cudzym imieniu.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu sądzi, iż dla osiągnięcia powyższego byłoby wskazanym powiadomienie Izb Przemysłowo-Handlowych i właściwych Organizacji o niezbędności poinformowania zainteresowanych co do szkodliwości pośrednictwa oraz ustalenie dni i godzin, w których zainteresowani będą załatwiani w sprawach reglamentacji przywozowej i wywozowej. Poinformowanie o powyższym zainteresowanych winno nastąpić przez ogłoszenia wywieszane w lokalach, zajmowanych przez biura Rady Handlu Zagranicznego, Izb i Organizacji oraz za pośrednictwem prasy.

Przy tej okazji i w tym samym trybie należy przypomnieć zainteresowanym, że mogą oni, w wypadkach usprawiedliwionych szczególnymi okolicznościami sprawy, w każdym jej stanie, zwracać się bezpośrednio do Ministerstwa Przemysłu i Handlu codziennie w dniach urzędowania, w godzinach od 10-ej do 12-ej, przy czym we własnym interesie winni się zgłaszać osobiście.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu wyjaśniło, iż celem umożliwienia odmrożenia należności polskich eksporterów w Hiszpanii, pochodzących głównie z bieżących dostaw nasion buraków, zachodzi potrzeba zwiększenia przywozu z Hiszpanii.

Ponieważ Hiszpania między innymi towarami dopuszcza do wywozu do Polski w drodze rozrachunku piryty, które dotychczas były przywożone za dewizy via Londyn lub Paryż, przeto, w celu uniknięcia zbędnych wydatków dewizowych, Ministerstwo Przemysłu i Handlu prosi o zawiadomienie zainteresowanych importerów o

konieczności nabywania pirytów hiszpańskich w rozrachunku.

Rozrachunek dokonywany jest przez Polskie T-wo Handlu Kompensacyjnego, które może postawić do dyspozycji importerów około zł. 800 tysięcy (30.000 £. angielskich), pochodzących z polskiego eksportu do Hiszpanii i tam zablokowanych.

WPLATY NA CELE ORGANIZACYJNE IV ZJAZDU CHEMIKÓW POLSKICH W WILNIE

W numerze 5 z dnia 1 marca b. r. i numerze 7 z dnia 1 kwietnia b. r. „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” opublikowaliśmy pierwsze listy ofiarodawców i wpłacone sumy przez przedsiębiorstwa chemiczne na cele zjazdowe. Listy obejmowały następujących ofiarodawców: Tomaszowską Fabrykę Sztucznego Jedwabiu, Sp. Akc. „Polski Roche”, Sp. Akc. Zakł. Chem. w Częstochowie, Zjedn. Zakł. Mat. Wyb. i Azotu, Fabrykę Przędzy i Tkanin Sztucznych „Chodaków” Sp. Akc., Sp. Akc. „Azot”, Zw. Przemysłu Perfumeryjnego, Tow. Przetw. Drzewn. „Jarot”, T-wo Zakł. Chem. „Strem” Sp. Akc., Zakłady Solvay w Polsce.

W czasie do dnia 15 maja b. r. wpłynęły dalsze sumy, które poniżej ogłaszamy:

Nitrat Sp. Akc.	zł. 130.—
Boryszew Sp. Akc.	„ 130.—
Lignoza Sp. Akc.	„ 1.000.—
Schicht Sp. Akc.	„ 1.000.—
Zw. Koksowni	„ 1.000.—
Dr. Wander Sp. Akc.	„ 100.—
Motor Sp. Akc.	„ 135.—
Boruta Sp. Akc.	„ 1.000.—
Karpiński i Leppert	„ 60.—
Eksploatacja Fabryk Ceraty Sp. Akc.	„ 205.—
K. Zawadzki i S-ka	„ 100.—

Wobec bliskiego terminu Zjazdu, który ma się odbyć w okresie 29 czerwca — 3 lipca 1938 r. Komitet Organizacyjny apeluje o jaknajszysze wpłacanie zadeklarowanych sum.

Wpłaty należy dokonywać na konto czekowe Związku Przemysłu Chemicznego w P. K. O. Nr 12.369. Zebrane przez Związek sumy są przekazywane do Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Rozpoczęte zostały rokowania handlowe z Rumunią i Węgrami. Postulaty wywozowe przemysłu chemicznego, zgłoszone do Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Komitetu Traktatowego — zakomunikowane zostały również przedstawicielom Komitetu w delegacjach do rokowań.

Dania. Następujące produkty wprowadzone zostały na listę towarów, przy przywozie których nie jest wymagane przedstawianie zaświadczeń dewizowych: celulooid, mączka kostna, smoła drzewna, terpentyna.

Estonia. Wskutek wejścia w życie układu z Polską obniżone zostały cła (w ramach kontyngentów niskocelnych) na rośliny lekarskie i materiały wybuchowe i zapalcze.

Państwowy Instytut Eksportowy organizuje udział firm polskich w Kanadyjskiej Wystawie Narodowej w Toronto w czasie od 26 sierpnia do 10 września r. b.

W omawianej ekspozycji bierze udział co-rocennie kilkanaście państw. Polska nie brała dotychczas udziału w żadnej wystawie na tamtejszym terenie. Z Kanadą posiadamy traktat handlowy z klauzulą największego uprzywilejowania, jak również należy dodać, że kraj ten nie stosuje żadnych ograniczeń dewizowych czy kontyngentowych, mimo zaś tych ułatwień posiadamy z Kanadą bilans handlowy ujemny. Stworzenie w roku ubiegłym Wicekonsulatu Handlowego w Montrealu oraz coraz większe zrozumienie, jakie wykazują firmy krajowe w opracowywaniu tego chłonnego rynku było powodem, że ujemne saldo naszego bilansu handlowego z Kanadą uległo dalszej redukcji.

W tych warunkach niewątpliwie jak najliczniejszy udział firm polskich w Wystawie w Toronto i zaznajomienie przez to bezpośrednio tamtejszych importerów z jak najszerszym wachlarzem naszych towarów jest ze wszechmiar wskazane.

Instytut postanowił nie obciążać firm biorących udział w Wystawie żadnymi kosztami, poza tymi, jakie będą związane z przygotowaniem odpowiednich kolekcji oraz przesłaniem ich do firmy spedycyjnej w Warszawie.

Firmy zainteresowane udziałem w Wystawie proszone są o porozumienie ze Związkiem (tel. 529-69).

KRONIKA

Izba Przemysłowo-Handlowa w Łodzi ogłosiła konkurs na opracowanie podręcznika „Materiałoznawstwo Włókiennicze”. Warunki konkursu są do otrzymania w łódzkiej Izbie Przemysłowo-Handlowej, Łódź, Al. Kościuszki 34.

Laboratorium Przemysłu Żywnościowego przy Związku Izb Przemysłowo-Handlowych wydało pracę pod tytułem „Przydatność tubek cynowanych jako opakowania”, pióra Dr D. J. Tilgnera i Mgr. Z. Koniecznego.

Z uwagi na interesujący materiał zawarty w tej broszurze oraz pionierski charakter pracy w języku polskim — broszura zasługuje na rozpowszechnienie i zapoznanie się z nią wszystkich fabryk chemicznych, używających tub cynowanych.

Nakładem wydawnictwa „Bezpieczeństwo i Higiena Pracy” wydana została broszura p. t. „Bezpieczeństwo i higiena spawacza”. Broszura

zasługuje na uwagę i rozpowszechnienie we wszystkich fabrykach, w których prowadzone są jakiegokolwiek prace spawarskie. Broszura jest do nabycia w administracji wydawnictwa, Warszawa, Polna 40.

Powstało w Warszawie nowe biuro powiernicze dla przemysłu, handlu i finansów „Pehaef”, które za główny cel postawiło sobie współdziałanie w organizacji przemysłu w „C. O. P-ie”. Biuro to udziela wszelkich informacji dotyczących budowy obiektów fabrycznych i zakupu terenów, stara się o kredyty na rozbudowę i uruchomienie zakładów przemysłowych oraz wykonywa wszelkie inne funkcje biur powierniczych. W początkach czerwca biuro „Pehaef” urządza wycieczkę do Centralnego Okręgu Przemysłowego dla osób interesujących się rozbudową przemysłową „COP-u”. Członkowie Związku Przem. Chem. zechcą nas zawiadomić o ew. chęci wzięcia udziału w wycieczce do dnia 24 b. m.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr 30 z dnia 30 kwietnia r. b. ogłoszone zostały pod poz. 263 — 267 Ustawy z dn. 23 kwietnia 1938 o ratyfikacjach: układu płatniczego polsko-francuskiego, przedłożenia umowy gospodarczej polsko-niemieckiej, protokołu taryfowego polsko-norweskiego, polsko-szwajcarskiego i polsko-rosyjskiego.

W Dz. Ust. Nr 30 z dnia 30 kwietnia ogłoszone zostało pod poz. 271 nowe Rozporządzenie o zniżkach celnych, zastępujące Rozporządzenie obowiązujące do dn. 30 kwietnia r. b. Nowe Rozporządzenie nie różni się w zasadzie od dotychczasowego, obejmując nadal 3 wykazy zniżek celnych, stosowanych za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu, albo na podstawie zaświadczeń Izb Przemysłowo-Handlowych, albo wreszcie działających automatycznie.

Rozporządzenie obowiązuje do dn. 31 października 1938, a wydane uprzednio zezwolenia na zniżki celne obowiązują nadal, jeżeli nowe Rozporządzenie obejmuje poprzednie zniżki celne.

ECHA

* Na posiedzeniu Grupy Fabryk Chemiczno-Farmaceutycznych, zrzeszonych na terenie Związku Przemysłu Chemicznego, dokonany został wybór władz Grupy, zgodnie z przepisami regulaminu, który został przystosowany do zmienionych przepisów nowego statutu Związku.

W wyniku dokonanych wyborów — jednomyślnie powołano na przewodniczącego Grupy p. Dr. Stefana Otolskiego, dyrektora Sp. Akc. „Ludwik Spiess i Syn”, a na wice-przewodniczącego p. Mgr. Ferdynanda Więkowski, dyrektora Sp. Akc. „Motor” i członka Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Wybór dokonany został na okres dwuletni.

CENY NIEKTORYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO
B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Cena w zł. za 100 kg.

Alun chromowy	67.50
Alun krystaliczny i mielony	48.—
Antychlor kryst.	39.—
Antimonium crud. w kawalkach	165.—
Antimonium crud. w proszku	200.—
Asfalt Gilsonit	70.—
Azotan baru	150.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie	
Błękit Milori i Paryski	650.—
Biel cynkowa	65.—
Biel ołowiana	130.—
Biel tytanowa	150.—
Boraks kryst. i w proszku	78.—
Boran manganu	330.—
Braunsztyn	75.—
Chlorek baru	65.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	125.—
Chlorek wapna	40.—
Dwuchromian potasu	135.—
Dwuchromian sodu	115.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—
Fenol	310.—
Fosforan sodu trójzasadowy	75.—
Fosfor czerwony	600.—
Glejta angielska w proszku	130.—
Glin metaliczny w proszku	550.—
Grafit angielski w łuskach i w proszku	130.—
Hydrosulfit	280.—
Kalafonia	75.—
Kamfora w taflach	715.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15.—
Klej kostny	150.—
„ skórny	220.—

Kreda chem. czysta	48.—
Kwas borny	170.—
Kwas szczawiowy	165.—
Litopon 30%	76.—
Minia ołowiana	110.—
Minia żelazowa min. 80%	80.—
Nadboran sodowy	350.—
Nadmanganian potasu	300.—
Nitrobenzol	450.—
Octan kobaltu	1200.—
Octan ołowiu	165.—
Oleina	200.—
Olej rycynowy med.	225.—
Pumeks w kawalkach	60.—
Pumeks w proszku	38.—
Sadza ameryk. Carbon-Black marki „Witco” — ceny konkurencyjne.	
Salmiak mielony	115.—
Salmiak w kaw. subl.	200.—
Siarczan kobaltu	750.—
Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Siarczan miedzi	72.—
Siarczan żelazowy	15.—
Siarka mielona i w łuskach	35.—
Talcum 3/0	19.—
Talcum 5/0	23.—
Talcum 6/0	29.—
Tanina 92%	700.—
Węglan magnezu w cegiełkach	240.—
Węglan magnezu w proszku	125.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Ziemia okrzemkowa	35.—
Żelazocjanek potasowy	320.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółwia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna]bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:

„Wysoka” Tow. Fabryk Portl. Cem. Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosewej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 600-10.

Farmaceutyczne przetwory:]

„Ludwik Spiess i syn”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna”. Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna]i techniczna:]

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. „Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom”, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81. „Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Żłota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. „Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Stomka, i]włosie]wiakozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu” Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1938 ROKU

MIĘDZYNARODOWY KONGRES CHEMICZNY

X Międzynarodowy Kongres Chemiczny, który odbył się w Rzymie, w okresie 15 — 21 maja 1938, zgromadził ok. 2.800 uczestników z różnych stron świata (Rosja Sowiecka zupełnie nie była reprezentowana). Jednocześnie z Kongresem, a właściwie — w jego ramach — odbyły się: XIII Konferencja Międzynarodowej Unii Chemii Czystej i Stosowanej, wystawa dokumentacji chemicznej i pokaz zastosowania kinematografii do wykładów chemicznych.

Otwarcie Kongresu nastąpiło na wspaniałym tle Kapitolu Rzymskiego, prace zaś Kongresowe odbywały się w gmachach i aulach nowowzniesionego osiedla uniwersyteckiego („Citta Universitaria”). Przewodniczącym Kongresu był prof. M. Parravano.

Na plenarnych posiedzeniach Kongresu ogłoszony został długi szereg odczytów, obrazujących postępy dokonane w poszczególnych dziedzinach chemii.

Prelegentami byli najwybitniejsi luminarze współczesnej wiedzy chemicznej: dzięki temu — liczne wykłady stały się prawdziwą atrakcją i gromadziły wielkie zastępy publiczności.

Jednym z prelegentów na plenum był p. Minister Prof. W. Świętosławski, który również przewodniczył II Sekcji Kongresu („Podstawowe produkty chemiczne”). Odczyt p. t. „Uwagi ogólne o postępie wielkiego przemysłu chemicznego i perspektywach jego rozwoju w przyszłości” był niezmiernie interesujący. Prof. Świętosławski w związku sposób uwydatnił ścisły związek pomiędzy nauką a przemysłem chemicznym; na szeregu przykładów udowodnił zależność postępów technicznych od badań teoretycznych; wskazał na szereg problemów technicznych wymagających naukowego pogłębienia. Najciekawszym był ustęp, poświęcony materiałom zastępczym i surowcom, otrzymywanym syntetycznie. Prelegent stwierdził doniosłość ekonomiczną możliwości wytwarzania tych syntetycznych produktów przez każdy naród, niezależnie od miejsca, jakie zajmuje na kuli ziemskiej.

Spośród innych plenarnych odczytów należy wymienić: Dr. F. Bergius „Chemiczne przetwarzanie drzewa przez hydrolizę węglowodanów”; Prof. E. Fourneau „Postępy chemii terapeutycznej”; Prof. A. Seewetz „Rola chemii w postępie fotografii i kinematografii”; Dr. F. ter Meer „Nowszy rozwój techniki chemicznej”.

Tematy szczegółowe były traktowane w 11-tu sekcjach, obradujących równocześnie. Wygłoszono, a w pewnej mierze i przedyskutowano, kil-

kaset referatów — bardzo nierównej wartości. Niektóre dawały istotnie pojęcie o nowych faktach lub teoriach chemicznych; inne były bardzo skromnymi przyczynkami, mniej zasługującymi na uwagę światowego zjazdu.

Ze strony Polskiej Delegacji wystąpili jako referenci profesorowie: Achmatowicz, Centnerszwer, Hrynakowski, Kemula, Kuczyński, Lachs, Małachowski, Świętosławski, Urbański, Zawadzki; ponadto szereg referatów został wygłoszony przez przedstawicieli nauki i przemysłu polskiego.

Uwzględniając znane zastrzeżenia co do pożytku wielkich zjazdów międzynarodowych, trzeba jednak stwierdzić ich celowość. Osobisty kontakt przodujących przedstawicieli myśli chemicznej ma swe znaczenie dla postępu wiedzy. Ogólna atmosfera Kongresu, świadomość uczestniczenia w wielkim współzawodnictwie międzynarodowym, możliwość otrzymania informacji z pierwszych źródeł działają zapładniająco i mogą skłonić niejednego z uczestników Kongresu do podjęcia nowych prac i nowych wysiłków.

Należy podkreślić doskonałość organizacji Kongresu. Wprawdzie niektóre materiały zostały przysłane uczestnikom Kongresu zbyt późno do Warszawy, ale w Rzymie technika organizacyjna działała wzorowo, zgodnie z duchem dyscypliny panującej w całej Italii faszystowskiej, gdzie wszak każdy uniwersytet posiada katedrę „filozofii organizacji”. Zarówno więc naukowe prace Kongresu, jak uroczystości, przyjęcia, przedstawienia, jak wreszcie — wycieczki i podróże związane z Kongresem były przygotowane i przeprowadzone bez zarzutu. Atmosfera Wiecznego Miasta, jego wspaniałe zabytki i skarby sztuki udostępnione uczestnikom Kongresu, wielka uprzejmość i gościnność włoskiego społeczeństwa — przyczyniły się do powodzenia Kongresu.

W dniu 17 maja Polska Delegacja Kongresowa pod przewodnictwem p. Ministra Prof. Dr. Wojciecha Świętosławskiego złożyła wieniec na pomniku Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Materiały dostarczone uczestnikom Kongresu uwydatniają niezwykle rozwój przemysłu chemicznego we Włoszech. Wielkie dzieło faszystów znalazło swój wyraz również w dziedzinie wytwórczości chemicznej. Włoski przemysł chemiczny jest potęgą, składającą się z 1.500 przedsiębiorstw, zatrudniającą obecnie 390.000 robotników.

Księga „La chimica in Italia“, rozdana na Kongresie, obrazuje w 60-ciu artykułach postępy dokonane w poszczególnych dziedzinach włoskiego przemysłu chemicznego. W niektórych działach, jak np. jedwabiu sztucznego, a zwłaszcza sztucznych ciętych włókien — Włochy zajmują stanowisko przodujące. Ale przegląd ogólny, napisany przez Prof. Parravano, wykazuje że wskutek ścisłego współdziałania z uniwersyteckimi pracownikami naukowymi i w rezultacie celowej koordynacji powszechnych wysiłków rozwój jest równomierny we wszystkich kierunkach, a głównym jego celem jest podniesienie potęgi i obronności kraju.

Z WYDAWNICTW

W drukarni L. Bogusławskiego, Warszawa, Świętokrzyska 11, jest jeszcze do nabycia książka o charakterze informacyjno-propagandowym, wydana nakładem Związku Przemysłu Chemicznego p. t. „Wytwórczość Chemiczna w Polsce“ (LCV + 587). Wydawnictwo to obejmuje zasadniczo trzy działy: pierwszy poświęcony jest informacjom dotyczącym surowców dla przemysłu chemicznego, zarówno bogactwom naturalnym, jak i surowcom pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, druga — najistotniejsza część książki, obejmuje wiadomości dotyczące całokształtu polskiej produkcji chemicznej. Obok zestawienia przeszło 2.000 produktów chemicznych daje wykaz ok. 800 fabryk, wytwórni i laboratoriów chemicznych. W końcu — trzeci dział informuje o krajowych producentach maszyn, urządzeń, wyrobów szklanych, porcelanowych i innych niezbędnych dla przemysłu chemicznego. Specjalnie niska cena wydawnictwa umożliwi każdemu, interesującemu się polskim przemysłem chemicznym, jego nabycie.

Firma „Lignoza“ S. A. w Katowicach przystąpiła do wydawania „Biuletynu Informacyjnego“, poświęconego wyłącznie zagadnieniom tworzyw plastycznych, w szczególności zastosowaniu ich w życiu praktycznym. Jak wyjaśnia w Nr. 1 Redakcja, celem wydawnictwa jest informowanie odbiorców, jak i wogóle zainteresowanych tą gałęzią przemysłu, o możliwościach stosowania mas plastycznych w najróżnorodniejszych dziedzinach życia. W tym celu w Biuletynie zamieszczane mają być informacje z dziedziny nowości, ukazujących się zagranicą w dziale tworzyw plastycznych, czy to z działu techniki prasowniczej, czy też z dziedziny handlowej polityki rozpowszechniania gotowych przedmiotów z tworzyw plastycznych. Nr. 1, obficie ilustrowany rysunkami i fotografiami, omawia sposób przygotowywania mieszanek „Silesit“ i ich prasowania, metody obróbki materiałów warstwowych t. zw. Silositektów, zastosowanie materiałów plastycznych do fabrykacji lamp i t. d. Omawiane wydawnictwo, ze względu na duże zainteresowanie, wykazywane dla zagadnienia mas plastycznych spotka się niewątpliwie z

uznaniem wśród czytelników i z kolei przyczyni się do zwiększenia zastosowania w kraju tworzyw plastycznych. Inicjatywę firmy „Lignoza“ należy więc powitać z uznaniem.

Zjedn. Fabr. Maszyn, Kotłów i Wag L. Zieleński i Fitzner-Gamper, w Krakowie wydały drukiem w estetycznej szacie graficznej, nowy program produkcji; specjalnie interesujące dla przemysłu chemicznego są różnego rodzaju maszyny i aparaty jak: autoklawy ze specjalnych żeliw ognio-ługo- i kwasoodpornych, aparaty i kotły wulkanizacyjne, aparaty dla przemysłu gumowego, tłuszczowego, chłodnie mechaniczne i t. p.

Związek Inżynierów Chemików R. P. przystąpił do wydania Kalendarza Chemicznego na rok 1939/40.

Treść nowego wydania Kalendarza Chemicznego będzie powiększona prawie dwukrotnie w stosunku do wydania poprzedniego, które ukazało się w ilości 2.000 egz. w r. 1937 i w przeciągu paru tygodni zostało wyczerpane. Poszczególne działy Kalendarza zostaną opracowane na nowo, ze specjalnym uwzględnieniem działów technicznych.

Kalendarz Chemiczny cieszył się wielkim popytem i był nieodzowny w każdej fabryce chemicznej. Zwracamy się wobec tego do fabryk zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego o popieranie tego, ze wszech miar, zasługującego na poparcie wydawnictwa przez dawanie ogłoszeń, zakupywanie, etc.

Kalendarz Chemiczny 1939/40 ukaże się w końcu grudnia 1938 r.

Instytut Oświaty Pracowniczej, którego celem jest łagodzenie skutków bezrobocia pracowników umysłowych i doksztalcanie zawodowe pracowników przystąpił do wydania publikacji p. t. „Pracownik Umysłowy w Polsce“, przedstawiającej w sposób obiektywny całokształt życia pracowniczego. Nowe wydawnictwo uzyskało przychylną ocenę Centralnego Związku Przemysłu Polskiego.

Z uwagi na charakter naukowy wydawnictwa, które będzie zawierało zespół niezbędnych informacji zarówno dla pracownika jak i pracodawcy — pozwalamy sobie zwrócić uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw na pożytek poparcia wydawnictwa Instytutu.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zakończone zostały rokowania handlowe z Rumunią. W najbliższym czasie zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostaną o postanowieniach tego układu.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 15 „Informatora Eksportowego“):

Belgia. Podwyższenie ceł na benzole, toluole i lekkie oleje mineralne.

Francja. Zmiana wysokości opłat dodatkowych, pobieranych obok cła przy przywozie różnych towarów.

Holandia. Przedłużenie okresu kontyngentowania przywozu przędzy jedwabiu sztucznego i superfosfatu.

Kuba. Przyznanie towarom polskim minimalnej taryfy celnej.

Łotwa. Obniżenie ceł na szereg artykułów m. in.: olej kreozotowy nieoczyszczony, kwas mleczny, węglan potasu, eter etylowy, sole niklu, środki do impregnowania drzewa, związki antymonu, siarki i cynobru. Zwolnione z opłat celnych zostały niektóre środki dezynfekcyjne oraz farby do malowania okrętów. Zakazane zostały do importu: środki do ogłuszania rub, sztuczny szafran, amunicja oraz 318 różnych preparatów farmaceutycznych, m. in. neosalwarsan, aspiryna, alonal i inne.

Venezuela. Ogłoszona została nowa zasada stosowania kontyngentów importowych wobec państw, których bezpośrednie zakupy w Wenezueli są minimalne.

KRONIKA

Dnia 9 maja 1938 r. do wiernych rąk Związku zostało złożone 14-te „pismo zapieczętowane”. Mianowicie Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach złożyła pismo zaopatrzone godłem „Bawełna kolodionowa”.

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 14 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego, Sp. Akc., Będzin, donoszą iż mają do sprzedania oleje pogeneratorowe, nadające się do wyrobu smarów. Zgłoszenia kierować należy do wyżej wymienionych Zakładów w Będzinie.

W dniach od 22 — 26 czerwca 1938 r. odbędzie się w Chorzowie i Katowicach XX Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich zorganizowany przez Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych oraz Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim przy współdziałaniu Polskiego Komitetu Techniki Sanitarnej i Higieny Miast.

Program Zjazdu przewiduje Walne zebranie Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych, zwiedzenie wystawy śląskiej, szereg wycieczek m. in. do „Huty Piłsudski”, zapory w Wapiennicy, Porąbce, Zakł. w Węgierskiej Górze i t. p.

Zgłoszenia należy kierować do Komitetu Organizacyjnego XX Zjazdu Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich, Katowice, ul. Pocztowa 16.

Z okazji obchodu 75-lecia Powstania styczniowego Towarzystwo Przyjaciół Weteranów 1863 roku wydało artystycznie wykonany album

p. t. „Rok 1863” w 29-ciu planszach Artura Grottgera. Komplet obejmuje trzy cykle „Warszawa”, „Polonia” i „Wojna” oraz reprodukcję autoportretu Grottgera.

Dochód ze sprzedaży albumu przeznaczony jest na budowę domu dla wdów po weteranach 1863 roku.

Akcja Towarzystwa Przyjaciół Weteranów zasługuje na jaknajgorętsze poparcie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr. 32 z dn. 7 maja 1938 r. ukazało się pod poz. 285 oświadczenie rządowe z dn. 21 marca 1938 w sprawie przystąpienia Unii Połudn. Afrykańskiej do konwencji z dn. 13 lipca 1931 r. o ograniczeniu fabrykacji i o uregulowaniu podziału środków odurzających.

W Dz. Ust. Nr. 34 z dn. 16 maja 1938 r. ukazała się pod poz. 292 ustawa z dn. 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym. Ustawa wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1939 r.

W Dz. Ust. Nr. 34 z dn. 16 maja 1938 r. ukazała się pod poz. 293 ustawa z dn. 25 kwietnia 1938 o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć. Ustawa wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1940 r.

Obie wyżej wymienione ustawy składają się na t. zw. małą reformę podatkową.

W Dziennikach Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 20 z dnia 13 maja i Nr. 21 z dnia 20 maja 1938 r. ogłoszone zostały następujące zmiany w zakresie taryf na produkty chemiczne.

Utworzone zostały nowe pozycje klasyfikacji towarów:

581	—	Sól szczawikowa	—	I	3	P ₁
980	—	Klej żywiczy	—	II	6	P ₂

Taryfa wyjątkowa wh-19 na przewozy barytu surowego i mielonego została zastąpiona nową taryfą wh-19 pogłębiającą zniżki przewozowe na baryt, kierowany do stacji położonych na terenie DOFKP Katowice i Kraków.

Wprowadzone zostały w życie taryfy specjalne:

WJ - 44 na przewozy siarczku sodu od stacji Łodzi i Pabianic do stacji Wilno z opłatami klasy 7 wagonowej

WJ - 46 na przewozy siarczyny sodu kwasnego (bisulfitu) od stacji Pabianice, Toruń, Zgierz do stacji Wilno z opłatami klasy 7 wagonowej

WJ - 62 na przewozy węglanu wapnia strąconego od stacji Warszawa do wszystkich stacji PKP z opłatami klasy 8 wagonowej.

W związku z ogłoszeniem powyższej taryfy należy przewidywać, że w najbliższym czasie węglan wapnia strącony zostanie przeklasyfikowany do wyższej klasy taryfy zasadniczej.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRM EDWARD GROŃSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.		
Aceton	3.30	* Kwas fosforowy techniczny	2.25
Alun chromowy	0.68	Kremotartar	2.50
Alun krystaliczny	0.50	Kwas cytrynowy	4.20
Antychlor krystaliczny	0.39	* Kwas solny techn.	0.16
Biel cynkowa	0.62	Kwas winowy kryst.	4.40
Biel ołowiana	1.30	Litopon 30%	0.76
Boraks krystal.	0.78	Minia ołowiana 99/100%	1.10
Cerezyzna biała II gat.	1.80	Minia żelazna	0.50
Cerezyzna żółta II gat.	1.60	Nadboran sodowy	3.55
Chlorek magnezu	0.26	Nadmanganian potasu	3.—
Chlorek baru	0.68	Naftalin	0.70
Chlorek cynku 98/100%	1.20	Nigrozyna wodna	8.—
Chlorek wapnia	0.41	Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Chlorek wapnia	0.28	Olej rycynowy techniczny	1.90
Dwuchromian potasu	1.35	Olej rycynowy med.	2.30
Dwuchromian sodu	1.12	Olej kostny	4.—
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.30	Olej turecki 50%	0.85
" " " " II	1.15	Olej turecki 80%	1.50
Dekstryna biała	0.65	Oropon (bejca dla skór) niem.	1.65
* Esencja octowa 80%	2.60	Bejca dla skór „Peroly“ franc.	1.—
Emetyk	6.—	Octan sodu	1.05
* Formalina 40%	1.60	Ozokeryt czarny	2.—
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.80	Ozokeryt bielony	3.80
Fenol krystal.	3.15	Parafina w taflach	1.15
Fluorek sodu	1.65	Siarka	0.32
Glukoza nieskażona	0.70	Siarczan glinu	0.25
Kaolina	0.14	Siarczan żelaza	0.15
Kreda zwykła szlamowana	0.08	Sól szczawikowa	1.60
Kreda ch. cz.	0.50	Sól glauberska kryst.	0.09
Kalafonia krajowa	0.73	Sól gorzka	0.21
Kalafonia amerykańska „Hercules“ N. jasna	1.—	Sadze angielskie	1.—
* Kwas octowy 30% techn.	1.—	Tłuszcz z wełny ciemny	0.60
Kwas mrówkowy	2.40	" " " jasny	0.85
Kwas mlekowy 50%	1.15	Woda utleniona 30%	3.50
Kwas mlekowy 80%	2.20		
* Kwas fosforowy chem. czysty	2.60		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta“ Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żorawia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsusa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn“, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

„Fr. Karpiński Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht-Lever“ Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Jazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolfram“, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów“ Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Żłota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Chodaków“ Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwainy węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słonka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“ Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1938 ROKU

BEZPIECZENSTWO PRACY

Sprawa bezpieczeństwa pracy w przemyśle jest jednym z aktualniejszych zagadnień, jakim zajmuje się Związek Przemysłu Chemicznego. Sekcja Bezpieczeństwa Pracy opublikowała — jak wiadomo — instrukcje, dotyczące bezpieczeństwa pracy przy operowaniu kwasem siarkowym, ługiem sodowym oraz podczas fabrykacji półproduktów organicznych i barwników. We wstępnym stadium znajdują się prace nad instrukcją bezpieczeństwa w przemyśle chemiczno-farmaceutycznym.

Wprawdzie przemysł chemiczny, gdzie ilość robotników jest stosunkowo mniejsza niż w przemysłach opartych na technologii mechanicznej, nie jest w tak wysokim stopniu narażony na skutki niebezpieczeństw wynikających z mechanicznego ruchu urządzeń, jak np. przemysł przetwórczo-metalowy albo włókienniczy — niemniej akcja bezpieczeństwa pracy obejmować musi wszystkie gałęzie przemysłu, a Związek Przemysłu Chemicznego jest jedną z najpierwszych organizacji przemysłowych, które zajęły się tą sprawą.

Bliższa współpraca, jaką z początkiem roku bieżącego zainicjował Związek Przemysłu Chemicznego z wzorcownią bezpieczeństwa pracy przy Muzeum Techniki i Przemysłu, pozwala jeszcze głębiej podchodzić do spraw bezpieczeństwa pracy w przemyśle chemicznym.

Kierownik wzorcowni, Inż. Andrzej Mazurkiewicz, ogłosił nakładem Instytutu Spraw Społecznych bardzo interesujące studium p. t. „Zagadnienie organizacji bezpieczeństwa pracy”. Jest to książka istotnie niezbędna dla organizatorów bezpieczeństwa pracy, gdyż autor referuje w niej całokształt zagadnienia na tle rozwoju form organizacyjnych i ewolucji pojęć we Francji, Anglii, Belgii, Niemczech, Szwajcarii, Kanadzie i Stanach Zjedn. A. P. Zagadnienie to rozwija w części pierwszej, omawiając szczegółowo działalność dobrowolnych i przymusowych organizacji bezpieczeństwa, działalność robotników i ich organizacji w akcji bezpieczeństwa pracy, sposób zorganizowania muzeów bezpieczeństwa pracy, wreszcie zastanawiając się szczegółowo nad wynikami akcji przeciwwypadkowej.

Część druga poświęcona jest sprawom rozwoju akcji bezpieczeństwa pracy w Polsce. Przeszłość tej sprawy w Polsce nie była nadto interesująca: przemysł nie doceniał własnych korzyści, wynikających z akcji bezpieczeństwa pracy (unikanie strat i dezorganizacji zakładu wskutek wypadków), albo też nie miał w tej akcji bezpośredniego interesu, wobec istnienia sztywnych

składek na ubezpieczenie od wypadków. Położenie zmieniło się zasadniczo, gdy wprowadzono zasadę, iż przedsiębiorstwa zajmujące się akcją bezpieczeństwa pracy korzystają z prawa obniżania składek przy obowiązkowym ubezpieczeniu wypadkowym. Przed paru laty kilka związków branżowych podjęło akcję bezpieczeństwa pracy, bądź to zajmując się generalnymi normami w tym zakresie, bądź też inicjując powołanie komórek bezpieczeństwa pracy na terenie poszczególnych fabryk.

Zastanawiając się nad drogami przyszłości akcji bezpieczeństwa pracy w Polsce, autor dochodzi do wniosku, że niezbędne jest powołanie organizacji dwustopniowej. Organizacją pierwszego stopnia będzie służba bezpieczeństwa pracy na terenie każdej fabryki. Organizacja fabryczna powinna przewidywać istnienie działu bezpieczeństwa pracy — celem prowadzenia akcji profilaktycznej, działu ratowniczego, straży pożarnej, wreszcie koła bezpieczeństwa pracy. Organizacją drugiego stopnia będą zrzeszenia, mające za jedyny cel lub jeden z celów prowadzenie akcji bezpieczeństwa pracy, przy czym ich zasadniczymi zadaniami będzie werbowanie jak największej ilości przedsiębiorstw do systematycznej akcji zapobiegawczej, wyszkolenie kierowników tej akcji, zorganizowanie służby bezpieczeństwa na terenie zakładów pracy, dostarczenie im celowego materiału instrukcyjnego i propagandowego, wreszcie nadzór nad służbą bezpieczeństwa pracy.

Książka napisana jest w sposób bardzo interesujący. Czyta się ją z rzetelną radością, że naszej literaturze specjalnej przybyło poważne dzieło, rozważające w sposób naukowy zagadnienie bezpieczeństwa pracy. Następne wydanie należałoby może uzupełnić bibliografią przedmiotu, nie tylko w formie zestawienia artykułów i prac na ten temat (co zostało zrobione w obecnym wydaniu) ale również — a może przede wszystkim — zestawieniem ogłoszonych w Polsce instrukcyj bezpieczeństwa. Z obecnej bowiem książki nie wynika bynajmniej, że mamy już dość pokazną ilość takich instrukcyj. W szczególności nie są wskazane wymienione przez nas na początku instrukcje w zakresie przemysłu chemicznego. Sadzić należy, że spis dorobku osiągniętego w Polsce stanowiłby cenne uzupełnienie wszechstronnego i doskonale opracowanego materiału.

Książka znajduje się już w handlu księgarskim i powinna znaleźć się w podręcznej bibliotece każdej fabryki chemicznej w Polsce.

ROZWÓJ PRODUKCJI KRAJOWEGO SIARCZANU BARU.

Jak wiadomo firma Inż. J. Nowacki w Kielcach już z górami rok temu przystąpiła do produkcji krajowego siarczanu baru, sprzedając go zarówno w stanie surowym jak chem. oczyszczony i mielony. Doceniając w pełni pozytywne znaczenie gospodarcze oparcia produkcji chemicznej na własnych surowcach, zamieszczaliśmy w tej sprawie kilkakrotnie notatki w „Wiadomościach”, we wrześniu zaś ub. r. zwołana została przez Związek konferencja z udziałem przedstawicieli fabryk chemicznych konsumujących siarczan baru, oraz f-my produkującej go, celem omówienia możliwości zastąpienia barytu, importowanego dotychczas z zagranicy, produktem krajowym. O przychylnym ustosunkowaniu się fabryk chemicznych do tej sprawy świadczy fakt, że na ogólną ilość ok. 330 ton barytu konsumowanego w ciągu miesiąca przez przemysł chemiczny, z górami połowa jest produktem krajowym.

Firma J. Nowacki, ze swej strony, czyni nieustannie starania celem udoskonalenia jakości barytu, uzyskując zresztą korzystne rezultaty.

Obecnie krajowy siarczan baru zużywany jest w poważnych ilościach do produkcji litoponu oraz przez fabryki wyrobów gumowych, w mniejszym stopniu przez fabryki farb suchych. Celem zbadania możliwości używania w większym stopniu niż dotychczas krajowego barytu przez fabryki farb, w dn. 2 czerwca r. b. odbyła się w Związku konferencja przedstawicieli tych fabryk oraz firmy J. Nowacki.

W wyniku obrad stwierdzono, że gatunek barytu krajowego stale się polepsza i chociaż w chwili obecnej nie może jeszcze zastąpić wyższych gatunków zagranicznego siarczanu baru, w szcz. używanych do farb o kolorach jasnych, jednakże postanowiono używać baryt krajowy w większych niż dotychczas rozmiarach, mniej więcej w rozmiarach 20 — 25% ogólnej ilości konsumowanego przez fabryki farb barytu.

Należy przypuszczać, że nieustanne próby prowadzone przez firmę J. Nowacki celem udoskonalenia produktu krajowego oraz poszukiwania nowych, czystszych pokładów, dadzą pozytywne wyniki i pozwolą zainteresowanym fabrykom zaopatrywać się wyłącznie w produkt krajowy.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W drugiej połowie czerwca r. b. przewidziane jest rozpoczęcie rokowań handlowych z Jugosławią. Zainteresowane przedsiębiorstwa otrzymały od Związku zapytania w tej sprawie.

W związku z przewidywanymi rokowaniami o zawarcie układów z Peru i Ekwadorem zainteresowane firmy proszone są o zgłaszanie swych postulatów.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr 16 „Informatora Eksportowego”):

Belgia. Podwyższenie ceł na tłuszcze i oleje roślinne.

Ekwador. Wprowadzenie przez rząd ekwadorski ograniczeń importowych i dewizowych.

Jugosławia. Ogłoszone zostały nowe przepisy w sprawie udzielania zezwoleń na import lekarstw.

W poprzednim numerze podaliśmy wiadomość o wzięciu przez Polskę udziału w Kanadyjskiej Wystawie Narodowej w Toronto, która odbędzie się w czasie od 26 sierpnia do 10 września r. b. Obecnie z przyjemnością stwierdzamy, że przemysł chemiczny, doceniając znaczenie rynku kanadyjskiego, jako ew. rynku zbytu dla polskich produktów chemicznych, weźmie w tej wystawie poważny udział. Wśród ok. 80 firm polskich, biorących udział w wystawie znajdują się następujące przedsiębiorstwa chemiczne: Zjednocz. F-ki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie, Państw. Wytwórnia Prochu w Pionkach, Polskie Zakł. Przem. Cynkowego, S. A., Huta Feniks i B-cia Inwald, R. Barcikowski S. A., „Strem” S. A., F-ka Bieli Cynk. B-ci Löbbecke, Ardal S. A., Gentleman S. A., Henryk Żak, Fabr. Chem. „Zenit”.

Należy przypuszczać, iż nawiązanie bliższego kontaktu handlowego z rynkiem kanadyjskim i zaznajomienie go z wyrobami polskiego przemysłu chemicznego, spowoduje zwiększenie się dotychczasowego minimalnego wywozu chemikaliów do Kanady.

W połowie lipca r. b. Związek nasz organizuje wycieczkę przedstawicieli polskiego przemysłu chemicznego do Szwecji. Uczestnicy tej wycieczki, która ma mieć charakter reprezentacyjny, będą mieli możliwość bliższego zetknięcia się z tamtejszymi czynnikami oficjalnymi i nawiązania kontaktu ze szwedzkimi sferami gospodarczymi, w szcz. związanymi z przemysłem chemicznym.

W okresie styczeń — kwiecień 1938 r. eksport produktów chemicznych osiągnął wartość 17315 tys. zł., co w porównaniu z wartością eksportu w tym samym okresie ub. r. (18769 tys. zł.) stanowi spadek o 7,7%.

Z artykułów których eksport znacznie zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego należy wymienić: siarczan amonu, karbid, biel cynkową, saletry i przedzę jedwabiu sztucznego. Zwiększył się natomiast wywóz: benzolu surowego i oczyszczonego, siarczanu miedzi, azotniaku, żelazochromu i klejów.

KRONIKA

Dn. 27 maja r. b. odbyła się w Warszawie uroczystość przekazania przez Związek Polskich Olejarni dwóch samolotów typu RWD 13, ofiarowanych Aeroklubowi Warszawskiemu. Okolicznościowe przemówienie w imieniu Związku Olejarni wygłosił p. Inż. J. Podraszko, któremu odpowiedział Prezes Aeroklubu, p. Min. J. Piasecki. W uroczystości wzięli udział liczni przedstawiciele władz państwowych z pp. Ministrami A. Rosem i M. Wierusz-Kowalskim na czele.

W imieniu Związku Przemysłu Chemicznego przemawiał p. Inż. W. Płużański, podkreślając, że obecnie ufundowane samoloty uzupełniają do

ogólnej ilości 7-miu liczbę aeroplanów, ofiarowanych warszawskiemu aeroklubowi przez fabryki chemiczne.

Dn. 26 maja r. b. odbyła się w Krakowie uroczystość przekazania 20 pułkowi piechoty ciężkiego karabinu maszynowego, ufundowanego przez Zakł. Przemysł „Biezanów”.

Dziennik „Argus”, wychodzący w Rumunii od 27 lat i poświęcający stale dużo uwagi zagadnieniom polskim i rozwojowi współpracy polsko-rumuńskiej, wydaje wkrótce numer specjalny z okazji podniesienia poselstw: polskiego w Rumunii i rumuńskiego w Polsce — do rangi ambasad.

Numer specjalny będzie poświęcony omówieniu m. innymi zagadnień gospodarczych obu państw oraz dotychczasowego i przyszłego rozwoju współpracy gospodarczej polsko-rumuńskiej.

Komitet Budowy Muzeum Techniki i Przemysłu komunikuje o wpłaceniu przez Zrzeszenie Producentów Przędzy Bawełnianej w Polsce dalszej dotacji, wynoszącej 25 tys. zł., na rzecz budowy gmachu Muzeum.

Należy z uznaniem podkreślić, że przemysł łódzki zaczyna się wysuwać na jedno z czołowych miejsc przy realizacji tak doniosłego dzieła, jakim jest budowa nowoczesnego gmachu dla Muzeum Techniki i Przemysłu.

Ofiarność na ten cel Zrzeszeń i Związków przemysłowych oraz poszczególnych placówek jest obecnie specjalnie aktualna ze względu na końcową fazę prac przygotowawczych, związanych z rozpoczęciem budowy Muzeum, które ma stać na terenie ofiarowanym przez Zarząd Miasta, nad Wisłą, między mostem Poniatowskiego a linią średnicową.

W dn. 19 — 23 września r. b. odbędzie się w Stanach Zjednoczonych w Waszyngtonie VII Międz. Kongres Naukowej Organizacji, zorganizowany przez Międzynarodowy Komitet Naukowej Organizacji, reprezentujący 17 państw, przy czynnej współpracy Związku Izb Handlowych Stanów Zjedn. A. P. Celem Kongresu jest przedyskutowanie wszelkiego rodzaju zagadnień, związanych tak z teorią jak i praktycznym zastosowaniem organizacji naukowej w przemyśle, rolnictwie i w gospodarstwie domowym. Osoby pragnące wziąć udział w Kongresie winny zwrócić się niezwłocznie do Polsk. Kom. Naukowej Organizacji w Warszawie, Mokotowska 51/53 (tel. 838-13), który udziela wszelkich informacji i przyjmuje zapisy. Termin ostateczny przyjmowania zgłoszeń uczestnictwa przez Komitet Org. w N. Yorku ustalony został na dzień 30 czerwca r. b.

Dnia 24 maja i 3 czerwca r. b. odbyły się na terenie Związku posiedzenia Grupy fabryk przemysłu gumowego, poświęcone rozpatrzeniu bieżących zagadnień surowcowych i produkcyjnych przemysłu gumowego.

Dnia 2 czerwca r. b. odbyło się na terenie Ministerstwa Komunikacji posiedzenie Komite-

tu Taryfowego Państwowej Rady Komunikacyjnej. Komitet Taryfowy rozpatrzył, między innymi, projekt regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych.

W czasie od 3 — 13 września r. b. odbędą się we Lwowie XVIII Międzynarodowe Targi Wschodnie.

Wszelkich informacji udziela oraz zapisy przyjmuje Izba Przemysłowo - Handlowa we Lwowie, Lwów, Akademicka 17.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 37 z dnia 25 maja 1938 ukażało się pod poz. 313 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 5 maja 1938 r. o zmianie tabeli towarowej, stanowiącej załącznik do § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 9 października 1934. Przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o ustanowieniu taryfy celnej przywózowej.

Rozporządzenie wchodzi w życie dnia 24 czerwca 1938 r.

W Dz. Ust. Nr. 39 z dnia 8 czerwca 1938 ukażało się pod poz. 328 rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Skarbu z dnia 28 kwietnia 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zwalniania od dodatku drogowego i opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego olejów mineralnych, spirytusu i benzolu, przeznaczonych do napędu pojazdów mechanicznych przedstawicielstw dyplomatycznych i zawodowych przedstawicielstw konsularnych państw obcych.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 8 czerwca r. b.

W Dz. Ust. Nr. 39 z dn. 8 czerwca r. b. ukażało się pod poz. 329 rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 maja 1938 r. o budowie i stanie technicznym przenośnych zbiorników do gazów sprężonych, skroplonych i rozpuszczonych pod ciśnieniem.

Rozporządzenie powyższe wejdzie w życie dn. 8 grudnia 1938 r.

W Dzien. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 15 z dn. 31 maja r. b. ukazał się okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 20 maja 1938 r. L. D. VI. 5868/4/38 w sprawie przyrządów i odczynników w rozlewniach octu fermentacyjnego.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 23 z dnia 3 czerwca 1938 r. ogłoszone zostały następujące zmiany w zakresie taryf na produkty chemiczne.

Podwyższone zostały opłaty klas zasadniczych dla węglanu wapnia strąconego z poz. 572 KT.

Dotychczasowe opłaty klas II - 6 - P₂ zastępuje się opłatami I - 1 - P₁.

Taryfa specjalna WE - 26 na przewozy supertomasyny i superfosfatów została zastąpiona nową taryfą WE - 26. Do taryfy tej został wprowadzony fosforan wapnia z poz. 644 g KT.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTORYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas siarkowy 60° Bé	425
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas winowy	440.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotan amonu	100.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	* Nadchloran potasu	150.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Bisulfat	15.—	Octan metylu	300.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
Chlor ciekły	115.—	Octan sodu kryst.	90.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Olej kopytkowy	420.—
Chlorek bielący (parytet Ząbkowice)	30 60	Olej kostny	400.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	160.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	120.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	58.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	69.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwufluor sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	180.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu kryst.	24.70
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	290.—	Smola preparowana	15.25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	310.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolineum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	180.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Gatunek Extra	250.—	Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	230.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	75.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
*Kwas cytrynowy	42) —		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsudskiego 11, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, I-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrun”, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Sólka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu” Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1938 ROKU

BILANS HANDLOWY

Po okresie względnego spokoju odcinek bilansu handlowego znowu poczyną wysuwać się na czoło zagadnień naszej polityki gospodarczej.

Stopniowe zmniejszanie się salda czynnego w latach 1936 i 1937, wywołane przede wszystkim znacznym wzrostem przywozu, w związku z ożywieniem gospodarczym i pracami inwestycyjnymi na rynku wewnętrznym, zjawiało się równoległe z wprowadzeniem ograniczeń dewizowych i przystosowywaniem form naszej wymiany zagranicznej do tych ograniczeń. Ponadto — w okresie tym bilans płatniczy alimentowany był obok salda obrotów handlowych przychodami nadzwyczajnymi w postaci pożyczek i innych wpływów specjalnych. Tymczasem — w ciągu pięciu miesięcy roku bieżącego, wskutek dalszego wzrostu przywozu, przy równoczesnym zmniejszeniu się wywozu, malejące saldo czynne zmieniło się prosto w saldo bierne. Oceniając dalszy rozwój tego salda metodą interpolacji możnaby przyjść do wniosku, że z końcem roku saldo bierne osiągnie wysokość 300 milionów złotych, sumę na nasze stosunki olbrzymią.

Głębsza analiza statystyczna oraz bliższe wniknięcie w przewidywany rozwój obrotów, pozwala przypuszczać, że deficyt zmniejszy się do około 200 milionów, wreszcie spodziewane wyniki zbiorów i możliwe na tym tle, zwiększenie wywozu płodów rolnych i hodowlanych — umożliwią zmniejszenie pesymistycznego szacunku do 100 — 120 milionów.

Temniemniej, jeśli sobie wyobrazić że deficyt w tej wysokości miałby istotnie powstać i zostać pokryty z naszych rezerw pieniężnych — sytuacja przedstawiałaby się poważnie.

Niezbędne jest za tym zespolenie wszystkich wysiłków w kierunku zapobieżenia temu zjawisku. Ponieważ nie ma innej możliwości odnalezienia równowagi obrotów towarowych z zagranicą jak przez zmniejszenie przywozu i zwiększenie wywozu — należy obydwie te ewentualności rozważyć. Zmniejszenie przywozu, zwłaszcza mechaniczne i pod naciskiem chwili, jest środkiem najgorszym i godzącym bezpośrednio w ruch inwestycyjny i wzrost zatrudnienia produkcji polskiej. Jednakowoż i w tej dziedzinie jest wiele do zrobienia, rewizja naszej polityki importowej pod kątem eliminacji całkowicie zbędnych, konkurujących z istniejącą produkcją krajową przywozów, rewizja, pod tym kątem obowiązujących umów handlowych — jest niezbędna i niezbyt trudna do przeprowadzenia. Analogicznie moż-

naby dokonać jeszcze dalszych wysiłków w kierunku przestawienia wywozu na kraje clearingowe, co odciąża bilans dewizowy.

Prace nad stopniową eliminacją przywozu, w zakresie surowców, surowców zastępczych a wreszcie i wyrobów gotowych, nie mogą i, nie powinny nawet, być prowadzone pośpiesznie i pod presją takich okoliczności, jak saldo bilansu handlowego, stanowiących część tylko przesłanek problemu. Zakładając zatem, że ograniczenia przywozu, dające się bez szkody dla gospodarstwa szybko zrealizować, dadzą oszczędności, powiedzmy, sięgające 40 milionów; ciągle jeszcze pozostanie suma conajmniej 60 milionów — która musi być wyrównana wywozem przemysłowym. Wywóz przemysłowy, jak wiadomo, znajduje się w złej kondycji. Wywóz przemysłu surowcowego ściśle związany jest, po przez poziom cen i umowy, ze stanem koniunktury światowej, bardzo wyraźnie słabej, konsekwencja zatem powyższych rozważań doprowadza do sprawy wywozu przemysłów przetwórczych, do których w znacznej mierze należy i przemysł chemiczny. Nie tylko zresztą wyluszczone, koniunkturalne względy, ale i strukturalne, skłaniają do poświęcenia szczególnej uwagi temu zagadnieniu. Najpierw oddawna uświadamiano sobie, że wywoząc wyroby bardziej uszlachetnione wzmagają się zatrudnienie przemysłu przetwórczego, najbardziej z punktu widzenia kalkulacji, rynku pracy etc. ciekawego eksportera, nadto zaś dlatego, że szybszy rozwój tego przemysłu przyspiesza procesy uprzemysłowienia, a przyzwyczajenie do eksportu i zdobycie w nim pozycji stanowi kłopot bezpieczeństwa na wypadek, gdyby rozwój naszej produkcji prześcignął możliwości zbytu w kraju.

W tych warunkach jest uzasadnione, że organizacje gospodarcze z Radą Handlu Zagranicznego na czele szczególną uwagę poświęcają gromadzeniu postulatów przemysłów przetwórczych, a Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do zrzeszonych przedsiębiorstw z odpowiedzią ankietą. Byłoby zwykłą nieostrożnością prorokować w jakich cyfrach zawrzeć się może zwiększenie wywozu chemicznego przyjmując, że wszystkie postulaty producentów, nadające się do szybkiej realizacji, zostałyby pomyślnie załatwione — natomiast należy powiedzieć, że przemysł chemiczny w ramach wyżej przedstawionych obliczeń powinienby zdobyć się na wysiłek 3 do 5 milionów złotych nowych eksportów.

ROZSTRZYGNĘCIE KONKURSU

W wyniku ogłoszonego przez Związek Przemysłu Chemicznego konkursu na metodę przedstawiania polskiego przemysłu chemicznego na pokazach i wystawach międzynarodowych — dn. 21 czerwca r. b. Zarząd Związku zajął się zbadaniem nadesłanych prac.

Zarząd postanowił — zgodnie z warunkami konkursu — nie przyznawać drugiej nagrody, nie zakwalifikował też do nabycia żadnej pracy, przyznając za to nagrodę pierwszą pracy nadesłanej pod godłem „Synteza” i nagrodę trzecią pracy nadesłanej pod godłem „Smok”. Po otwarciu kopert okazało się, że autorami nagrodzonych prac są pp.: Inż. Włodzimierz Płużański — pierwsza nagroda i Czesław Ługowski — trzecia nagroda.

Zarząd Związku zalecił równocześnie, aby przy realizacji prac na Wystawie Nowojorskiej skombinować obie nagrodzone prace w ten sposób, aby zasadniczą koncepcję i rozplanowanie ideologiczne oprzeć na projekcie nagrodzonym pierwszą nagrodą, poszczególne zaś fragmenty wykonać posługując się metodami, realizowanymi w pracy odznaczonej trzecią nagrodą.

Obie prace służyć będą za podstawę do wykonania tablicy, przedstawiającej przemysł chemiczny w pawilonie polskim Międzynarodowej Wystawy w N. Yorku w r. 1939.

Z WYDAWNICTW

Wydana przez Instytut Spraw Społecznych książka pod tyt. „Kongres Bezpieczeństwa Pracy” obejmuje referaty wygłoszone na tegorocznym Warszawskim Kongresie, oraz szereg artykułów z dziedziny akcji Bezpieczeństwa Pracy i stanowi cenne źródło informacji dla wszystkich interesujących się tym zagadnieniem. Drugi tom książki ma się ukazać w najbliższym czasie.

Dążąc do jaknajszerszego rozreklamowania, a tym samym wprowadzenia towarów polskich na zagraniczne rynki zbytu, Państwowy Instytut Eksportowy przystąpił do opracowania nowego wydawnictwa-katalogu, wydawanego w dwóch językach (angielskim i francuskim), a przeznaczonego dla zagranicznych importerów. Wydawnictwo to ukazuje się w poszczególnych zeszytach, z których każdy obejmuje jedną lub kilka bardziej ze sobą związanych branż. Dotychczas ukazał się numer poświęcony przemysłowi hutniczemu i metalowo-przetwórczemu. Okazała szata zewnętrzna i bogata treść stawiają niewątpliwie powyższe wydawnictwo w rzędzie najcenniejszych i najbardziej pożytecznych polskich wydawnictw informacyjno-propagandowych. W ciągu bieżącego miesiąca wyjdzie z druku zeszyt obejmujący branżę włókienniczą. Obecnie Państwowy Instytut Eksportowy przystępuje do wydania numeru poświęconego przemysłowi chemicznemu. Pożądane jest, żeby jak największa ilość przedsiębiorstw chemicznych wzięła udział w tym wydawnictwie, nadsyłając ogłoszenia ilustrowane fotografiami lub odpowiednimi rysunkami i przyczyniając się w ten sposób, niezależnie od osiągnięcia na skutek dobrej reklamy bez-

pośrednich korzyści handlowych, do zapoznania zagranicy z ogólnym rozwojem i postęпами polskiego przemysłu chemicznego.

WPLATY NA CELE ORGANIZACYJNE IV ZJAZDU CHEMIKÓW POLSKICH W WILNIE

W numerach 5, 7 i 10 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z r. b. opublikowaliśmy trzy listy ofiarodawców i sumy wpłacone przez przedsiębiorstwa chemiczne na cele zjazdowe.

Poniżej ogłaszamy czwartą listę, obejmującą wpłaty do dnia 25 czerwca b. r.:

„Winnica” Zakł. Chem.	zł.	323.—
„Kutno” Zakł. Chem.	„	100.—
Państwowa Wytwórnia Prochu Pionki	„	1.000.—
„Stomil” Sp. Akc.	„	100.—
Fr. Karpiński Sp. Akc.	„	150.—
„Grodzisk” Sp. Akc.	„	365.50
Zjedn. Fabr. Zw. Azot. w Mościcach		
i w Chorzowie	„	600.—
Magister Klawe Sp. Akc.	„	300.—

Komitet Organizacyjny Zjazdu prosi o przyspieszenie zamierzonych wpłat na cele zjazdowe na konto czekowe Związku Przemysłu Chemicznego w P. K. O. Nr. 12.369.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Paraflowany został nowy układ kontyngentowy polsko-węgierski na okres od dnia 1 lipca r. b. do dnia 30 czerwca 1939 r., Zainteresowane przedsiębiorstwa powiadomione zostały o postanowieniach tego układu.

W związku z przewidywanym wkrótce rozpoczęciem rokowań handlowych polsko-litewskich, Związek zebrał już materiały dotyczące dezyderatów przemysłu chemicznego. Zainteresowane firmy, które dotychczas nie zgłosiły swych postulatów dotyczących eksportu lub importu, winny to niezwłocznie uczynić.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 17 i 18 „Informatora Eksportowego”):

Australia. Od 5 maja r. b. obowiązuje nowe cło na materiały wybuchowe.

Brytyjskie Posiadłości. Obowiązujące dotychczas w Sudanie cło (5%) na nawozy sztuczne zostało zniesione.

Palestyna. W taryfie celnej utworzone zostały z dn. 4 maja r. b. trzy nowe pozycje nie obciążone cłem obejmujące: poz. 49A — włókno cięte, poz. 700 — celulozoid w płytach, rurach itp., oraz poz. 714 — róg sztuczny (również bakelit i galalit). Obciążone zostały 12% stawką celną nie wyjątkowe jak i gotowe lekarstwa i specyfiki z wyjątkiem środków do zwalczania malarii.

Rodezja Południowa. Zmieniono cło na wapń i wodorotlenek sodu.

Syria i Liban. Podwyższono generalnie cło w ten sposób, że ustalono na wszelkie stawki specyficzne (cło od wag towaru) mnożnik 1.20.

W związku z Kanadyjską Wystawą Narodową w Toronto, w której bierze również udział i Polska, Polsko-Kanadyjska Służba Informacyjna

organizuje wycieczkę do Kanady. Odjazd z Gdyni nastąpi w dn. 11 sierpnia, powrót zaś w dn. 13 września, przy czym w programie wycieczki przewidziany jest 1-dniowy pobyt w Londynie, 2-dniowy pobyt w Montrealu, 4-dniowy w Toronto, oraz 4-dniowy pobyt w New Yorku.

Bliższych informacji udziela Polsko-Kanadyjska Służba Informacyjna, Warszawa, Kredytowa 8 m. 4. tel. 651-52.

Firma International Refining Co, Ltd, Old Trinity House, 5 Water Lane, London E. C. 3, pragnie objąć przedstawicielstwo firm chemicznych polskich, zainteresowanych w eksporcie do W. Brytanii.

Informacje o tej firmie można uzyskać w Polsko-Brytyjskiej Izbie Handlowej, Warszawa, Pl. Napoleona 2 (tel. 2.81-51).

Firma belgijska „Le Comptoir de Produits Chimiques” w Brukseli poszukuje przedstawicielstw polskich firm chemicznych, w zakresie różnego rodzaju chemikalii. Bliższe informacje o wymienionej firmie są w posiadaniu Izby Handlowej Polsko - Belgijskiej, Warszawa, Zgoda 11 (tel. 2.66.15).

KRONIKA

Staraniem Sekcji Przemysłu Nieorganicznego Związku Inżynierów Chemików odbyło się w dn. 13 czerwca zebranie dyskusyjne na temat zaopatrzenia kraju w siarkę i jej związki nieorganiczne na tle polskich warunków surowcowych. Zebraniu przewodniczył p. Rektor Zawadzki, a wśród szeregu referatów — jednym z najwięcej interesujących było przemówienie Dr. Cz. Kuźniara z Państwowego Instytutu Geologicznego „Krajowe złoża siarki i surowców zawierających siarkę”.

W dyskusji wysunięto — między innymi — postulat ponownego zbadania możliwości eksploatacji krajowych złóż siarki oraz gipsu. Należy brać pod uwagę, że panujące w świecie tendencje autarchiczne utrudniają nasz eksport i zmuszają do coraz silniejszego opierania się na krajowych surowcach. W tym stanie rzeczy — celowość danego procesu wydobywczego lub przetwórczego musi być badana nie tylko co do swej bezpośredniej rentowności, lecz również pod kątem ogólnych interesów gospodarczych kraju, a więc np. pod względem wpływu na polski bilans handlowy.

Związkowi Inżynierów Chemików należy się szczere uznanie za umiejętnie organizowane zebrania dyskusyjne, poświęcane żywoтному zagadnieniom chemicznym i przemysłowym.

Dn. 21 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania z bieżących prac traktatowych, w szczególności w zakresie obrotów towarowych polsko-francuskich i polsko-niemieckich. Zapoznano się ze stanem poczynań w zakresie aktywizacji naszego bilansu handlowego. Wreszcie Zarząd Związku rozstrzygnął konkurs, ogłoszony przez Związek Przemysłu Chemicznego na tablicę, przedstawiającą synte-

tycznie polski przemysł chemiczny. Wynik konkursu podajemy na oddzielnym miejscu.

Zawiązał się Komitet Uczczenia 30-lecia Pracy Naukowej Prof. Dr. W. Świętosławskiego, przy udziale następujących instytucyj: Polska Akademia Umiejętności, Akademia Nauk Technicznych, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Polskie Towarzystwo Chemiczne, Uniwersytet J. Piłsudskiego, Wydział Chemiczny Politechniki Warszawskiej, Kasa im. Mianowskiego, Chemiczny Instytut Badawczy, Instytut Przewodności, Związek Przemysłu Chemicznego R. P., Związek Inżynierów Chemików R. P. oraz Związek Chemików Polskich. Na zebraniu organizacyjnym wybrano Prezydium oraz Komitet Organizacyjny, do którego wszedł, m. innymi, przedstawiciel Związku Przem. Chem., p. Inż. Sommer. Sekretariat Komitetu Organizacyjnego mieści się w Chemicznym Instytucie Badawczym, (Warszawa, ul. Łączności 8).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 41 z dn. 15 czerwca 1938 ukażoło się pod poz. 336 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 czerwca r. b. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień protokołu dodatkowego do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Polską a Rumunią z dnia 23 czerwca 1930 r.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 15 czerwca 1938 r.

W Dz. Ust. Nr. 41 z dn. 15 czerwca 1938 pod poz. 346 ukazało się oświadczenie rządowe z dn. 14 maja 1938 r. w sprawie złożenia przez szereg państw dokumentów ratyfikacyjnych oraz zgłoszenia przystąpienia do konwencji międzynarodowej z dnia 21 czerwca 1920 w sprawie utworzenia w Paryżu Międzynarodowego Instytutu Chłodziwa.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 25 z dnia 17 czerwca 1938 r. ogłoszone zostały rozporządzenia, wprowadzające zmiany w zakresie taryfowania albuminy i krwi suszonej. Poz. K. T. 125 uzyskała nowe następujące brzmienie:
Albumina:

- a) z jaj (przezroczysta, żółta, w płatkach o charakterze krystalicznym) I 1 Pl,
- b) z krwi — jasna i brunatna I 1 Pl,
- c) z krwi — czarna I 3 Pl.

W poz. K. T. 491 a) klasyfikacji towarów skreślone zostały słowa „w grudkach, bryłach lub sproszkowane”.

Jednocześnie utworzone zostały taryfy specjalne na przewozy albuminy czarnej do fabryk dykt:

taryfa specjalna GB — 31 na import albuminy czarnej od stacji Warszawa do wszystkich stacyj P. K. P. z opłatami klasy 14 wagonowej,
taryfa specjalna GB — 31 na import albuminy czarnej drogą lądową do wszystkich stacyj P. K. P. z opłatami klasy 8 wagonowej.

W taryfie WB — 60 na przewozy krwi suszonej zniesiono określenie „w grudkach, bryłach lub sproszkowana” i w p. 4 wprowadzono warunek zużycia towaru „na cele pastewne”.

**CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GRO-
NIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.**

	Cena w zł. za 1 kg.		
Aceton	3.35	* Kwas fosforowy techniczny	2.15
Alun chromowy	0.68	Kremotartar	2.50
Alun krystaliczny	0.48	Kwas cytrynowy	4.20
Antychlor krystaliczny	0.38	* Kwas solny techn.	0.16
Biel cynkowa	0.62	Kwas winowy kryst.	4.40
Biel ołowiana	1.30	Litopon 30%	0.73
Boraks krystal.	0.77	Minia ołowiana 99/100%	1.10
Cerezyzna biała II gat.	1.80	Minia żelazna	0.50
Cerezyzna żółta II gat.	1.60	Nadboran sodowy	3.55
Chlorek magnezu	0.26	Nadmanganian potasu	3.—
Chlorek baru	0.64	Naftalin	0.70
Chlorek cynku 98/100%	1.20	Nigrozyna wodna	8.—
Chlorek wapna	0.41	Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Chlorek wapnia	0.26	Olej rycynowy techniczny	1.80
Dwuchromian potasu	1.35	Olej rycynowy med.	2.30
Dwuchromian sodu	1.08	Olej kostny	4.—
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.30	Olej turecki 50%	0.85
" " " " " II	1.15	Olej turecki 80%	1.50
Dekstryna biała	0.60	Oropon (bejca dla skór) niem.	1.65
* Esencja octowa 80%	2.60	Bejca dla skór „Peroly“ franc.	1.—
Emetyk	5.50	Octan sodu	1.05
* Formalina 40%	1.60	Ozokeryt czarny	1.70
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.75	Ozokeryt bielony	3.80
Fenol krystal.	2.85	Parafina w taflach	1.15
Fluorek sodu	1.65	Siarka	0.32
Glukoza nieskażona	0.65	Siarczan glinu	0.25
Kaolina	0.14	Siarczan żelaza	0.15
Kreda zwykła szlamowana	0.08	Sól szczawikowa	1.60
Kreda ch. cz.	0.48	Sól glauberska kryst.	0.09
Kalafonia krajowa	0.75	Sól gorzka	0.21
Kalafonia amerykańska „Hercules“ N. jasna	0.95	Sadze angielskie	1.—
* Kwas octowy 30% techn.	1.—	Tłuszcz z wełny ciemny	0.60
Kwas mrówkowy	2.35	" " " jasny	0.85
Kwas mlekowy 50%	1.25	Woda utleniona 30%	3.50
Kwas mlekowy 80%	2.20		
* Kwas fosforowy chem. czysty	2.50		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta“ Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółta 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn“, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
„Schicht-Lever“ Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom“, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.
„Piastów“ Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Żłota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„Chodaków“ Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“ Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1938 ROKU

IV ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH W WILNIE

Tegoroczny Zjazd Chemików Polskich, obrat za siedzibę Wilno — miasto starych murów i bogatej przeszłości kulturalnej. Wybór miejsca obrad nie był przypadkowy: Zjazd odbywał się w 100-tną rocznicę śmierci Jędrzeja Śniadeckiego, wybitnego chemika, znakomitego fizjologa, świetnego mówcy, długoletniego profesora chemii Uniwersytetu Wileńskiego. Słusznie więc poświęcono mu na Zjeździe szereg przemówień, na Akademii zorganizowanej przez Senat i Rektora Uniwersytetu Wileńskiego i na uroczystym posiedzeniu urządzonym przez Polskie Towarzystwo Chemiczne i Polskie Towarzystwo Fizjologów, szczegółowo omawiając jego działalność naukową i kulturalną oraz niezwykłą wydajność Śniadeckiego jako uczonego. Z pietyzmem i starannością zorganizowano w salach biblioteki uniwersyteckiej wystawę pamiątek, rękopisów i wydawnictw po Śniadeckim.

Na tym tle odbyły się właściwe obrady Zjazdu Chemików pod Protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Prof. Dr. Ignacego Mościckiego. Na program złożyły się plenarne posiedzenia odczytowe w Sali Śniadeckich Uniwersytetu oraz referaty sekcji: przemysłowej, nieorganicznej, organicznej i fizycznej.

Wielkie zainteresowanie wzbudził odczyt p. Ministra Wojciecha Świątosławskiego na temat badań nad zjawiskami krytycznymi, demonstrowanymi słuchaczom przy pomocy przyrządu własnej konstrukcji. Seria odczytów na plenum miała charakter sprawozdawczy z postępów w okresie powojennym poszczególnych gałęzi chemii teoretycznej i stosowanej. A więc p. Prof. Dr. Alicja Dorabalska w niezmiernie jasny i umiejętny sposób zobrazowała oblicze współczesnej chemii fizycznej, omawiając na tle postępów światowych liczne prace zakładów chemii fizycznej w naszych wyższych zakładach naukowych. Odczyt wypowiedziany na plenarnym posiedzeniu przez p. Inż. Edmunda Trepkę, dał słuchaczom szczegółowy pogląd na postępy techniczne polskiego przemysłu che-

micznego w ostatnim 5-leciu. Prof. Dr. Jerzy Suszko omówił zasługi nauki polskiej na polu chemii organicznej. P. Prof. Dr. Wiktor Jakób w swoim referacie na temat chemii nieorganicznej w dobie współczesnej i jej stosunku do nauk pokrewnych—zilustrował nowe poglądy na budowę związków nieorganicznych. Referat p. Inż. Eugeniusza Bergera o najważniejszych materiałach zastępczych, wzbudził wielkie zainteresowanie tym aktualnym i doniosłym tematem. Wreszcie podkreślić należy wnikliwy i oryginalny referat p. Prof. Dr. Tadeusza Miłobędzkiego p. t. „Nowa chemia dawnych typów”.

Poza tym w 4-ch sekcjach: chemii nieorganicznej, organicznej, fizycznej i przemysłowej—toczyły się pracowite dni wypełnione krótkimi w założeniu referatami najrozmaitszych dziedzin, chemii czystej i stosowanej. Wygłoszono ok. 250-ciu referatów, dając bogaty obraz wszechstronnej pracy w naszych wyższych uczelniach, przemyśle, górnictwie, instytutach naukowych i badawczych.

Sekcja przemysłowa obejmowała odczyty z dziedziny eksploatacji surowców mineralnych—temat ciekawy ze stanowiska dzisiejszej polityki surowcowej, z dziedziny paliwa zastępczego, mas plastycznych, garbników syntetycznych, ciekawe prace z działu koksownictwa, kilka referatów o węglach aktywnych, ziemiach chłonnych i odbarwiających, otrzymywaniu bezwodnego alkoholu etylowego, badaniu środków żywności i b. wiele innych.

Pod względem organizacyjnym Zjazd był również udany. Program ułożono w sposób interesujący i staranny. Uczestnicy obdarowani zostali licznymi drukami, między innymi pięknie wydaną przez Polskie Powszechne Tow. Farmaceutyczne książką, zawierającą inwentarz laboratoryjny Jędrzeja Śniadeckiego.

W pierwszym dniu obrad uczestnicy Zjazdu złożyli na Rossie hołd pamięci Marszałka Piłsudskiego.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Dn. 28 czerwca r. b. odbyło się uroczyste otwarcie nowego działu fabryki Sp. Akc. J. Franaszek, mianowicie działu produkcji materiałów fotograficznych. W nowych, specjalnie wzniesionych budynkach fabrycznych, mieści się pięknie i bardzo nowoczesnie urządzona wytwórnia papierów fotograficznych. Uruchomienie tego działu przez Sp. Akc. J. Franaszek nie jest bynajmniej przypadkowe, gdyż łączy się najściślej z dotychczasowym programem produkcji obić papierowych i papierów światłoczułych. Wiele fabryk zagranicznych łączy również te działy fabrykacji. Nowouruchomiona fabryka opiera się na oryginalnych metodach i nie korzysta z licencji zagranicznych w swej produkcji.

Otwarcie fabryki zaszczytliwi swoją obecnością Wice-Premier i Minister Skarbu, p. Inż. E. Kwiatkowski, Minister Przemysłu i Handlu p. A. Roman, oraz Wice-Minister Przemysłu i Handlu p. Dr. A. Rose — w otoczeniu wyższych urzędników swych Ministerstw. Piękne przemówienie wygłosił Pan Wice-Premier, podkreślając szczególną doniosłość prywatnej inicjatywy przemysłowej, która potrafi szarmonizować swoje wysiłki z potrzebami Państwa. Dekoracja najstarszych pracowników fabryki zakończyła oficjalną część uroczystości.

Zakłady Chemiczne „Magnesium” Sp. z o. o. Warszawa, (Radzyńska 122) przystąpiły do produkcji strąconego węglanu magnezu we wszystkich handlowych gatunkach dla celów przemysłu gumowego, kosmetycznego, izolacyjnego, farmaceutycznego i innych. Wytwórnia produkuje również sól gorzką (siarczan magnezu).

BEZPIECZEŃSTWO PRACY

W dniu 8 lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem p. Dr. A. Hirszowskiego posiedzenie Komisji Bezpieczeństwa Pracy Związku Przemysłu Chemicznego w obecności delegatów: fabryk zrzeszonych w Związku, Instytutu Spraw Społecznych, Wzorcowni Urzędzeń Ochronnych i innych.

Na wstępie zebrania p. Inż. A. Mazurkiewicz dał ciekawą analizę kart wypadkowych nadsyłanych przez fabryki chemiczne. Mimo, że materiał dokumentacyjny nie był wyczerpujący i nie dawał dokładnego obrazu wypadkowości w przemyśle chemicznym, nasunął jednak szereg ciekawych uwag i udowodnił raz jeszcze, jak ważną rolę w akcji zapobiegania wypadkom ma systematycznie nadsyłany materiał dokumentacyjny.

W dalszym toku obrad nad projektami działalności Sekcji Bezp. Pracy postanowiono prowadzić dalszą energiczną akcję propagandową w zakresie zapobiegania wypadkom. Zebranie doszło do przeświadczenia, że w każdej fabryce zrzeszonej w Związku powinna działać zorganizowana komórka bezpieczeństwa pracy, mniej lub więcej rozbudowana w zależności od wielkości fabryki. Poza tym uznano za nie-

zbędne skłonienie zrzeszonych przedsiębiorstw do systematycznego nadsyłania materiału dokumentacyjnego, w postaci odpisów kart wypadkowych dla Ubezpieczalni.

Z WYDAWNICTW

Zwyczajem lat ubiegłych Sp. Akc. Perun wydała ostatnio „Kalendarz Spawalniczy” Nr 7. Część ogólnoinformacyjna, która powtarza się z roku na rok, została całkowicie przerobiona i uzupełniona licznymi nowościami z dziedziny spawania acetylenowego i łukowego. Nadto numer ten zawiera obszerniejszą pracę o kalkulacji kosztów spawania acetylenowego i łukowego, oraz kosztów cięcia tlenem. Przeprowadzona w tej pracy szczegółowa analiza kosztów daje kalkulatorowi, czy też właścicielowi mniejszego warsztatu minimum niezbędnych podstaw teoretycznych do wprowadzenia racjonalnej kalkulacji, a ponadto — szereg tabel i wykresów wraz z wydanym w ub. r. „suwakiem spawalniczym” — umożliwi szybkie uzyskanie danych do przybliżonej kalkulacji w konkretnych wypadkach.

Nakładem „Wspólnoty Interesów” ukazała się broszura inż. K. Wierzchlejskiego p. t. „Przewody rurowe a obrona kraju”. Autor, wychodząc z założenia, iż kwestia racjonalnie budowanych oraz niewrażliwych na działania wojenne i niezawodnych rurociągów, wysuwa się w planowaniu rozbudowy gospodarczej kraju na jedno z czołowych miejsc, podaje wyniki przeprowadzonych badań, jak zachowują się przy wybuchach rury stalowe i żeliwne. W konkluzji autor stwierdza większą wytrzymałość rur stalowych. Broszura ilustrowana jest licznymi fotografiami.

Z okazji 25-lecia rozpoczęcia, w niewielkiej w owym czasie fabryce chemicznej „Wola Krzysztoporska”, produkcji wywoływaczy (naftoli AS), Nr 5 — 6 „Technika Włókiennicza” przynosi na ten temat ciekawy artykuł. Czytamy w nim, m. innymi, o gorącym przyjęciu z jakim spotkał się wówczas ten produkt ze strony zarówno przemysłu włókienniczego b. Kongresówki, jak i licznego grona Polaków, zajmujących kierownicze stanowiska w wielkich zakładach włókienniczych ówczesnej Rosji. Dopiero bowiem wprowadzenie naftoli AS dało możliwość zastosowania w procesie tworzenia barwnika na włóknie wielu zasad, wyróżniających się bardzo dużym stopniem żywości i jaskrawości kolorów, przy równoczesnej ich trwałości, co stanowiło niewątpliwie piękny rozdział w historii chemii barwników. Dla ilustracji efektów, osiągniętych za pomocą wywoływaczy (naftoli AS) i sprzęganych z nimi zasad trwałych, przy artykule załączone są wkładki wybarwień i druków.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Wobec zamierzonego podjęcia w najbliższym czasie rokowań handlowych z Boliwią, zainteresowane firmy winny niezwłocznie zgłosić do Związku swe postulaty, dotyczące eksportu i importu.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 19 „Informatora Eksportowego”):

Boliwia. Ustanowienie jednego kursu waluty boliwijskiej (141,40 bol. = 1 £).

Ekwador. Wprowadzenie reglamentacji importowej i dewizowej.

Wenezuela. Ogłoszone zostało rozporządzenie wykonawcze w sprawie wprowadzonej reglamentacji importu.

Podajemy do wiadomości firm interesujących się eksportem do Grecji, iż Państwowy Instytut Eksportowy w porozumieniu z Poselstwem R. P. w Atenach, organizuje udział firm polskich w Międzynarodowych Targach w Salonikach w czasie od 11 września do 2 października r. b. Bliższe informacje w tej sprawie można otrzymać w Związku (tel. 529-69) lub bezpośrednio w Instytucie Eksportowym. Ekspozyty wysłane zostaną z Gdyni w dn. 30 b. m.

W okresie styczeń — maj 1938 r. eksport produktów chemicznych osiągnął wartość 21022 tysięcy złotych, co w porównaniu z wartością eksportu w tym samym okresie ub. r. (21992 tys. zł.) stanowi spadek o 4,4%.

Z artykułów, których eksport znacznie zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego należy wymienić: siarczan amonu, biel cynkową, przedzę jedwabiu sztucznego, karbid, saletry, ceratę, naftalen, terpentynę i żelazokrzem.

Zwiększył się natomiast wywóz: benzolu surowego i oczyszczonego, siarczanu miedzi, azotniaku, żelazochromu, kleju kostnego, klejów roślinnych, potażu, salmiaku i celulozoidu.

Zwracamy uwagę przedsiębiorstw interesujących się eksportem na ogłoszony w Nr. 19 „Informatora Eksportowego” tekst zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie ustanowienia Komitetu Organizacji Zagranicznej Pracy Handlowej. Do zadań Komitetu należy, m. innymi, — „przyznawanie subwencji zwrotnych na pobyt zagranicą polskich agentów handlowych (t. j. kupców, wzgl. zastępców, reprezentantów, wysłanników handlowych), z sum na ten cel przeznaczonych”.

KRONIKA

W dniu 7 b. m. odbyło się w lokalu Związku zebranie Grupy Chemicznego Przerobu Drewna. Omawiane były sprawy związane z eksportem smoły drzewnej i terpentyny oraz trudności na które napotykają przedsiębiorstwa przy zaopatrywaniu się w niezbędny surowiec — karpinę.

Liga Popierania Turystyki zwraca uwagę społeczeństwa na fakt, iż deficytowy charakter turystyki zagranicznej w Polsce, wyrażający się znaczną przewagą wyjazdów obywateli polskich za granicę nad przyjazdem turystów zagranicznych do Polski, powoduje poważny odpływ dewiz na cele czysto konsumpcyjne.

Aktualna sytuacja gospodarcza kraju (ujemny bilans handlowy) nie pozwala jednak na zbyt znaczne wydawanie rezerw dewizowych na cele nie produkcyjne. W związku z tym wyła-

nia się konieczność powstrzymania odpływu zagranicznych środków płatniczych na cele turystyczne.

Liga Popierania Turystyki apeluje więc tą drogą do świata przemysłowego i handlowego o możliwe ograniczenie wyjazdów za granicę na cele lecznicze i rozrywkowe i do spędzenia tegorocznego lata w uzdrowiskach i na lotniskach polskich.

Dnia 28 czerwca r. b. odbyło się w Gdyni w lokalu Urzędu Morskiego posiedzenie Stałej Komisji przy Ministerstwie Komunikacji dla spraw przewozowych. Komisja zatwierdziła plan przewozów na miesiąc lipiec r. b. oraz rozpatrzyła szereg zgłoszonych wniosków w zakresie usprawnienia ruchu towarowego P. K. P.

Zarząd Miejski m. Wyszkowa podaje do wiadomości zainteresowanych sfer przemysłowych, że miasto Wyszków posiada sprzyjające dla istnienia zakładów przemysłowych warunki jak: udostępnienie komunikacji wodnej (rzeka Bug) stacja kolejowa i autostrada, łącząca miasto z Warszawą (odległość ok. 50 klm.). Równocześnie miasto skłonne jest przyjąć z pomocą nowopowstającemu zakładowi przemysłowemu ofiarowując bezpłatnie, bez żadnych obciążeń hipotecznych, plac pod budowę fabryki, o powierzchni 10.000 m². Bliższych informacji udziela Zarząd Miejski w Wyszkanie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 29 z dnia 8 lipca r. b. ogłoszone zostały rozporządzenia, wprowadzające zmiany w zakresie klasyfikacji i taryfowania magnezytu naturalnego i tlenku magnezu:

w poz. 216 klasyfikacji towarów, obejmującej magnezyt naturalny — opłaty dla przesyłek wagonowych podwyższone zostały z klasy 14 do klasy 9-ej.

Poz. 568 klasyfikacji towarów została zastąpiona nowym następującym brzmieniem:

Tlenek magnezu:

- a) chemicznie czysty I 4 P₁
- b) nieoczyszczony III 11 P₂

Jednocześnie utworzona została nowa taryfa specjalna WJ-58 dla tlenku magnezu nieoczyszczonego od stacji Stebnik — Saliny do wszystkich stacji P. K. P. z opłatami klasy 14 wagonowej.

Ministerstwo Skarbu wydało z dn. 7 czerwca 1938 r. okólnik L. D. V. 15295/4/38 w sprawie wyłączenia płatników spośród przedsiębiorstw opłacających w roku 1938 zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu. Jak z powyższego okólnika wynika, w związku z doręczonymi płatnikom postanowieniami o wyłączeniu ich spośród przedsiębiorstw, podlegających w roku 1938 zryczałtowanemu podatkowi przemysłowemu od obrotu, przysługuje im, na podstawie przepisów ust. (3) § 8 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 29 marca 1938 r. o zryczałtowaniu podatku przemysłowego od obrotu na rok 1938 (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 205), prawo wnoszenia zażaleń do Komisji odwoławczych.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas siarkowy 60° Bé	425
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas winowy	440.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotan amonu	100.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	* Nadchloran potasu	150.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Bisulfat	15.—	Octan metylu	300.—
Borakę krystal. (franco st. odb.)	77.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
Chlor ciekły	115.—	Octan sodu kryst.	90.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Olej kopytkowy	420.—
Chlorek bielący (parytet Zabkowice)	30 60	Olej kostny	400.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	160.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	120.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	58.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	69.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	180.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu kryst.	24.70
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczyk sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	290.—	Smola preparowana	15.25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	310.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolinum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	180.—	Supertosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Gatunek Extra	250.—	Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	230.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	75.—	Zelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
*Kwas cytrynowy	420.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres telegr. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsudskiego 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
„Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wollbronn”, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.
„Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczyk węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Stomka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu” Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIĄ 1938 ROKU

WYCIECZKA PRZEMYSŁOWCÓW CHEMICZNYCH DO SZWECJI

Oddawna projektowana wyprawa, mająca na celu nawiązanie osobistych kontaktów pomiędzy polskim a szwedzkim przemysłem chemicznym, doszła do skutku w drugiej połowie lipca r. b. Ze strony polskiej w wycieczce, zorganizowanej przez Związek Przemysłu Chemicznego, wzięło udział kilkanaście osób, reprezentujących różne gałęzie wytwórczości chemicznej.

W Sztokholmie — przyjęciem wycieczki zajęły się: Szwedzko-Polska Izba Handlowa, Związek Przemysłowców i Szwedzki Związek Przemysłu Chemicznego. Oprócz zwykłych w takich razach przyjęć i uroczystości — polscy przemysłowcy mieli możliwość zwiedzenia szeregu fabryk celulozy, znanej fabryki maszyn i urządzeń elektrycznych „Asea”, wielkiej nowoczesnej fabryki wód mineralnych w Sztokholmie, fabryki porcelany w Gustafsbergu i t. d. Ponadto — poszczególne członkowie wycieczki zwiedzili inne jeszcze wytwórnie, specjalnie ich interesujące i przeprowadzili szereg rozmów, mających na celu wzmożenie obrotów handlowych polsko-szwedzkich. Trzeba stwierdzić, że wyprawa naszych przemysłowców do Szwecji może dać zupełnie realne rezultaty, zarówno co do zwiększenia naszego eksportu, jak i w zakresie bliższego poznania szwedzkich źródeł dostawy maszyn i urządzeń. Dlatego też nasz Związek Przemysłu Chemicznego poczuwa się do wdzięczności przede wszystkim inicjatorowi wycieczki p. Zygmuntovi Brodatemu, który roztoczył w Szwecji troskliwą opiekę nad członkami ekspedycji, a także szwedzkim związkom i organizacjom, które wykazały serdeczną gościnność.

Przemysł chemiczny w Szwecji przedstawia się poważnie, chociaż nie jest wszechstronnie rozwinięty. Tak zw. „wielki przemysł chemiczny”, t. j. produkcja kwasów, alkaliów, soli — gra dosyć małą rolę i to samo można powiedzieć o organicznym przemyśle, a więc o wytwarzaniu

barwników, leków i t. p. Natomiast rozwinięty jest przemysł wytwarzania celulozy, materiałów wybuchowych, związków elektrochemicznych, margaryny, ekstraktów garbarskich i zapalek.

Słynną jest produkcja celulozy, największa na świecie. Oparta na potężnych krajowych bogactwach leśnych i korzystająca z wielkiej obfitości wody (zarówno do celów fabrykacji, jak i transportu), nie krępowana przepisami o ściekach (które płyną do morza) — produkcja celulozy jest prawdziwym przemysłem narodowym i czynnikiem światowej ekspansji szwedzkiej. W r. 1937 wytworzono w Szwecji 2.750.000 t. celulozy (siarczynowej i sodowej), z czego wyeksportowano przeszło 2.200.000 t. Ponadto wywozi się zagranicę wielkie ilości masy drzewnej, papieru, kartonu i t. d.

Bardzo interesujące są produkty uboczne, otrzymywane przy fabrykacji celulozy. Na pierwszym miejscu należy wymienić alkohol etylowy, otrzymywany rocznie w ilości ok. 25 milionów litrów spirytusu 100%-ego, przez fermentację ługów siarczynowych. Większa część tego alkoholu zużywana jest do mieszanek paliw ciekłych.

Fabrykacja celulozy metodą sodową daje jako produkty uboczne: terpentynę, metanol i t. zw. „taloil”, składający się z kwasów żywiczych i tłuszczowych i używany do produkcji miękkich mydeł.

Szwecja, aczkolwiek słabo zaludniona, odznacza się wysokim poziomem konsumpcji na głowę ludności; jest więc bardzo poważnym rynkiem zbytu. Wartość importu produktów chemicznych wynosi ok. 200 milionów złotych rocznie. Eksport z Polski pokrywa chemiczne zapotrzebowanie Szwecji zaledwie w 2 — 3%. Istnieją realne możliwości powiększenia naszego wywozu na solidny i chłonny rynek szwedzki.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Elektro” w Łaziskach Górnych przystąpiła do rozszerzenia działu wytwórczości materiałów szlifierskich i w końcu roku bieżącego uruchamia regularną produkcję karborundu (silicium — karbidu) nie wytwarzanego dotychczas w kraju i importowanego całkowicie z zagranicy.

Nowy produkt krajowej wytwórczości spotka się niewątpliwie z należytych uznaniem ze strony odbiorców krajowych, podobnie jak to ma miejsce przy odbiorze wytwarzanego obecnie przez Zakłady „Elektro” artykułu szlifierskiego — Elektro-korundu. Szereg bowiem gatunków Elektro-korundu, a zwłaszcza t. zw. Elektro-korund biały, przewyższa czystością składu i właściwościami analogiczne produkty zagraniczne.

W związku z podjęciem produkcji karborundu, należy spodziewać się, że w najbliższej przyszłości powinien nastąpić zanik przywozu materiałów szlifierskich z zagranicy.

W r. ub. Zakłady Chemiczne „Strem” rozpoczęły produkcję oleju kostnego i kopytkowego. Oleje te poddawane były w ciągu dłuższego okresu czasu różnym próbom i badaniom, które wykazały, że są to artykuły stojące na wysokim poziomie pod względem jakości i odpowiadające wszelkim wymaganiom stawianym przez przemysł konsumujący. Świadczy o tym najlepiej fakt, że w ostatnich miesiącach krajowa produkcja oleju kostnego i kopytkowego pokrywała już większą część zapotrzebowania rynku wewnętrznego. Należy sądzić, że w tych warunkach przemysł krajowy używać będzie w coraz mniejszych ilościach zagraniczne oleje kostny i kopytkowy, których import staje się obecnie zbędny.

POLSKA WYSTAWA POWSZECHNA

Wobec ostatecznego już niemal przesądzenia, że Polska Wystawa Powszechna urządzona będzie w Warszawie, za czym przemawiają względy na ogólnopństwowy charakter projektowanej Wystawy, samorząd gospodarczy i organizacje przemysłowe przystąpiły do wstępnych prac, związanych z przygotowaniem działu gospodarczego Wystawy Powszechnej. Jak wiadomo, Wystawa odbędzie się w roku 1944 z okazji 25-letniej rocznicy odzyskania niepodległości i przedstawiać będzie zarówno dorobek kulturalny jak i gospodarczy Polski. Okres dzielący nas od chwili otwarcia Wystawy, nie jest zbyt duży, jeżeli zważymy, że prace należy rozpocząć od podstaw, ze względu na brak w Warszawie przygotowanych terenów i budynków wystawowych. Wystawa ma objąć dość rozległe tereny i ogólna ich powierzchnia obliczana jest na około 140 ha, w razie zastosowania planu maksymalnego, i 60 ha, w razie zrealizowania jej w ramach planu minimalnego. Przestrzeń użytkową w pawilonach wystawowych, których budowę przewidziano dotychczas, nie biorąc pod uwagę ewent. pawilonów specjalnych, wystawionych przez po-

szczególne przemysły, określa się na 50 tys. metr. kwadr.

W obliczu zadania postawionego sferom gospodarczym, przedstawienia na wystawie w sposób dydaktyczny obrazu Polski gospodarczej, Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie powołała do życia Komisję, mającą na celu skoncentrowanie opinii i prac sfer przemysłowych. Komisja za pierwsze swoje zadanie uznała ustalenie zakresu zainteresowania poszczególnych gałęzi przemysłu i handlu Wystawą Powszechną.

Zebraaniem wstępnego materiału informacyjnego, dotyczącego udziału przemysłu chemicznego w Polskiej Wystawie Powszechnej, zajął się Związek Przemysłu Chemicznego, który w tej sprawie rozesłał do zrzeszonych przedsiębiorstw specjalną ankietę.

PIERWSZY JARMARK ZIOŁ LECZNICZYCH W WILNIE

W dniach 24 i 25 czerwca r. b. odbył się w Wilnie Pierwszy Jarmark Ziół Leczniczych urządzony staraniem Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie przy współudziale Zakładu Farmakologii Uniwersytetu Stefana Batorego. Jarmark ten był pierwszą tego rodzaju imprezą w Polsce i miał na celu zademonstrowanie dotychczasowego dorobku ziem Północno-Wschodnich w zakresie wszystkich gałęzi zielarstwa, a więc podaży ludowej, nowoczesnego handlu, produkcji i przeróbki ziół, oraz dotychczasowych osiągnięć naukowych na tym polu.

W jarmarku wzięło udział w charakterze wystawców 16 firm, transakcji zawarto na sumę ok. 60.000 zł., frekwencja wynosiła ok. 2000 osób.

Jak wiadomo, ostatnio w medycynie nastąpił zwrot do uznawania i stosowania w szerokim zakresie ziół, na skutek czego światowy popyt na zioła rośnie w szybkim tempie. Polska zasobna w bogate tereny najrozmaitszych ziół posiada możliwość wykorzystania rosnącego zainteresowania się ziołami i pokrycia poważnej części światowego zapotrzebowania. Już obecnie wartość rocznego eksportu ziół z Polski przekracza 1 milion złotych, posiadając stałe tendencję rosnącą.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. Nr. 20 i 21 „Informatora Eksportowego”):

Afganistan. Wprowadzenie ostrych ograniczeń dewizowych.

Belgia. Wprowadzono zmiany w taryfie celnej w stosunku do ogni sztucznych, amunicji i olejów z węgla kamiennego.

Egipt. Ustanowiono stałą opłatę „ad valorem” dla wszystkich importowanych towarów.

Francja. Rozszerzono listę towarów zreglamentowanych na: płyty i papiery fotograficzne, ebonit, tkaniny gumowane, wyroby azbestowe, bawełnę wodochłonna.

Łotwa. Od 15.VII b. r. dozwolony jest import bez konieczności uzyskania zezwolenia łotewskiej Komisji Dewizowej m. innymi następujących artykułów: morfina, kokaina, serum i preparaty bakteryjne, insulina, farby do masła i serów.

Syria i Liban. Ustawą z dn. 27.V r. b. rząd Libanu wprowadził opłaty gminne od importu.

Zwracamy uwagę zainteresowanych firm na raport Poselstwa R. P. w Lizbonie, omawiający możliwości zbytu na rynku portugalskim papierów fotograficznych. Powyższy raport zamieszczony jest w Nr. 21 z dn. 20.VII. r. b. „Informatora Eksportowego”.

Na skutek życzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu Związek przeprowadził badania nad możliwością zwiększenia dotychczasowego eksportu produktów chemicznych. Rezultaty tych badań oraz nasuwające się wnioski przedłożone zostały Ministerstwu.

Firma turecka „Herbert B. Mirzan” Izmir, B. P. 286. poszukuje przedstawicielstwa firm polskich w zakresie wszelkiego rodzaju produktów chemicznych. Zainteresowane przedsiębiorstwa winny porozumieć się w tej sprawie bezpośrednio z firmą turecką korespondując w języku francuskim.

KRONIKA

Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników, organizuje w drugiej połowie września lub października r. b. przy pomocy Wzorcowni Urzędów Ochronnych przy Muzeum Techniki i Przemysłu — wycieczkę do Anglii i Niemiec, celem zapoznania się ze środkami i metodami pracy, stosowanymi w dziedzinie walki z nieszczęśliwymi wypadkami. Wycieczka potrwa od 15 do 17 dni. Koszty przypuszczalne wyniosą ok. 550 do 600 zł. Program przewiduje zwiedzenie szeregu fabryk, prowadzących akcję bezpieczeństwa pracy, dwóch muzeów bezpieczeństwa i zapoznanie się z angielską i niemiecką organizacją do walki z nieszczęśliwymi wypadkami przy pracy. Poza tym projektowany jest jednodniowy pobyt w Belgii. Liczba uczestników została ograniczona do 20 osób.

Pragnący wziąć udział w wycieczce winni do dnia 1 września r. b. złożyć prowizoryczne zgłoszenie, podając nazwisko, imię, stopień naukowy, stanowisko służbowe, znajomość języków oraz adres do Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich, Warszawa, Al. Jerozolimskie 8 m. 13 (tel. 281-85).

Dnia 20 września Zarząd Miejski m. st. Warszawy organizuje otwarcie Wystawy, która ma obrazować historyczny rozwój stolicy w jej stanie obecnym i zarys rozwojowy na przyszłość.

Pożądane byłoby, aby najstarsze fabryki przemysłu chemicznego w Warszawie wzięły udział w Wystawie, wypożyczając posiadane przez siebie eksponaty, obrazujące rozwój firmy

(fotografie, makiety, obrazy, próbki towarów wykonanych przed kilkudziesięciu laty i obecnie i t. p.). Wystawienie eksponatów nie pociąga za sobą żadnych opłat.

Zainteresowane firmy winny zgłosić się do Wydziału Przemysłowego Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, ul. Targowa 7 do pp. Dyr. T. Strzeleckiego (tel. 10.38-35) lub p. S. Mikiciuka (tel. 10.07-56).

W dn. od 28 sierpnia do 1 września 1938 odbędą się Międzynarodowe Targi Jesienne w Lipsku.

Wszelkich wiadomości udziela firma Leipziger Messamte, p. Dr. Pentzlin, Warszawa, Ujazdowskie 36 m. 3 (tel. 715-62).

Dnia 21 lipca r. b. na terenie Ministerstwa Komunikacji odbyło się wspólne posiedzenie Komitetu Publicznych Dróg Kołowych i Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Komunikacyjnej.

Tematem obrad była sprawa obniżki taryf na przewóz materiałów drogowych, zwłaszcza na kamienie nieobrobione i tłuczone.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 48 z dn. 15 lipca 1938 r. ukażało się pod pozycją 381 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 lipca 1938 r. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień porozumienia między Rzeczpospolitą Polską a Wielką Brytanią dotyczącego clenia pewnych wyrobów chemicznych, z dnia 15 czerwca 1938 r. Rozporządzenie to obowiązuje od dnia 10 lipca 1938 r. Na podstawie powyższego porozumienia Rząd Polski zobowiązuje się stosować do 31 grudnia 1938 r. niższe celne na pewne wyroby chemiczne importowane z Wielkiej Brytanii.

W Dz. Ust. Nr. 49 z dn. 19 lipca 1938 r. ukażało się pod pozycją 388 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 13 lipca 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorcze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych.

Na mocy tego rozporządzenia, obowiązującego od 19 lipca 1938 r. środki kosmetyczne nie odpowiadające przepisom rozporządzenia, a znajdujące się w obiegu, mogą być w obiegu nie dłużej niż do dnia 18 stycznia 1939 r. z wyjątkiem tych, które zostaną uznane przez władzę dozoru nad artykułami żywności i przedmiotami użytku za szkodliwe dla zdrowia.

E C H A

* W wycieczce do Szwecji, zorganizowanej przez Związek Przemysłu Chemicznego w dniach 18 — 25 lipca wzięli udział p. p. W. Beresko, L. Brzezowski, A. Kozłowski, J. Landau, E. Trepka z córką, F. Więckowski, F. Wiślicki z małżonką, H. Zamojska.

Wycieczka była podejmowana śniadaniem przez p. S. Potworowskiego, posła Rzeczypospolitej Polskiej w Sztokholmie. W czasie obiadu wydanego przez szwedzkie organizacje przemysłowe — p. Prezes F. Wiślicki, przewodniczący polskiej delegacji, wygłosił przemówienie charakteryzujące polsko-szwedzkie stosunki gospodarcze.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO

B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.		
Alun chromowy	65.—	Kreda chem. czysta	48.—
Alun krystaliczny i mielony	45.—	Kwas borny	180.—
Antichlor kryst.	39.—	Kwas szczawiowy	170.—
Antimonium crud. w kawałkach	165.—	Litopon 30%	72.50
Antimonium crud. w proszku	200.—	Minia ołowiana	110.—
Asfalt Gilsonit	65.—	Minia żelazowa min. 80%	80.—
Azotan baru	150.—	Nadboran sodowy	350.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nadmanganian potasu	300.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Nitrobenzol	450.—
Biel cynkowa	65.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel ołowiana	125.—	Octan ołowiu	165.—
Biel tytanowa	150.—	Olej rycynowy med.	225.—
Boraks kryst. i w proszku	78.—	Pumeks w kawałkach	60.—
Boran manganu	320.—	Pumeks w proszku	38.—
Braunsztyn	75.—	Sadza ameryk. Carbon-Black marki „Witco” — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	65.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	125.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	135.—	Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Dwuchromian sodu	115.—	Siarczan miedzi	69.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona i w laskach	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	75.—	Talcum 3/0	19.—
Fosfor czerwony	600.—	Talcum 5/0	26.—
Glejta angielska w proszku	130.—	Talcum 6/0	29.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Tanina 92%	700.—
Grafit angielski w luskach i w proszku	130.—	Węglan magnezu w cegiełkach	240.—
Hydrosulfit	260.—	Węglan magnezu w proszku	125.—
Kalafonia	75.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Kamfora w taflach	715.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15.—	Żelazocjanek potasowy	320.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsna XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross, Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna”, Warszawa-Fra. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
„Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom”, Sp. Akc. Warszawa. Leszno 15, tel. 11-06-81.
„Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Żłota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbidi:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórnny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiakozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól Glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu” Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIĄ 1938 ROKU

STATYSTYKA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Sprawozdania Związku Przemysłu Chemicznego, ukazujące się w pierwszych miesiącach roku kalendarzowego, zawierają też dość szczegółowe monografie, dotyczące sytuacji przemysłu chemicznego w roku poprzedzającym. Koniunktura w poszczególnych gałęziach przemysłu chemicznego jest też zawsze ilustrowana danymi liczbowymi, dotyczącymi produkcji, sprzedaży na rynku wewnętrznym, eksportu i innymi danymi, charakteryzującymi wytwórczość chemiczną.

Z natury jednak rzeczy, liczby publikowane w sprawozdaniach Związku, muszą mieć charakter raczej pierwszego przybliżenia albo oceny (zwłaszcza jeśli chodzi o dane produkcyjne), niż ścisłych danych. Wynika to zarówno z faktu, że publikowane w sprawozdaniach liczby nie są oparte na urzędowo zebranych danych statystycznych, jak z okoliczności iż sprawozdania Związku opracowywane są natychmiast po zakończeniu roku kalendarzowego, kiedy dane za rok poprzedni nie mogą być jeszcze ani kompletne, ani ostateczne.

Dlatego też z prawdziwym zainteresowaniem bierze się do ręki oficjalne polskie wydawnictwo statystyczne, jakim jest „Mały Rocznik Statystyczny”, aby skontrolować ścisłość danych opartych na źródłach prywatnych i zapoznać się z dynamiką rozwoju przemysłu chemicznego w oparciu o dane najściślejsze, jakimi można rozporządzać.

„Mały Rocznik Statystyczny” na r. 1938 ukazał się przed kilku tygodniami i — jak zresztą zawsze — obejmuje wiele niezmiernie ciekawych tablic i zestawień.

Z ogłoszonej statystyki przemysłu chemicznego wynika, że produkcja większości artykułów chemicznych, objętych statystyką oficjalną, wzrosła w roku 1937 dość znacznie w porównaniu z rokiem 1936. Oto liczby:

	1929	1936	1937
	w tys. ton		
Gaz świetlny (mil. m ³)	246	152	163
Koks	2.123	1.798	2.328
Benzol oczyszczony	14	16	22
Barwniki	0,9	2,1	1,8
Przędza jedwabiu sztucz.	2,7	5,3	6,2
Siarczan amonowy	54	61	64
Azotan amonowy	5,6	3,0	2,9
Saletra wapniowa	0,05	42	57
Saletra sodowa	0,7	4,2	7,3
Saletrzak	—	12	19
Azotniak	163	29	68
Nitrofos	15	4,8	2,1
Superfosfat mineralny	304	106	163

Kwas siarkowy w przelicz. na 50°Bé	373	216	289
Soda amoniakalna	100	106	89
Soda żrąca	17	21	22
Soda krystaliczna	11	9,2	9,2
Biel cynkowa	6,9	11	13
Ultramaryna	1,2	1,7	1,9
Ekstrakty garbarskie	3,0	4,6	5,3

Z liczb powyższych wynika, że produkcja azotniaku, superfosfatu, kwasu siarkowego i sody amoniakalnej nie osiągnęła jeszcze liczb z r. 1929, inne natomiast produkty chemiczne przekroczyły produkcję z r. 1929 w sposób nawet dość znaczny. Produkcja barwników w r. 1937 spadła wprawdzie ilościowo w porównaniu z r. 1936, ale wartość jej wzrosła, co dodatnio świadczy o pożądanym zjawisku wytwarzania coraz droższych — a więc szlachetniejszych typów barwników.

Liczby, opublikowane w „Małym Roczniku Statystycznym” nie różnią się zresztą zasadniczo od danych ogłoszonych w sprawozdaniu Związku Przemysłu Chemicznego za r. 1937, są jednak od nich oczywiście dokładniejsze.

Jeśli chodzi o surowce krajowe, używane przez przemysł chemiczny, to niektóre liczby dotyczące tych materiałów wyjściowych przedstawiają się jak następuje:

Węgla kamiennego wyprodukowano w Polsce w r. 1937 — 36.218 tys. ton, co stanowi wzrost 20% w porównaniu z r. 1936; ropy naftowej — 501 tys. ton, a więc nie wiele mniej niż w r. 1936; soli kamiennych — 590 tys. ton (w r. 1936 — 552 tys. ton); soli potasowych 521 tys. ton, co stanowi wzrost poważny w stosunku do r. 1936, kiedy wydobyto 434 tys. ton; produkcja koncentratów rud cynkowych wyniosła 191 tys. ton (w r. 1936 — 143 tys. ton).

Dla charakterystyki całości przemysłu chemicznego w Polsce zmienne są liczby ogólniejsze. Niestety, Mały Rocznik Statystyczny za r. 1938 publikuje w tej dziedzinie liczby, odnoszące się do r. 1936. W tym okresie czasu liczba czynnych zakładów wyniosła 929, ilość zatrudnionych robotników — prawie 49 tys., przepracowanych robotniko-dni — przeszło 14 milionów, a wypłaty brutto pracownikom fizycznym wyniosły ponad 82 miliony złotych, pracownikom umysłowym — 42,5 milionów zł.

Mały Rocznik Statystyczny — jak to mogliśmy niejednokrotnie stwierdzać — jest wydawnictwem bardzo pożytecznym, a niska jego cena (złotówka za egzemplarz) umożliwia powszechne korzystanie z ogłoszonych tam materiałów.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY LOTNICTWU

Dnia 10 sierpnia 1938 odbyło się przekazanie Aeroklubowi Warszawskiemu szybowca „Mewa” 1313 ofiarowanego przez Sp. Akc. „Strem”.

Jest to już ósma jednostka lotnicza, ufundowana dla wzmoczenia potencjału obronnego kraju przez przemysł chemiczny, zrzeszony na terenie Związku Przemysłu Chemicznego. Mianowicie, eskadrę 3-ch samolotów RDW ofiarowała Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, jeden samolot RWD Sp. Akc. „Strem”, 2 samoloty RWD i balon — Związek Olejarni, wreszcie obecnie Sp. Akc. „Strem” — szybowiec.

Wszystkie te dary kierowane są do Aeroklubów za pośrednictwem L. O. P. P. Zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw związkowych na tę utartą już przez przemysł chemiczny drogę składania darów, zachęcając do kierowania ofiarności ku fundowaniu jednostek lotniczych.

ZE ZJAZDU CHEMIKÓW POLSKICH W WILNIE

W numerach 5, 7, 10 i 13 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z r. b. opublikowaliśmy cztery listy ofiarodawców i sumy wpłacone na cele Zjazdowe przez następujące przedsiębiorstwa: Związek Przemysłu Chemicznego R. P., Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu. Sp. Akc. „Roche”, Częstochowskie Zakłady Chemiczne Sp. Akc., Zjednoczone Fabryki Materiałów Wybuchowych i Azotu, Sp. Akc. „Chodaaków”, Sp. Akc. „Azot”, Związek Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce, Fabr. Przetw. Drzewn. „Jarot”, Sp. Akc. „Strem”, Zakłady Solvay w Polsce, Sp. Akc. „Nitrat”, Sp. Akc. „Boryszew”, Sp. Akc. „Lignoza”, Sp. Akc. „Schicht-Lever”, Związek Koksowni, Fabr. Chem. Farm. Dr. Wander, Sp. Akc. „Motor”, Sp. Akc. „Boruta”, Fabr. Farb „W. Karpiński i W. Leppert”, Sp. Akc. Eksploatacja Fabryk Ceraty, Fabr. Chem. K. Zawadzki i Ska, Zakłady Chemiczne w Winnicy, Zakł. Chem. „Kutno”, Państwowa Wytwórnia Prochu, Sp. Akc. „Stomil”, Sp. Akc. Fr. Karpiński”, Sp. Akc. „Grodzisk”, Zjednoczone Fabryki Materiałów Wybuchowych w Mościcach i w Chorzowie.

Ponadto — na powyższy cel — wpłynęły sumy od następujących przedsiębiorstw chemicznych:

„Polchem” Sp. Akc.	300 zł.
„Magister Klawe” Sp. Akc.	300 „
Kurlandzka Olejarnia	75 „

W imieniu Polskiego Towarzystwa Chemicznego i Związku Przemysłu Chemicznego — wszystkim tym przedsiębiorstwom, które swymi wpłatami ułatwiły organizację IV Zjazdu Chemików Polskich w Wilnie — składamy serdeczne podziękowanie.

Z WYDAWNICTW

Ukazała się w druku książka napisana przez p. Ministra Antoniego Olszewskiego p. t. „Rola Przemysłu Węglowego w Gospodarce Narodowej (Przemysł Węglowy w 1937 r.)”. Stanowi ona

właściwie zbiór artykułów zamieszczanych ostatnio przez Autora w „Przeglądzie Gospodarczym”. Autor, będący, jak wiadomo, znakomitym znawcą polskiego przemysłu węglowego, daje w swym dziele niesłychanie wnikliwą i szczegółową charakterystykę tego przemysłu. Po scharakteryzowaniu rynku wewnętrznego odnośnie konsumpcji węgla, autor porusza szczegółowo zagadnienie eksportu, omawiając poszczególne rynki zbytu, po czym przechodzi do zagadnienia cen węgla, związanej z tym opłacalności produkcji i ogólnej sytuacji finansowej przemysłu węglowego. Wśród szeregu interesujących rozdziałów, omawiających zagadnienia socjalne (a więc stan zatrudnienia, płace robotnicze, urzędnicze, wydajność pracy i t. p.), organizację handlu węglem, znaczenie jakie ma dla przemysłu węglowego powstanie C. O. P., rolę t. zw. „bieda szybów” i wielu innych, szczególnie interesujące jest omówienie obecnego stanu technicznego przemysłu węglowego (który wg. autora znajduje się w opłakanym stanie), oraz uwagi o warunkach istnienia i rozwoju przemysłu węglopochodnych. W konkluzji autor stwierdza, że sytuacja w jakiej znajduje się obecnie przemysł węglowy jest bardzo ciężka i budzi niewesołe refleksje co do przyszłości tej najważniejszej gałęzi naszego przemysłu. Świadczyć ma o tym, m. in., nieustanny spadek wydajności pracy, pogorszenie się stanu technicznego kopalń i związane z tym wzrost kosztów wydobycia węgla, wreszcie spadek zdolności wydobywczej kopalń. Autor uważa, że sytuacja w górnictwie nie może być naprawiana półśrodkami i że niezbędne są tu radykalne posunięcia, w szcz. poddanie rewizji dotychczasowej polityki cen.

Komitet Chłodnictwa nadesłał nam swój Biuletyn Nr. 5 (lipiec 1938) p. t. „Chłodnictwo”. Z przytoczonych w Biuletynie cyfr wynika że w ostatnich latach daje się w Polsce zauważyć znaczny rozwój chłodnictwa. I tak np. w 1937 roku zainstalowano w 90 firmach różnych branż ok. 100 sprężarek o łącznej wydajności 2.782.390 kcal/h (nie licząc urządzeń chłodniczych importowanych dla celów specjalnych). Przemysł chemiczny zainstalował w tym czasie 9 sprężarek o wydajności 536.000 kcal/h. Jak wykazała praktyka nawet najbardziej skomplikowane i największe urządzenia chłodnicze mogą być i są wykonywane przez firmy polskie, dokumentując tym samym pełną samowystarczalność produkcji krajowych urządzeń chłodniczych. M. innymi Biuletyn zawiera sprawozdanie z prac Międzynarodowych Komisji Chłodniczych, które obradowały w dniach 11 i 12 lipca r. b. w Londynie.

Ukazał się Nr. 2 (lipiec 1938) „Biuletynu Lignezy”. Obok artykułu, poruszającego zagadnienia ściśle handlowe, znajdujemy w nim dokończenie artykułu z Nr. 1 „Metody obróbki silositekstów (materiałów warstwowanych)”, dalej opis produkcji prasowanych przełączników do elektryczności (dla niskich napięć), oraz wyrobu guzików ze sztucznej żywicy. Całości dopełniają ciekawe fotografie ilustrujące szerokie i bardzo

efektywne zastosowanie materiałów plastycznych przy fabrykacji mebli stalowych i krótkie wzmianki o nowościach produkcyjnych w zakresie tworzyw sztucznych.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Nowa umowa handlowa polsko-niemiecka, obejmująca również terytorium b. Austrii, obowiązująca będzie od dn. 1 września 1938 r. W dalszym ciągu jednak obowiązywać będzie przy imporcie do b. Austrii dawna taryfa celna austriacka, która ulegnie zmianie prawdopodobnie dopiero w pierwszych miesiącach roku przyszłego.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 22 „Informatora Eksportowego“):

Egipt. W dn. 11.VII.38 r. podwyższone zostało cło na artykuły farmaceutyczne, farby mineralne i przędzę sztucznego jedwabiu.

Holandia. Z dniem 1 lipca 38 r. przedłużono na rok okres kontyngentowania przywozu celofanu i t. p., nawozów sztucznych, saletry chilijskiej oraz wody amoniakalnej.

Kolumbia. Importerzy kolumbijscy zwolnieni zostali od obowiązku składania depozytu w wysokości 5% wartości zezwolenia importowego. W związku z tym wzrosło ryzyko firm eksportujących do Kolumbii otrzymania zapłaty.

Paragwaj. Wprowadzenie ostrych ograniczeń dewizowych. Jednocześnie ustanowione zostało cło w wysokości 20% od wartości na wszystkie artykuły, importowane dotychczas bez cła.

Stany Zjednoczone A. P. Wprowadzenie szeregu zmian i ułatwień w ustawodawstwie celnym, dotyczących m. innymi przepisów o znakowaniu towarów importowanych.

W okresie styczeń — czerwiec 1938 r. eksport produktów chemicznych osiągnął wartość 24.509 tysięcy zł., co w porównaniu z wartością eksportu w tym samym okresie ub. r. (25.243 tysięcy zł.) stanowi spadek o 2,9%.

Z artykułów, których wywóz zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego, należy wymienić: siarczan amonu, biel cynkowa, przędzę jedwabiu sztucznego, ceratę, naftalen, saletry, karbid, sole potasowe, potaż żrący, żelazokrzem, terpentynę, środki zapalcze, wapno bielące, siarczyn sodu, kwasy karbolowe, litopon i pirydynę. Nie były zupełnie eksportowane: dwuchromiany sodu i potasu, żywice kumaronowe i kwas azotowy.

Zwiększył się natomiast wywóz zagranicę następujących produktów: benzolu oczyszczonego i surowego, azotniaku, kleju kostnego, siarczanu miedzi, węglanu potasu i węgla wywarowego, superfosfatów, śrutu i mąki kostnej, klejów roślinnych, żelazochromu, chlorku amonu, węgla drzewnego, sody, alkoholu metylowego, lakierów, mas plastycznych (róg sztuczny), węglanu amonu, celulozoidu i tomofanu.

Badania przeprowadzone przez Duńsko-Polską Izbę Handlową wykazały, że istnieją możliwości ulokowania na rynku duńskim następują-

cych artykułów, których wwóz do Danii jest wolny od ograniczeń importowanych, wzgl. na które strona polska posiada kontyngenty eksportowe: cerata, obuwie gumowe, przędza jedwabiu sztucznego, karbid, klej, ekstrakty i esencje owocowe, dekstryna, krochmal, lak, oleje smoliste żywiczne, olej terpentynowy, smoła drzewna i żywica.

KRONIKA

Dnia 27 lipca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego rozesał do wszystkich fabryk w nim zrzeszonych okólnik, dotyczący urządzanej w r. 1944 w Warszawie Polskiej Powszechnej Wystawy, z okazji przypadającej w poprzednim roku 25-letniej rocznicy odzyskania niepodległości.

Przypominając zrzeszonym fabrykom o powyższej sprawie — prosimy o nadsyłanie pod adresem Związku wiadomości, czy przemysł chemiczny powinien przystąpić do zbudowania własnego pawilonu, czy też poszczególne gałęzie przemysłu chemicznego powinny wystąpić w ogólnych pawilonach wystawowych, jak również o doniesienie każdej poszczególnej fabryki zrzeszonej w Związku, czy:

a) będzie wystawiała na Powszechnej Wystawie,

b) czy reflektowałaaby na oddzielne miejsce pod stoisko w pawilonie chemicznym, czy też w pawilonie ogólnym Wystawy,

c) wreszcie, czy ew. ma zamiar wybudować własny pawilon.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr. 55 z dn. 5 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 435 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 lipca r. b. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień piątego protokołu dodatkowego do konwencji handlowej między Rzeczpospolitą, a Królestwem Węgier z dnia 26 marca 1925 r.

Stosownie do postanowień umowy, dodaje się do poprzedniej obowiązującej listy następujące produkty chemiczne:

Poz. tar. celn. 380 Alkaloidy i ich pochodne, ich sole, glukozydy, sprowadzane w okresie do 30 czerwca 1939 r.: ex p. 9. Novatropina w proszku 750 zł. od 100 kg.
Perparina w proszku 1.500 „ „

Poz. tar. celn. 269 ex p. 1. Wody mineralne, lecznicze, wymienione w urzędowych wykazach łącznie z wagą naczyni:

węgierskie Apenta, Franciszek Józef, Herkules, Hunyadi-Janos, Igmandi, Loser, Batory (Mira Rakoczy), Pantonia 6 zł. od 100 kg
Rozporządzenie powyższe obowiązuje od dn. 10 sierpnia r. b.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 54 z dn. 1 sierpnia 1938 ukazała się pod poz. 423 Ustawa z dnia 23 lipca 1938 r. o ratyfikacji porozumienia między Polską a Finlandią z dnia 31 stycznia 1938, dotyczącego clenienia oleju żywicznego.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTORYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas siarkowy 60° Bé	425
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas winowy	440.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotan amonu	100.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	* Nadchloran potasu	150.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Bisulfat	15.—	Octan metylu	300.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
Chlor ciekły	115.—	Octan sodu kryst.	90.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	205.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Olej kopytkowy	420.—
Chlorek bielący (parytet Żabkowice)	30 60	Olej kostny	400.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	160.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	120.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	58.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	69.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	180.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu kryst.	22.50
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	245.—	Smola preparowana	15 25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	280.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolineum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210 —
Klej skórný (brutto za netto franco st. odbiorcza)	250.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10,75
Gatunek Extra	230.—	Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	75.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	420.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
*Kwas cytrynowy			

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

"Przemysł Chemiczny Boruta" Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żróźnia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

"Wola Krzysztoporska" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

"Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

"Ludwik Spiess i Syn", Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
"Fr. Karpiński Spółka Akcyjna", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
"Schicht-Lever" Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

"Wolbrom", Sp. Akc. Warszawa, Leczno 15, tel. 11-06-81.
"Piastów" Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Ziota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
"Chodaków" Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórný:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

"Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

"Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

"Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

"Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu" Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1938 ROKU

ZAGADNIENIA IMPORTOWE

Ujemny bilans handlowy, który obserwujemy w Polsce w bieżącym roku kalendarzowym, każe zwracać szczególną uwagę nie tylko na zwiększenie naszego eksportu, ale również na zmniejszenie importu. Badając uważnie zestawienia artykułów, sprowadzanych do Polski, bez trudu stwierdzić można, iż szereg pozycji importowych nosi charakter zbędnego przywozu. W zakresie artykułów chemicznych niemały zespół produktów, przywożonych z zagranicy, doskonale można zastąpić towarami, wytworzonymi w kraju. Ani jakość, ani cena, ani inne względy nie usprawiedliwiają częstokroć przywozu tych artykułów chemicznych, które wyrabiane są w kraju w wystarczających ilościach, w przednich gatunkach, a sprzedawane po cenach uzasadnionych kalkulacją. O ile przeto przywóz najrozmaitszych towarów, nie wyrabianych w kraju, zwłaszcza o charakterze surowców albo narzędzi produkcji, nie powinien napotykać na szczególne trudności, o tyle import towarów wytwarzanych w Polsce, zwłaszcza o charakterze wyrobów gotowych, powinien być możliwie szybko zmniejszony tylko do takiego minimum, jakie jest niezbędne celem podtrzymania wymiany towarowej z zagranicą.

Problematy powyższe wymagają bardzo szczegółowych i wnikliwych badań i naświetlań. Często bowiem import, przy powierzchownym badaniu mający cechy nieusprawiedliwionego a nawet gospodarczo szkodliwego przywozu, po dokładniejszych studiach okazuje się zupełnie uzasadniony, czy to z uwagi na specyficzny charakter importowanych gatunków towaru, czy też z przyczyn polityczno-handlowych. I odwrotnie, przywóz surowcowy — zdawałoby się niezbędny w dotychczasowych rozmiarach, a nawet wykazujący tendencje rozwojowe, może być bez szkody dla naszego gospodarstwa narodowego, a nawet z wielkim dla niego pożytkiem, zmniejszony, — niekiedy nawet bardzo znacznie.

Typowym przykładem pierwszego zjawiska jest choćby przywóz wielu soli nieorganicznych, które wyrabiane są w Polsce w gatunkach technicznych ale nie są produkowane w formie czystej; albo import w obrocie clearingowym, wzajemian za wywóz naszych płodów rolnych. Przy-

kładem biegunowo odmiennym jest przywóz egzotycznych surowców włókienniczych, które mogą być zastąpione w pewnej części włóknami sztucznymi, wyrabianymi w Polsce w oparciu o metodę wiskozową albo kazeinową.

Oba te przykłady świadczą, jak bałamutne mogą być wnioski, wysnute bez głębszej analizy zjawisk gospodarczych, a oparte tylko na powierzchownej obserwacji.

Dlatego też niezmiernie celowa jest inicjatywa zwołania z polecenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu konferencji importowej przez Radę Handlu Zagranicznego. Konferencja ta, która odbędzie się w końcu bieżącego roku, ma na celu najszczegółowsze zbadanie importu do Polski, przeanalizowanie go pod kątem widzenia potrzeb naszego rynku wewnętrznego oraz sformułowanie wniosków, zmierzających ku takiemu ukształtowaniu charakteru i struktury importu, jakie odpowiada istotnym potrzebom naszego życia gospodarczego.

Dział chemiczny konferencji importowej opracowywany jest przy najściślejszym udziale Związku Przemysłu Chemicznego, który już przystąpił do zebrania niezbędnych materiałów. Niezależnie jednak od rozesłanych okólników i zapytań w tym zakresie — wydaje się rzeczą konieczną, aby wszystkie fabryki chemiczne, które mogłyby sformułować opinię czy to w zakresie usprawnienia niezbędnego importu, czy też zahamowania zbędnego przywozu, uczyniły to jaknajśpieszniej — aby zgrupowane w ten sposób materiały mogły posłużyć za podstawę do wyprowadzenia odpowiednich wniosków na konferencję importową.

W szczególności interesujące jest zbadanie, czy drogą koncentracji zakupów na jednym rynku nie udałoby się osiągnąć potaniaenia przywozu surowca, oraz wskazanie takich metod hamowania zbędnego przywozu, które nie byłyby sprzeczne z zasadniczymi liniami naszej polityki handlowej.

Opracowane na konferencję importową referaty będą zresztą udostępnione zainteresowanym przez ich publikację przed terminem konferencji.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Przemysł Chemiczny „Boruta” Sp. Akc. donosi nam, że uruchomił normalną produkcję pochodnej mocznikowej kwasu J, mianowicie 7 — 7' — dwusulfo 5 — 5' dwuoksy 2 — 2' — dwnaftalenomocznik.

Aparatura Sp. Akc. „Boruta” jest przystosowana do wyprodukowania ilości, mogących zaspokoić całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrzznego na ten artykuł.

ZE SPRAW NORMALIZACYJNYCH

Świeżo ukazały się w druku następujące normy opracowane przez Komisję Technologii Chemicznej P. K. N.:

PN — C — 504 Smoła (destylowana lub preparowana) do smarowania dachów i do wyrobu zaprawy smołowej.

PN — 505 — Smołowa zaprawa do wyrobu papy smołowej.

PN — 506 Smołowy lepnik do papy smołowej.

PN — C — 507 — Pobieranie próbek i badanie smoły do smarowania dachów, zaprawy smołowej oraz lepnika smołowego.

Ponadto w 2-gim wydaniu ukazały się normy:

PN/C — 501 — Smoły drogowe.

PN — C — 301 — Pokost lniany.

Normy powyższe, opracowane przez Podkomisję Normalizacyjną Smół i Lepnika, stanowią niewątpliwie postęp w dziedzinie unormowania produkcji danej gałęzi. Są one do nabycia w Polskim Komitecie Normalizacyjnym, Warszawa, ul. Rakowiecka 4., tel. 429-15.

Z WYDAWNICTW

Cennym materiałem pomocniczym dla kierownictwa fabryk przy pouczaniu personelu o zasadach bezpiecznej i higienicznej pracy jest broszura zatyt.: „Uważaj przy pracy — unikniesz wypadku”, której nowe i uzupełnione wydanie ukazało się w sprzedaży. Bogato ilustrowana broszura zawiera szereg wskazówek i instrukcji z dziedziny bezpieczeństwa pracy i szczególnie nadaje się do rozpowszechnienia wśród majstrów i robotników.

Wydawnictwo nabywać można w Administracji czasopisma „Bezpieczeństwo i Higiena Pracy” Warszawa, Polna 40. m. 36. tel. 82-583.

Nakładem Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim wydana została „Statystyka Gazowni w Polsce za rok 1935/36”. Publikacja ta zawiera wykaz wszystkich gazowni w Polsce (w porządku alfabetycznym) i podaje szereg danych charakteryzujących rozmiary produkcji każdej gazowni. Jak wynika z zestawienia zamieszczonego na końcu tego ciekawego wydawnictwa w roku 1935/36 czynnych było w Polsce 105 gazowni, o łącznej produkcji ponad 142 miliony m³ gazu sztucznego. W okresie tym gazownie zakupiły również ponad 12 milionów m³ gazu ziemnego, zużycie zaś węgla wyniosło ogółem 261 tysięcy

ton. Ciekawe są cyfry dotyczące produkcji innych, poza gazem, artykułów. A więc w r. 1935/36 gazownie wyprodukowały: 14 990 ton smoły surowej, 326 ton siarczanu amonu, 810 ton benzolu, ponad 44 tony grafitu i 174 697 ton koksu. Należy stwierdzić, że produkcja gazu sztucznego na 1 mieszkańca w Polsce jest mała, wynosiła bowiem zaledwie 4,48 m³ w 1934/35 r. i 4,64 m³ w 1935/36 r. Cyfry porównawcze jednak za te dwa lata wskazują, że zarówno produkcja gazu jak i długość gazociągów posiada wyraźną tendencję rosnącą.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W początkach września r. b. odbyć się ma posiedzenie Mieszanej Komisji Rządowej dla kontroli obrotu towarowego polsko-francuskiego. Przedmiotem obrad będzie w szczególności ustalenie plafonu wzajemnej wymiany towarowej na III kwartał 1938 r. oraz prowizoryczne ustalenie takiegoż plafonu na IV kwartał r. b. Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone są o jak najszybsze zgłaszanie postulatów.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 23 i 24 „Informatora Eksportowego”):

Czechosłowacja. Zaszeregowanie wywozu olejów benzolowych ze smoły z węgla kamiennego do systemu pozwoleńowego.

Rodezja Południowa. Podwyższone zostało cło przy imporcie artykułów perfumeryjnych z 25% do 30%.

Tunis. Wprowadzono obowiązek oznaczenia pochodzenia importowanych chemikali, mydeł, oraz wyrobów gumowych.

Zwracamy uwagę zainteresowanych firm na raport Poselstwa R. P. w Rio de Janeiro, omawiający możliwości zbytu na rynku brazylijskim nawozów sztucznych. Powyższy raport zamieszczony jest w Nr. 24 z dn. 20.VIII r. b. „Informatora Eksportowego”.

Firma bułgarska „Rodochimia”, 315 Boul. Sliwnica, Sofia, pragnie uzyskać wyłączność sprzedaży wzgl. przedstawicielstwo firm polskich w zakresie następujących artykułów: barwniki syntetyczne, dwuchromiany sodu i potasu, siarczan miedzi, węgiel aktywowany, kwas siarkowy, kwas solny, produkty farmaceutyczne. Korespondencję prowadzić można w języku polskim.

Sprawa ubezpieczeń ryzyka eksporterów przy udzielaniu kredytów zagranicznym odbiorcom została już pomyślnie rozwiązana w szeregu państwach, przede wszystkim we Francji, Anglii, Niemczech i we Włoszech. Powstały tam bądź prywatne towarzystwa ubezpieczeniowe przejmujące ryzyko wypłacalności importera (ryzyko indywidualne), bądź instytucje państwowe ubezpieczające ryzyko t. z. polityczne (zawieszenie transferu dewiz, wahania kursowe i t. p.). Zagadnienie to jest również bardzo ważne dla polskiego eksportu i domaga się jak najszybszego rozwiązania. Eksporter polski, nie

dysponujący naogół odpowiednimi zasobami kapitałowymi udziela żądanego kredytu swemu kontrahentowi zagranicznemu jedynie wyjątkowo i bardzo niechętnie. Na porządku dziennym są wypadki, że poważne i bardzo korzystne dla polskiego eksportera transakcje, nie dochodzą do skutku li tylko z powodu obawy eksportera przed ewent. ryzykiem związanym z udzieleniem kredytu. Tego rodzaju trudności, hamujące rozwój polskiego eksportu skłoniły Radę Handlu Zagranicznego do zajęcia się tą sprawą. Jednakże przed ostatecznym przystąpieniem do prac nad powołaniem do życia w Polsce ubezpieczalni kredytów eksportowych, Rada Handlu Zagranicznego przystąpiła do zebrania materiałów orientacyjnych, odnośnie celowości, ew. rozmiarów ubezpieczeń i korzyści jakie przyniesie eksportowi powstanie ubezpieczalni. Związek Przemysłu Chemicznego rozesłał już w tej sprawie zapytania do przedsiębiorstw zajmujących się eksportem i prosi wszystkie zainteresowane firmy o nadsyłanie w tej sprawie swych uwag i dezyderatów w terminie do dnia 10 września r. b.

KRONIKA

Związek Przemysłu Chemicznego R. P. sformułował opinię i zgłosił wnioski do projektu przepisów taryfowych o przewozie po bocznicach prywatnych, przyłączonych do ogólnej sieci kolejowej lub od kolei wynajętych oraz do projektu zarządzenia w sprawie umów bocznicowych.

Przepisy te i zarządzenia mają zastąpić obowiązujące obecnie Ogólne warunki utrzymania i eksploatacji prywatnych bocznic kolejowych, ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji z dnia 17 maja 1932 r.

Do Związku zwróciła się Redakcja „Skrzydlatej Polski”, organu oficjalnego Aeroklubów R. P., z prośbą o poparcie akcji propagandy lotnictwa, ujętej w hasło programowe instytucji lotniczych „Uczmy się latać”.

Czasopismo „Skrzydłata Polska”, obchodzące w roku bieżącym 15-to-lecie swej owocnej pracy dla popularyzacji latania, zasługuje ze wszzech miar na jaknajszersze rozpowszechnienie.

Dlatego też pozwalamy sobie zalecić zrzeszonym przedsiębiorstwom prenumeratę tego pożytecznego Wydawnictwa.

Prenumerata roczna wynosi 10.— zł.

„ półroczna „ 5.50 zł.

Adres Redakcji i Administracji — Warszawa — Mokotów, Al. Niepodległości 163.

Zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw na wydawnictwo „Rejestr Dostawców” — Warszawa, Alberta I Nr. 12, zawierające szczegółowe zestawienie produkowanych w Polsce artykułów oraz adresy wytwórców. „Rejestr Dostawców”, podzielony na szereg działów, przeznaczony jest do użytku instytucji publicznych oraz biur sprzedaży i zakupów przedsiębiorstw. IV-te wydanie „Rejestru Dostaw-

ców”, które ukazało się w znacznie powiększonym rozmiarze, świadczy że wydawnictwo spełnia należycie zadanie informowania o źródłach zakupu i sprzedaży.

Poważna firma jugosłowiańska, (zał. w 1861 r.) produkująca spirytus (rafineria), rum, ocet i inne, pragnie nawiązać kontakt z polską firmą chemiczną, interesującą się założeniem filii swego przedsiębiorstwa w Jugosławii. Wymieniona firma dysponuje dużym obszarem fabrycznym, wieloma budynkami, urządzeniami parowymi, własną bocznica kolejową, wielkimi zbiornikami i t. d. Wszystkie te urządzenia chciała by ona wykorzystać do produkcji artykułów chemicznych, któreby mogły znaleźć zbyt na rynku jugosłowiańskim. Na życzenie firma gotowa jest przedłożyć poważne referencje bankowe i handlowe. Zainteresowani mogą otrzymać bliższe wiadomości i adres firmy jugosłowiańskiej w Związku Przemysłu Chemicznego (tel. 529-69).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 57 z dn. 10 sierpnia 1938 r. ukazało się pod pozycją 450 rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 30 lipca 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 11 sierpnia 1938 r.

W Dz. Ust. Nr. 58 z dn. 11 sierpnia 1938 r. ogłoszone zostało pod pozycją 454 rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 24 czerwca 1938 r. o określaniu cen aptecznych. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

W Dz. Ust. Nr. 60 z dn. 18 sierpnia 1938 r. ukazała się pod pozycją 462 ustawa z dn. 5 sierpnia 1938 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku. Za przedmioty powszedniego użytku uważa się: żywność, artykuły odzieżowe, opałowe, oświetleniowe i higieny codziennej. Na mocy tej ustawy Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może wydawać rozporządzenia o magazynowaniu i ujawnianiu zapasów przedmiotów powszedniego użytku, regulować ceny i t. d. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W Dz. Ust. Nr. 60 z dn. 18 sierpnia 1938 r. ukazała się pod pozycją 463 ustawa z dn. 8 sierpnia 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym. Ustawa powyższa wchodzi w życie z dn. 1 lipca 1938 r. Wprowadza ona szereg zmian i uzupełnień do obowiązującego rozporządzenia o prawie przemysłowym.

E C H A

P. Inż. Kazimierz Moniuszko, Naczelny Dyrektor Zakładów Chemicznych „Grodzisk”, odznaczony został Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski za zasługi na polu lotnictwa i organizacji obrony przeciwlotniczo-gazowej.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO

B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Cena w zł. za 100 kg.

Alun chromowy	65.—	Kreda chem. czysta	48.—
Alun krystaliczny i mielony	45.—	Kwas borny	180.—
Antichlor kryst.	39.—	Kwas szczawiowy	170.—
Antimonium crud. w kawałkach	165.—	Litopon 30%	72.50
Antimonium crud. w proszku	200.—	Minia ołowiana	110.—
Asfalt Gilsonit	65.—	Minia żelazowa min. 80%	80.—
Azotan baru	150.—	Nadboran sodowy	350.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nadmanganian potasu	300.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Nitrobenzol	450.—
Biel cynkowa	65 —	Octan kobaltu	1200.—
Biel ołowiana	125.—	Octan ołowiu	165.—
Biel tytanowa	150.—	Olej rycynowy med.	225.—
Boraks kryst. i w proszku	78.—	Pumeks w kawałkach	60.—
Boran manganu	320.—	Pumeks w proszku	38.—
Braunsztyn	75 —	Sadza ameryk. Carbon-Black marki „Witco“ — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	65.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	125.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	135.—	Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Dwuchromian sodu	115.—	Siarczan miedzi	69.—
Dwusiarczyny sodu bezwodny 60/62%	65.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona i w laskach	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	75.—	Talcum 3/0	19.—
Fosfor czerwony	600.—	Talcum 5/0	26.—
Glejta angielska w proszku	130.—	Talcum 6/0	29.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Tanina 92%	700.—
Grafit angielski w łuskach i w proszku	130.—	Węgiel magnezu w cegielkach	240.—
Hydrosulfit	260.—	Węgiel magnezu w proszku	125.—
Kalafonia	75.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Kamfora w tafłach	715.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15.—	Żelazocjanek potasowy	320.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumić je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta“ Sp. Akc. Zgierz. Telefon bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres telegr. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółwia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsna XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, I-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Stowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn“, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
„Schicht-Lever“ Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom“, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.
„Piastów“ Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„Chodaków“ Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbidek:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórnny:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie viskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność“, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“ Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem“, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1938 ROKU

NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA GOSPODARCZE

W chwili zakończenia okresu wakacyjnego i rozpoczęcia normalnego toku prac pożądane jest przypomnienie najważniejszych zagadnień z dziedziny gospodarczej, które będą przedmiotem obserwacji, rozważań i decyzji w ciągu miesięcy jesiennych.

Na odcinku naszego życia przemysłowego bodaj najważniejszą jest sprawa działania ustawy o ulgach inwestycyjnych. Jak wiadomo — ustawa ta, będąca przede wszystkim komasacją dotychczas rozproszonych przepisów — wprowadza również niektóre nowe elementy do naszych stosunków gospodarczych. Rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy jest obecnie opiniowane przez zorganizowane życie gospodarcze, przy czym projekt spotkał się z szeregiem zastrzeżeń, wskazujących na, mimowolną może, tendencję ograniczenia niektórych przepisów ustawowych.

Doniosła, niemal kluczowa dla poziomu koniunktury wewnętrznej, sprawa utrzymania cen zbóż na określonym poziomie doczekała się rozwiązania ustawowego jeszcze przed rozpoczęciem nowych zbiorów; zbyt wcześnie jest jeszcze aby ocenić skuteczność działania przewidzianych środków oraz współdziałania tych środków z pomocą eksportową dla zbóż. Wydaje się jednak, że pesymizm w dziedzinie utrzymania cen zbóż, którego oznaki dawały się zauważyć w sferach rolniczych, nie jest usprawiedliwiony.

Okres jesienny przyniesie zapewne również zakończenie prac Komisji, powołanej przez P. Ministra Przemysłu i Handlu do spraw badania interwencjonizmu państwa w zakresie stosunków gospodarczych. Jeśli po pracach tych nie można zapewne spodziewać się natychmiastowych rezultatów praktycznych — to w każdym razie opublikowanie ich niewątpliwie przyczyni się do naprostowania niektórych krętych ścieżek, na które zapędziła się nasza polityka gospodarcza. Oby jednakowoż sprawozdania tej Komisji nie spotkał los raportu Komisji do zbadania gospodarki przedsiębiorstw państwowych.

Na zakończenie wreszcie „wymienić należy wielkie zagadnienie bilansu handlowego i płatniczego. Na łamach „Wiadomości” poświęciliśmy już ostatnio wiele miejsca tej sprawie — pozosta-

je zatem przypomnieć, że aktywizacji eksportu poświęcane są stałe wysiłki. Ostatnio wysiłki te nabrały nowych cech intensywności, zarówno w dziedzinie pomocy organizacyjnej jak i innych; jesteśmy też w przededniu przywrócenia systemu wiązanych transakcyj kompensacyjnych. Drugą stroną zagadnienia bilansu handlowego — import — stanie się przedmiotem obszernej i wszechstronnej dyskusji w obrębie prac przygotowawczych do Konferencji Importowej, której zwołanie na koniec roku, na życzenia Rządu, przygotowuje Rada Handlu Zagranicznego.

Nie bez wpływu na kształtowanie się bilansu handlowego będzie wzmoczenie usiłowań, mających na celu zastępowanie importowanych surowców i półfabrykatów — odpowiednimi materiałami krajowego pochodzenia. Racjonalna polityka surowcowa w Polsce ma wielkie zadania do spełnienia, jest też przedmiotem stałej uwagi zarówno Rządu, jak i sfer gospodarczych. Postulaty zaspakajania potrzeb przemysłu — surowcami krajowymi dają się realizować przede wszystkim przy pomocy „preferencji” dla krajowych surowców, rywalizujących z analogicznymi surowcami, sprowadzanymi z zagranicy. W tym zakresie osiągnięto już znaczne wyniki przez forsowanie wydobywania i stosowania krajowych rud żelaznych, piryty, kaoliny, szpatu ciężkiego, olejów, sadzy, kazeiny i t. p.

Równoległe przebiega akcja mająca na celu zastąpienie importowanych surowców przy pomocy „namiastek”. Tutaj wspomnieć należy o włóknach, które mogą w pewnym stopniu zastąpić bawełnę, wełnę, jedwab i jutę, oraz o syntetycznym kauczuku, który zastępuje kauczuk naturalny. Należy zresztą podkreślić, że liczne „namiastki” stanowią w gruncie rzeczy nowe równorzędne, a może nawet lepsze surowce, które stwarzają nowe możliwości techniczne i gospodarcze.

Krótki bilans ważniejszych zagadnień oczywiście daleki jest od ich wyczerpania, stanowi poprostu przypomnienie niektórych spraw większej wagi, o ile tymczasem nie powstaną ważniejsze.

Dnia 12 września 1938 r. zakończył życie ś. p. Inż. Adam Podoski, Prezes Zarządu Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych. Zmarły położył wielkie zasługi na polu przemysłu chemicznego, przede wszystkim jako długoletni Naczelny Dyrektor Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie.

W osobie ś. p. Adama Podoskiego traci polski przemysł chemiczny wybitnego działacza i realizatora, a Związek Przemysłu Chemicznego wypróbowanego przyjaciela.

Cześć Jego pamięci!

WYSTAWA SZPITALNICTWA

W dn. 10 września otwarta została w Warszawie Pierwsza Polska Wystawa Szpitalnictwa, w której wydatny udział wzięły przedsiębiorstwa chemiczne. Na pierwszy plan wysunęły się stoiska firm: „Boruta” i „L. Spiess i Syn”, a ponadto firm: „Barcikowski”, „Boryszew”, „Ergasta”, „Grodzisk”, „Fr. Karpiński”, „Klawe”, „Motor”, „Puls”.

W dziale urządzeń i wyposażenia wystawiają firmy: „Piastów” i „Sanok”.

Wystawa jest niewątpliwie interesującą ilustracją wysiłków, dokonanych przez społeczeństwo w zakresie nie tylko szpitalnictwa, lecz również pokrewnych działów, np. przemysłu chemiczno-farmaceutycznego, którego pokaz jest najciekawszą częścią wystawy. Szczególnie efektowne jest zbiorowe stoisko produkcji syntetycznej (300 preparatów).

ZASTOSOWANIE KRAJOWEJ KAOLINY W PRZEMYSŁE CHEMICZNYM

Od dłuższego już czasu rozpoczęta została w Polsce produkcja krajowej kaoliny, używanej, jak wiadomo, jako surowiec przez szereg gałęzi przemysłu chemicznego. W związku z tym powstało zagadnienie, czy rozmiary produkcji kaoliny krajowej i wytwarzane gatunki są wystarczające dla potrzeb przemysłu chemicznego, oraz czy przedsiębiorstwa chemiczne mogłyby zmniejszyć, względnie całkowicie ograniczyć, konsumpcję kaoliny pochodzenia zagranicznego.

Związek Przemysłu Chemicznego, doceniając w pełni korzyść dla gospodarstwa narodowego, wynikającą z oparcia wytwórczości przemysłowej na własnych surowcach — z drugiej jednak strony chcąc zbadać czy rzeczywiście krajowa kaolina może być w 100% używana przez poszczególne gałęzie wytwórczości chemicznej bez szkody dla produkcji, zwołał w dniu 2 września r. b. zebranie, poświęcone wyłącznie temu zagadnieniu.

W zebraniu tym wzięli udział zarówno przedstawiciele firm produkujących kaolinę, jak również przedsiębiorstw chemicznych konsumujących ten produkt.

Jak się okazuje, poszczególne firmy chemiczne odniosły się przychylnie do tego nowego surowca krajowego, starając się, w miarę technicznych możliwości, ograniczyć do minimum zużycie kaoliny importowanej.

Fabryki wyrobów gumowych np. po przeprowadzeniu wielu prób i badań doszły do wniosku, że mogą używać kaolinę krajową w wysokości 80% swego ogólnego na ten surowiec zapotrzebowania. Jedynie do produkcji wyrobów gumowych technicznych, najwyższej jakości, niezbędne jest używanie kaoliny o specjalnym rozdrobnieniu koloidalnym i dużej aktywności. Tego rodzaju kaolina musi być importowana z Anglii.

Podobnie — odnośnie przedsiębiorstwa starają się używać do produkcji cerat oraz siarczanu glinu w jak największym zakresie surowiec krajowy. Niestety, kaolina najwyższych gatunków, niezbędna do produkcji artykułów wysokiej jakości, jak również kaolina kalcynowana do produkcji ultramaryny, nie są jeszcze produkowane w kraju, tak, iż w dalszym ciągu muszą być przywożone z zagranicy. Należy jednak wyrazić nadzieję, że krajowi producenci kaoliny będą starali się dostarczać na rynek coraz wyższe gatunki tego surowca i że z biegiem czasu import kaoliny może okazać się całkowicie zbędny.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W dniu 31 sierpnia r. b. podpisana została umowa handlowa polsko-argentyńska. Umowa ta opiera się na klauzuli największego uprzywilejowania.

W chwili obecnej toczą się rokowania między Polską a Japonią o zawarcie umowy handlowej.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 25 „Informatora Eksportowego”):

Łotwa. Bez zezwolenia komisji dewizowej mogą być importowane (rozp. Min. Skarbu z dn. 7 lipca r. b.): morfina, kokaina, surowice oraz farby do masła i serów.

KRONIKA

Dn. 8 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Zarząd przyjął do wiadomości sprawozdanie z bieżących spraw, m. in. — o opinii Związku co do projektu Rozporządzenia Wykonawczego do Ustawy o ulgach dla inwestycji, oraz został poinformowany o sytuacji finansowej Związku.

W sprawach bezpieczeństwa pracy Zarząd powziął specjalną uchwałę, nakładającą na zrzeszone przedsiębiorstwa chemiczne moralny obowiązek prowadzenia akcji zwalczania wypadków przy pracy. W nadchodzącym okresie

przewidywane są 2 odczyty, organizowane przez Sekcję Bezpieczeństwa Pracy: W dn. 30 września odbędzie się w lokalu Związku, Czackiego 1, odczyt p. Inż. Pilata (ew. przy udziale koreferentów) na temat zwalczania niebezpieczeństwa pożaru w fabrykach chemicznych. W początku listopada przewidywany jest odczyt p. Inż. Mazurkiewicza, na temat urządzeń ochronnych, stosowanych w zakładach przemysłowych. Odczyt ten odbędzie się we wzorcowni Oddziału Bezpieczeństwa Pracy Muzeum Przemysłu i Techniki, Tamka 1.

Zarząd zdecydował, że w listopadzie r. b. odbędzie się nadzwyczajne Walne Zebranie Związku Przemysłu Chemicznego. Oprócz kilku spraw natury formalnej, których załatwienie jest konieczne, zebranie będzie poświęcone zagadnieniu Centralnego Okręgu Przemysłowego.

W pierwszej połowie listopada r. b. odbędzie się posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku, z odczytem p. Dr. A. Marchwińskiego „Rewia organizacyj zajmujących się eksportem”.

Następne posiedzenie Zarządu odbędzie się dn. 13 października r. b.

Dn. 9 września r. b. odbyło się posiedzenie Grupy Przetwórczo-Smołowej, w którym uczestniczyli przedstawiciele wszystkich fabryk barwników. Rozważane było zagadnienie fabrykacji tych półproduktów organicznych, których wytwarzanie jeszcze nie istnieje w kraju. W rezultacie wszechstronnej dyskusji zdecydowano prosić biuro Związku o zebranie dokładnych informacji co do ilości półproduktów sprowadzanych z zagranicy i używanych w poszczególnych zakładach przemysłowych. Po ustaleniu tych wiadomości odbędzie się następne posiedzenie Sekcji, poświęcone sprawie półproduktów.

Zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych na wydawane w Warszawie czasopismo „Pionier Rodzimego Przemysłu”, organ gospodarczy młodzieży polskiej.

Pismo to, czytane przez uczniów szkół kształcących, może oddać usługi w akcji wychowania gospodarczego społeczeństwa.

Pożądanym jest udzielanie redakcji „Pioniera” odpowiednich wskazówek i materiałów.

W dniach 11 — 13 listopada r. b. odbędzie się w Warszawie Pierwszy Polski Kongres Techników, organizowany przez Naczelną Organizację Stowarzyszeń Techników R. P. — pod protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Prof. I. Mościckiego i Pana Marszałka Polski E. Śmigłego-Rydza, pod hasłem: „Przez zorganizowany świat techniczny do realizacji planu gospodarczego Polski”.

Zadaniem Kongresu będzie naświetlenie roli technika, jako gospodarczego realizatora we wszystkich przejawach jego działalności zawodowo-społecznej: technicy jako zorganizowane środowisko, kierownicy i organizatorzy o szerszej świadomości gospodarczej oraz technicy jako ludzie o umysłowości pionierskiej.

Koszt udziału w Kongresie wynosi 7 zł. Koszt Księgi Kongresowej, zawierającej referaty wygłoszone na Kongresie z uchwałami i sprawozdaniem z Kongresu wyniesie dla uczestników Kongresu 3 zł.; koszt tej książki bez uczestnictwa w Kongresie będzie wynosił zł. 6.

Bliższych informacji udziela, jak również przyjmuje zapisy na Kongres, Komitet Organizacyjny I Polskiego Kongresu Techników, Warszawa-Śródmieście, Wiejska 1 m. 40, tel. 9.09-81. „Karty zgłoszeniowe” należy przysyłać pod powyższym adresem do dn. 1 listopada r. b. Wpłaty należy uskuteczniać na konto nr 342 P. K. O.

Uczestnicy Kongresu korzystają ze zniżek kolejowych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 64 z dn. 30 sierpnia r. b. ukażało się pod poz. 486 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 sierpnia 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 26 kwietnia 1938 r. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła.

Na podstawie powyższego rozporządzenia utworzone zostały nowe pozycje na następujące artykuły chemiczne:

		Cło zniżone w % cła norm.
	Wykaz Nr. 1.	
Poz. 310 z p. 1.	Wodorotlenek glinu — do wyrobu siarczanu glinu wolnego od żelaza	15
„ 746 z p. 2c.	Półfabrykaty z gumy twardej o wadze sztuki 100 g i mniej z odcisniętymi lub nierozciętymi zębami	20
	Wykaz Nr. 2.	
„ 399 z p. 5.	otrzymuje nowe brzmienie:	
„ 399 z p. 5.	Kwas aminonaftolodwusulfonowy 2.8.3.6. (kwas 2R), kwas aminonaftolodwusulfonowy 1.8.4. (kwas S), kwas aminonaftolodwusulfonowy 1. 8. 2. 4. (kwas 2S) oraz sole tych kwasów — do celów przemysłowych	36
„ 356	Wykaz Nr. 3. Trójoctan gliceryny (nowa pozycja)	10
746 z p. 2c.	skreśla się pozycję Półfabrykaty z gumy twardej o wadze sztuki 100 g i mniej z odcisniętymi lub nierozciętymi zębami	20

Rozporządzenie powyższe obowiązuje od dn. 3 września r. b.

E C H A

* W Politechnice Warszawskiej utworzona została katedra analizy technicznej i towaroznawstwa. Profesorem mianowany został znany analityk i autor wielu prac naukowych i podręczników — Inż. Marceli Strzyński.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas mrówkowy 80%	235—260.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas winowy	440.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azot amonu	100.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	* Nadchlora potasu	150.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Bisulfat	15.—	Octan metylu	300.—
Boraks kryształ. (franco st. odb.)	77.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
Chlor ciekły	115.—	Octan sodu kryst.	90.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	205.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Olej kopytkowy	420.—
Chlorek bielący (parytet Zabkowice)	30.60	Olej kostny	400.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	150.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	120.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	58.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	69.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	180.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu kryst.	22.50
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	245.—	Smola preparowana	15.25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	280.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolineum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	250.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	9.95
Gatunek Extra	230.—	Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	75.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	420.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
*Kwas cytrynowy			

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółwia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.7.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Żjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom”, Sp. Akc. Warszawa. Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu” Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Środki grzybobójcze do nasycania drewna, środki ognioochronne

„Fungus” Sp. z o. o., Warszawa 1, Nowogrodzka 49 tel. 999-84

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1938 R.

BEZPIECZEŃSTWO PRACY

Powracamy do poruszanej wielokrotnie na łamach naszego pisma sprawy bezpieczeństwa pracy w przemyśle chemicznym. Zagadnienie zwalczania wypadków w fabrykach chemicznych zasługuje na szczególną uwagę już choćby z tego względu, że corocznie w zrzeszonych w Związku przedsiębiorstwach traci życie wskutek nieszczęśliwych wypadków kilkunastu pracowników, liczba cięższych lub lżejszych pokaleczeń, oparzeń itd. wynosi kilka tysięcy rocznie. Te cyfry mają swoją wymowę i powinny skłonić *każde* przedsiębiorstwo chemiczne do aktywnego zwalczania wypadków, a zwłaszcza — ich przyczyn.

Należy zresztą stwierdzić, że bezpieczeństwo pracy przestało już być zagadnieniem społecznym. W coraz większym stopniu jest ono zagadnieniem gospodarczym i technicznym. Przedsiębiorstwa, które prowadzą systematyczną walkę z wypadkami, znajdują rekompensatę nie tylko w zakresie dobrej atmosfery moralnej w zakładzie pracy, ale i w obniżce składek ubezpieczeniowych od wypadków.

Sprawy bezpieczeństwa pracy wymagają specjalnego traktowania: nie można ich powierzać rutynistom, którzy są skłonni wszystkie wypadki przypisywać nieostrożności robotników. Przyczyny wypadków muszą być badane w sposób wnikliwy, a wyciągnięte wnioski powinny być podstawą zarządzeń zapobiegających powtarzaniu się wypadków.

Przeprowadzane przez Związek ankiety wykazują, że ok. 70% zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych prowadzi akcję bezpieczeństwa pracy. Zwłaszcza ostatnie półrocze dało wyraźny postęp na tym polu. Ale pozostaje jeszcze pokaźna ilość mniejszych przedsiębiorstw chemicznych, które dotychczas nie przystąpiły do akcji przeciwwypadkowej.

Zarząd Związku, pragnąc skłonić wszystkie zrzeszone przedsiębiorstwa chemiczne do działalności przeciwwypadkowej, powziął na posiedzeniu w dn. 8 września 1938 r. następującą uchwałę:

„Opierając się na przesłankach natury humanitarnej i gospodarczej oraz na nałożonym na związki branżowe przez Kongres Bezp. Pracy obowiązku inicjowania akcji bezp. pracy w zakładach wytwórczych — Zarząd uważa za niezbędne zobowiązanie wszystkich członków Zw. Przem. Chem. do rozwijania, ew. do rozpoczęcia, walki z wypadkami przy pracy.

Prowadzenie tego rodzaju akcji leży w interesie samych przedsiębiorstw, w których zwią-

zenie stopnia bezpieczeństwa pracy powoduje niższą składkę ubezpieczeniową od wypadków w zatrudnieniu wg. rozporządzenia Min. Opieki Społecznej z dnia 31 stycznia 1938 r. (Dz. U. R. P. z dnia 25.II.1938 r. nr. 12 poz. 83 i 84).

Wszystkie fabryki zrzeszone w Związku powinny, niezależnie od ilości zatrudnionych robotników, prowadzić planową walkę z wypadkami przez:

- 1) uświadamianie robotników o grożącym im niebezpieczeństwie,
- 2) stosowanie środków ochronnych,
- 3) przeprowadzanie systematycznych rewizji stanu bezpieczeństwa urządzeń technicznych.

W każdym przedsiębiorstwie organizacją planowej akcji przeciwwypadkowej powinna zajmować się specjalna Komisja Bezpieczeństwa Pracy mniej lub więcej rozbudowana, zależnie od ilości robotników; w mniejszych przedsiębiorstwach można ograniczyć ją do 1 osoby, posiadającej odpowiednie uprawnienia ze strony kierownictwa przedsiębiorstwa.

Wszystkie przedsiębiorstwa winny nadsyłać Związkowi co pewien czas szczegółowe raporty o prowadzonej na swym terenie akcji zapobiegania wypadkom.

Zarząd uważa za konieczne zobowiązanie wszystkich członków Związku do systematycznego nadsyłania odpisów „kart wypadkowych” przeznaczonych dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu umożliwienia prowadzenia racjonalnej statystyki wypadków i przestudiowania wypadków charakterystycznych.

Pożądane jest dokładne badanie każdego wypadku przez doświadczonego technika, ścisłe precyzowanie przyczyn oraz wskazywanie środków, jakie przedsiębiorstwo będzie stosować, aby w przyszłości unikać podobnych wypadków.

W związku z tym należy uzupełniać przesyłane do Związku „karty wypadkowe” w rubryce „Dokładny opis okoliczności oraz przyczyny wypadku” następującymi informacjami:

- 1) jakie są przyczyny wypadku wg. opinii Komisji Bezp. Pracy,
- 2) co zostało wzgl. co ma być zarządzone przez Dyрекcję dla uniknięcia podobnych wypadków na przyszłość.

Uchwała powyższa została przesłana wszystkim przedsiębiorstwom związkowym. Spoistość naszej organizacji pozwala nam oczekiwać zastosowania się wszystkich zrzeszonych fabryk chemicznych do opinii Zarządu Związku.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Przemysł Chemiczny „Boruta” Sp. Akc. donosi nam, że uruchomił normalną produkcję przyspieszacza dla przemysłu gumowego p. n. „Rezinol T” (dwusiarczek czterometylotiuamu), odpowiadającego w zupełności niemieckiemu „Vulcavit T” i „Thiuram”.

Aparatura Sp. Akc. „Boruta” jest przystosowana do wyprodukowania ilości, mogących zaspokoić całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego na ten artykuł.

Jak wiadomo — Kopalnia „Staszic” — w Rudkach koło Nowej Słupi — dostarcza krajowym fabrykom kwasu siarkowego i celulozy piryków (a właściwie markazyków) w doskonałym gatunku. Zarówno jakość polskich piryków, jak i rozmiary ich wydobywania pozwalają na całkowite zaniechanie importu. Pewne zastrzeżenia wywoływała niepewność co do zasobności złóż pirykowych; okazuje się jednak, że oprócz Rudek jeszcze i inne miejscowości w okolicach Nowej Słupi posiadają pokłady piryków. Stworzenie innych jeszcze kopalni piryków, oprócz „Staszica” będzie poważną zdobyczą techniczną i gospodarczą.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 25, 26 i 27 „Informatora Eksportowego”):

Australijski Związek. Żywiec syntetyczny importowane z krajów korzystających z K. N. U. opłacają cło 3 sh od galona lub 37½% — w zależności, która stawka jest wyższa.

Chile. Z dn. 9.IX.1938 r. obniżona została stawka celna na amoniak bezwodny z 1.80 na 1.25 peso od 1 kg brutto. Kraje posiadające z Chile układy oparte na K. N. U. korzystają z obniżki cła importowego na nawozy sztuczne.

Gujana. Wprowadzono w życie taryfę celną francuską w brzmieniu z dn. 12.I.1938 r.

Holandia. Z dn. 1 sierpnia r. b. przedłużono okres kontyngentowania importu następujących artykułów: szkło wodne, makuchy, węże gumowe, opony i dętki rowerowe.

Indie Holenderskie. Okres kontyngentowania nawozów sztucznych przedłużony został o 6 miesięcy t. j. do 17.I.1939 r. Projektowane jest zwolnienie od cła importu alkoholu metylowego.

Japońskie Posiadłości. Korea. Przywóz nawozów sztucznych podlega systemowi pozwoleń importowych i kontroli cen.

Maroko. Z dn. 1 września r. b. podwyższono o 25% opłaty portowe i składowe.

Wenezuela. Zaostrzenie formalności wymaganych przy eksporcie towarów do Wenezueli.

Zwracamy uwagę zainteresowanych firm na raporty odnośnych Konsulatów R. P. omawiające możliwości eksportu: przędzy jedwabiu sztucznego do Egiptu, terpentyny do Palestyny, oraz papierów fotograficznych do Grecji. Powyższe raporty zamieszczone są w nr 26 z dn. 10.IX. r. b. „Informatora Eksportowego”.

Min. Przemysłu i Handlu, celem wzmocnienia eksportu, zamierza wprowadzić zasadę preferowania przy podziale kontyngentów przywozowych tych importerów, którzy trudnią się również eksportem. Wg. projektu opracowanego przez Radę Handlu Zagranicznego i przedłożonego już Ministerstwu, wysokość dodatkowych przydziałów, zależeć ma od rozmiarów działalności eksportowej importera. Do przydziałów dodatkowych uprawnianić ma działalność eksportowa podpadająca pod następujące kryteria:

- a) bezpośrednie dokonywanie eksportu,
- b) stały charakter eksportu (wykonywanego co najmniej od pół roku),
- c) wywóz na rynki wolnodewizowe (wyłącza się eksport w ramach transakcji wiązanych).

W okresie styczeń — lipiec 1938 r. eksport produktów chemicznych z Polski osiągnął wartość 28.471 tysięcy zł., co w porównaniu z wartością eksportu w tym samym okresie ub. r. (29.163 tysięcy zł.) stanowi spadek o 2,4%.

Z artykułów, których wywóz zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego, należy wymienić: siarczan amonu, biel cynkową, sole potasowe, saletry, przędzę jedwabiu sztucznego, ceratę, naftalin, sodę, karbid, żelazokrzem, smoły, terpentynę, wodorotlenek potasu, siarczyn sodu, wapno bielące, środki zapalcze, litopon, pirydynę i kwasy karbolowe.

Zwiększył się natomiast wywóz zagranicę następujących produktów: benzolu oczyszczonego i surowego, azotniaku, kleju kostnego i skórniego, klejów roślinnych, superfosfatów, sru-tu i mąki kostnej, węgla drzewnego, chloranu potasu, węglanu potasu i węgla wywarowego, chlorku amonu, węglanów amonu, siarczanu miedzi, alkoholu metylowego, żelazochromu, mas plastycznych (róg sztuczny), celuloиду i tomo-fanu.

KRONIKA

Związek Przemysłu Chemicznego złożył w Ministerstwie Przemysłu i Handlu oraz Skarbu wnioski w sprawie nowego rozporządzenia o ulgach celnych, które to rozporządzenie będzie obowiązywać od dn. 1 listopada r. b.

Wobec zatwierdzenia przez władze miejskie planu regulacji terenów wystawowych nad Wisłą — budowa gmachu Muzeum Techniki i Przemysłu wkracza w stadium realizacji.

W związku z tą budową wyłania się możliwość zarezerwowania w przyszłym gmachu Muzeum w dodatkowym skrzydle, miejsca dla paru instytucji o charakterze specjalnym. Obecnie, gdy szczegółowe plany gmachu są jeszcze w opracowaniu, będzie możliwe ew. uwzględnienie specjalnych postulatów tych placówek, np. co do urządzenia laboratoriów, sal pokazowych, warsztatów itp.

Dyrekcja Muzeum prosi zainteresowane przedsiębiorstwa, a także instytucje pragnące zorganizować warsztaty dla wynalazców itp., o szybkie skomunikowanie się pod adresem: Warszawa, Tamka 1. tel. 6.19-88.

Dn. 27 września odbyło się posiedzenie Grupy Fabryk Gumowych Związku, pod przewodnictwem p. Dyr. W. Bereszkii. Przedmiotem obrad były sprawy związane z zaopatrywaniem się fabryk gumowych w surowiec.

Wobec zjawienia się na rynku krajowym lichych i fałszowanych odmian cementów dentystrycznych — Komisja Technologii Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego podjęła inicjatywę opracowania norm cementów dentystrycznych.

Zwracamy uwagę wszystkich, którzy interesują się sprawami bezpieczeństwa pracy, na wychodzące w kraju czasopisma poświęcone temu zagadnieniu:

„Bezpieczeństwo i Higiena Pracy” — organ Koła Inż. Bezp. Pracy przy Stow. Techników Polskich w Warszawie.

„Przegląd Bezpieczeństwa Pracy” — wydawnictwo Instytutu Spraw Społecznych.

„Bacność” — czasopismo poświęcone popularyzacji idei bezp. pracy wśród robotników.

W lutym 1939 r. odbędzie się w Zakopanem jedna z największych międzynarodowych imprez sportowych — mianowicie narciarskie mistrzostwa świata F. I S.

Przewidywany na te zawody ogromny zjazd gości krajowych i zagranicznych nasuwa Polskiemu Związkowi Narciarskiemu w Krakowie myśl wykorzystania tego zjazdu pod względem gospodarczym.

Związek ten proponuje uruchomienie *specjalnej wytwórczości okolicznościowej*, polegającej na wytwarzaniu pewnych artykułów specjalnych, względnie na specjalnym opakowaniu czy znakowaniu artykułów produkcji normalnej.

Artykuły wytwórczości okolicznościowej lub specjalnie opakowane i zaopatrzone godłem zawodów, a zakupione przez publiczność zagraniczną mogą być elementem propagandy naszych wytworów zagranicą i pionierskim niejako wywozem.

Polski Komitet Narciarski (Kraków, ul. Piłsudskiego 13) w przekonaniu, że inicjatywa ta będzie podjęta przez przemysł, pragnie, aby przedsiębiorstwa przemysłowe skomunikowały się z nim co do artykułów i ich gatunków, przeznaczonych na okres zawodów międzynarodowych.

Dnia 22 września r. b. rozpoczął obrady w Nancy XVIII Kongres Chemii Przemysłowej, organizowany — jak co roku — przez Société de Chimie Industrielle. Na kongres przybyło ok. 500 uczestników, w tym 21 delegacji zagranicznych. Z Polski wśród delegatów oficjalnych obecni byli: pp. Dziekan wydziału chemii Politechniki Warszawskiej, Dr. T. Urbański; delegat Chemicznego Instytutu Badawczego, Dr. A. Zmaczyński; delegat Związku Przemysłu Chemicznego Inż. T. Zamojski i inni.

Obrady Kongresu zostały zawieszona bezterminowo w sobotę dnia 24 września r. b. rano — z uwagi na sytuację polityczną.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr 38 z dnia 9 września 1938 r. ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Komunikacji wprowadzające zmiany w zakresie taryf na kwas octowy.

Utworzona została taryfa specjalna GJ—23 na przewozy kwasu octowego od stacyj Grodzisk i Wygoda do wszystkich punktów granicznych z opłatami klasy 9-tej wagonowej.

Taryfie specjalnej portowej PJ—40 na przewozy kwasu octowego nadane zostało nowe brzmienie. Do obszaru ważności stacyj nadawczych włączono stację Wygoda i ustalono opłaty w/g stawek klasy 10 wagonowej.

W Dz. Ust. Nr. 69 z dn. 15 września 1938 r. pod poz. 502 ukazało się rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 września r. b. o określeniu terminu wejścia w życie przepisów art. 56 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 o rzeczowych świadectwach wojennych.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 15 września 1938 r.

W Dz. Ust. Nr 70 z dn. 23 września 1938 r. ukazało się pod poz. 514 oświadczenie rządowe z dnia 7 września 1938 r. w sprawie ratyfikacji i wymiany dokumentów ratyfikacyjnych protokołu z dnia 28 sierpnia 1937 między Polską a Szwajcarią, dotyczącego zniżek celnych na produkty chemiczne.

E C H A

* P. Ferdynand Więckowski, Dyrektor Sp. Akc. „Motor”, odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi po raz drugi za zasługi na polu pracy społecznej.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1938 R.

ŚLĄSK ZAOLZAŃSKI

Niezwłocznie po przyłączeniu do Polski Śląska Zaolzańskiego Prezydium Związku Przemysłu Chemicznego, dając wyraz swym uczuciom radości, wystosowało do Pana Prezydenta R. P. depeszę treści następującej:

„Prezydium Związku Przemysłu Chemicznego na uroczystym posiedzeniu postanowiło w dniach gdy Śląsk Zaolzański wraca do Rzeczypospolitej, łącząc się w uczuciach z całym społeczeństwem, złożyć Panu Prezydentowi wyrazy czci i hołdu. Polski przemysł chemiczny uzyskuje nowe możliwości rozwojowe zmierzające ku wzmoczeniu potencjału obronnego Państwa dzięki otrzymaniu dalszych bogactw i zasobów surowcowych“.

W dn. 13 października rb. odbyło się zebra-
nie Zarządu Związku, na którym Prezes Związku, Inż. Jerzy Wojnar, zobrazował stan przemysłu na Śląsku Zaolzańskim i omówił znaczenie gospodarcze, jakie ma przyłączenie tych ziem do Polski. Ze względu na wnikliwą analizę tematu i szereg interesujących wiadomości, dotyczących rozwoju gospodarczego Śląska Zaolzańskiego, odczyt ten wydrukujemy w całości w „Wiadomościach“; obecnie zaś, z uwagi na specjalną aktualność sprawy, podamy informacje, dotyczące przemysłu Śląska Zaolzańskiego.

Odzyskane przez Polskę ziemie, aczkolwiek pod względem obszaru niezbyt wielkie, gospodarczo są nabytkiem niezwykle cennym. W górnictwie węglowym, hutnictwie oraz innych przemysłach zatrudnionych jest ponad 50.000 robotników. Na przestrzeni 802 km² zamieszkuje 227.000 mieszkańców, co stanowi 280 mieszkańców na 1 km². W bardziej jednak uprzemysłowionym powiecie frysztańskim gęstość zaludnienia sięga 580 mieszkańców na 1 km². Głównym ośrodkiem zagłębia węglowego jest Karwina. Węgiel wydobywany w kopalniach karwińskich stanowi pierwszorzędny, wysokokaloryczny materiał, nadający się szczególnie dla gazowni. Koks z węgla kamiennego posiada równie dobre właściwości, nie dorównuje jednak wysokowartościowemu i szczególnie nadającemu się do celów hutnictwa koksowi ostrawskiemu. Wydobycie węgla w 16 kopalniach, które obejmuje Polska, wynosiło w 1937 r. ok. 7.000.000 ton, stanowiąc 45% ogólnego wydobycia węgla kamiennego w Czechosłowacji. Produkcja koksu w 5-ciu koksowniach Śląska Zaolzańskiego wynosiła w 1937 1.156.000 ton.

Huta żelaza w Trzyńcu wyposażona w najnowocześniejsze urządzenia, wyprodukowała w r. 1937 — 485.000 ton surówki (co stanowi 60% produkcji polskiej), oraz 560.000 ton stali (30%

produkcji polskiej). Poza tym istnieje również szereg przedsiębiorstw metalowo-przetwórczych, oraz przemysłu spożywczego.

Pokażnie również przedstawia się przemysł chemiczny Śląska Zaolzańskiego. Produkcja węglopochodnych w 5-ciu koksowniach wyniosła w r. 1937 — ok. 50.000 ton smoły surowej, 15.000 ton benzolu i 13.000 ton siarczanu amonu, co stanowi ok. 40% produkcji 9-ciu koksowni G. Śląska

W okręgu karwińskim znajdują się poza tym dwie brykietownie o łącznej produkcji 100.000 t. brykietów. Fabryka Larischa w Piotrowicach, zatrudniająca 200 robotników, produkowała niegdyś sodę metodą Leblanca. Obecnie produkuje ona inne artykuły, mianowicie: kwas siarkowy, solny i azotowy, siarczany sodu, żelaza i miedzi, alun, salmiak, fluorokrzemian sodu oraz nawozy sztuczne, w szczególności superfosfaty. Zakłady Chemiczne, Sp. Akc. w Boguminie zatrudniają 300 robotników i wyrabiają różne produkty z zakresu przemysłu organicznego i nieorganicznego, mianowicie: sacharynę, glicerofosforany, różne preparaty farmaceutyczne i weterynaryjne oraz środki do ochrony roślin przed szkodnikami, chemicznie czyste sole metali, biel cynkową, salmiak, amoniak bezwodny oraz kleje i masy izolacyjne budowlane.

Firma Weinreb & Co w Boguminie, zatrudniająca ok. 35 robotników, rafinuje terpentynę; produkuje ona również szereg różnych artykułów, m. inn. tłuszcze techniczne, smary, asfalty oraz smoły browarnicze.

Ponadto istnieją na Śląsku Zaolzańskim liczne mniejsze wytwórnie kosmetyków, mydeł, tłuszczów, smarów, środków do zmiękczenia wody i różnych innych artykułów chemicznych.

Szereg artykułów chemicznych było przedmiotem eksportu, jak np. sacharyna, smoła piwowarska, kwas solny i inne. Jak więc widzimy, polski przemysł chemiczny zyska dzięki przyłączeniu Śląska Zaolzańskiego mocniejsze podstawy, z drugiej zaś strony przyłączone tereny okażą się niewątpliwie poważnym konsumentem dla wielu produktów chemicznych na miejscu niewytwarzanych, albo produkowanych w zbyt małych ilościach. W interesie całego polskiego przemysłu chemicznego leży oczywiście jaknajszybsze nawiązanie bliższego kontaktu z przemysłem Śląska Zaolzańskiego, celem obopólnego zaznajomienia się ze swymi potrzebami i możliwościami produkcyjnymi.

Związek Przemysłu Chemicznego będzie energicznie pracował w tym kierunku, dążąc do osiągnięcia harmonijnej współpracy w całym przemyśle chemicznym Polski.

Stoisko Sp. Akc. „Boruta“ na Wystawie Szpitalnictwa w Warszawie.

FUNDACJA STYPENDIALNA IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego decyzją z dnia 6 października r. b. zatwierdziło statut Fundacji stypendiów imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego przy Związku Przemysłu Chemicznego R. P., powołanej do życia na uroczystym posiedzeniu Zarządu Związku w dniu 13 czerwca 1935 roku i mającej na celu dopomożenie w studiach studentom chemii szkół akademickich. Fundusz Stypendialny, stanowiący początkowy majątek Fundacji, utworzony został z darowizn zrzeszonych przedsiębiorstw i ofiar zespołów pracowniczych fabryk chemicznych. Zgodnie z brzmieniem § 4 Statutu Fundacji na stypendia im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przeznaczany będzie co roku dochód z majątku Fundacji. O przyznaniu stypendiów ubiegać się mogą niezamożni studenci szkół akademickich, odznaczający się zdolnościami i postępami w nauce. Rozdawnictwo stypendiów im. Marszałka Józefa Piłsudskiego odbywać się będzie na drodze konkursów i ubiegający się o stypendia kandydaci powinni wnieść w terminie, w konkursie ustanowionym, podanie do Zarządu Fundacji, dołączając życiorys, ostatnie świadectwo szkolne albo wykaz ocen, oświadczenie kandydata, że nie pobiera innego stypendium i zaświadczenie właściwych władz o niezamożności rodziców kandy-

* * *
Podjęta przez Zarząd Związku inicjatywa uczczenia w sposób trwały pamięci pierwszego Marszałka Polski na drodze utworzenia Funda-

cji Jego imienia została zrealizowana i działalność Fundacji zapoczątkowana. Przy znanej ofiarności przemysłu chemicznego na cele pomocy młodzieży w studiach, majątek Fundacji, z którego odsetki są przeznaczane na stypendia, ulegnie niewątpliwie znacznemu rozszerzeniu, co pozwoli na wzmoczenie tak pozytywnej działalności Fundacji.

BEZPIECZEŃSTWO PRACY

Dnia 30 września b. r. odbyło się pod przewodnictwem p. Dr. A. Hirszowskiego zebranie Komisji Bezpieczeństwa Pracy Zw. Przemysłu Chemicznego, na którym p. Inż. Zygmunt Piłat wygłosił odczyt o akcji przeciwpożarowej w fabrykach z dokładniejszym omówieniem walki z niebezpieczeństwem pożaru w pomieszczeniach zawierających pyły. Temat wywołał duże zainteresowanie i ożywioną dyskusję. Podkreślono m. in. niedostateczne zrozumienie profilaktyki przeciwpożarowej oraz omawiano niedokładności statystyk. Omawiane były również ciekawsze wypadki pożarów w fabrykach i laboratoriach chemicznych. Uznano za użyteczne organizowanie tego typu zebrań na terenie Związku w celu wspólnego omawiania zagadnień walki z ogniem w fabrykach chemicznych.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W końcu października r. b. odbędzie się posiedzenie polsko-italskiej Komisji kontroli obrotu towarowego, na którym poruszane będą ewent. zmiany na rok 1939 w listach kontyngentowych, ustalonych w protokóle z dn. 18 lutego r. b. Zainteresowane przedsiębiorstwa chemiczne winny nadesłać do Związku, w terminie do dn. 20 października r. b. swe postulaty natury tak eksportowej jak i importowej.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr 28 „Informatora Eksportowego“):

Francja. Skontyngentowany został import nici z wulkanizowanego kauczuku.

Meksyk. Uzupełniono taryfę celną nową pozycją na artykuły farmaceutyczne.

Zwracamy uwagę zainteresowanych firm na raporty odnośnych Poselstw R. P. omawiające możliwości eksportu: terpentyny, smoły i węgla drzewnego do Argentyny i Egiptu, oraz opon i dętek do Grecji. Powyższe raporty zamieszczone są w Nr. 28 z dn. 1.X.1938 r. „Informatora Eksportowego“.

Min. Przemysłu i Handlu wprowadziło w życie preferowanie przy podziale kontyngentów przywozowych tych importerów, którzy trudnią się również eksportem. Wszelkich bliższych informacji w tej sprawie udzielają Izby Przem. Handlowe.

W okresie styczeń — sierpień 1938 r. eksport produktów chemicznych z Polski osiągnął wartość 32.454 tysięcy zł., co w porównaniu z wartością eksportu w tym samym okresie ub. r. (33.022 tysięcy zł.) stanowi spadek o 1,7%.

Z artykułów, których wywóz zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego, należy wy-

mienić: siarczan amonu, biel cynkową, sole potasowe, przędzę jedwabiu sztucznego, saletry, karbid, sodę, smoły, naftalin, wodorotlenek potasu, siarczyn sodu, terpentynę, kwasy karbolowe, ceratę, żelazokrzem, wapno bielące, litopon i środki zapalcze. Zwiększył się natomiast wywóz za granicę następujących produktów: benzolu oczyszczonego i surowego, kleju kostnego i skórniego, klejów roślinnych, mąki kostnej, superfosfatów, węgla drzewnego, węglanu potasu i węgla wywarowego, chloranu potasu, chlorku amonu, węglanu amonu, siarczanu miedzi, alkoholu metylowego, żelazochromu, azotniaku, mas plastycznych (róg sztuczny), celulozoidu i tomofanu.

Izba Handlowa Polsko-Turecka, Warszawa, Kredytowa 8 (tel. 216-28) komunikuje iż w obecnej chwili przeprowadza specjalne badania dotyczące eksportu polskiego do Turcji. Izba będzie się starała o zwiększenie eksportu produktów już wywożonych, jak również o wprowadzenie na rynek turecki artykułów dotąd tam nie eksportowanych.

KRONIKA

Dn. 13 października r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym, m. innymi, omówiona została sytuacja gospodarcza na Śląsku Zaolzańskim (szczegółowe dane o Śląsku Zaolzańskim podajemy na innym miejscu). Zarząd zdecydował zwołać Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Związku na drugą połowę listopada r. b., a plenarne posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku, z odczytem p. Dr. A. Marchwińskiego, na pierwszą połowę grudnia 1938 r.

Dn. 6 października r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone 15-te „pismo zapieczętowane”. Mianowicie Fabryka Drożdżowo-Gorzelnicza „Henryków” złożyła pismo p. t. „Sposób otrzymywania drożdży białych względnie jasnych”.

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 15 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Na skutek rozgrywających się ostatnio wypadków politycznych w Czechosłowacji powstała chwilowa trudność w przywozie wysokoognotrwałych glin. W związku z powyższym Związek Fabryk Wyrobów Ogniotrwałych, Kamionkowych i Ceramiki Szlachetnej prosi odnośnie przedsiębiorstwa o zgłaszanie zapotrzebowań na ilości oraz gatunki materiałów ogniotrwałych, naprawdę niezbędne dla produkcji — do czasu uregulowania stosunków handlowych z Czechosłowacją jak i z terenami przyłączonymi do Niemiec.

W związku z odbywającą się w czasie od dnia 9 do 23 października r. b. jesienną Wystawą i Pokazami Targowymi w Katowicach, Ministerstwo Komunikacji przyznało na powyższy okres ulgę w wysokości 75% od opłat zasadniczych na przejazd powrotny kolejami z Katowic do stacji pierwotnego wyjazdu dla osób zwiedzających Wystawę.

Do otrzymania ulgi kolejowej uprawniają specjalne karty uczestnictwa, które można nabywać we wszystkich biurach podróży i placówkach Ligi Popierania Turystyki.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr. 76 z dn. 4 października 1938 r. ukazało się pod poz. 530 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 września r. b. wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Komunikacji o podatku drogowym.

Rozporządzenie wchodzi w życie — na obszarze miast z dn. 1 października 1938 r., a na obszarze gmin wiejskich i miast niewydziałonych — z dniem 1 kwietnia 1939 r.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 77 z dnia 9 października 1938 r. pod poz. 532 ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1938 r. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień porozumienia między Polską a Japonią z dnia 19 września 1938 r. o niższych cenach na pewne towary japońskie.

Stosownie do rozporządzenia przyznana została zniżka celna na sprowadzany z Japonii środek do tępienia owadów „Katol” w oryginalnym opakowaniu powyżej 35 kg. (poz. tar. celn. z 89 p 3 z lit. a.) 150 zł. od 100 kg.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia 14 października r. b.

W Dz. Ustaw Nr. 75 z dnia 3 października r. b. ogłoszony został nowy tekst załącznika I do Konwencji międzynarodowej o przewozie towarów kolejami żelaznymi, podpisanej w Rzymie dnia 23 listopada 1933 r.

Równocześnie traci moc obowiązującą załącznik I do Konwencji międzynarodowej o przewozie towarów kolejami żelaznymi, podpisanej w Bernie dnia 23 października 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35 z 1935 r.).

W Dz. Ust. R. P. Nr. 72 z dn. 11 października 1938 r. ukazał się pod poz. 533 Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 11 października r. b. o zjednoczeniu Odzyskanych Ziemi Śląska Cieszyńskiego z Rzeczpospolitą Polską. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 72 z dn. 11 października 1938 r. ukazał się pod poz. 534 Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1938 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych na Odzyskane Ziemi Śląska Cieszyńskiego. Dekret ten wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

E C H A

* P. Dr. Józef Landau i p. Inż. Włodzimierz Płużański zostali odznaczeni Złotą Odznaką Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (L. O. P. P.) za działalność zmierzającą ku rozwojowi Ligi i zasługi popularyzacji jej idei.

Obu odznaczonym składamy serdeczne powinszowania.

**ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW
RÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas mrówkowy 80%	235—260.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas siarkowy 60° Bc	4.25
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas winowy	440.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotan amonu	100.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	* Nadchloran potasu	150.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Bisulfat	15.—	Octan metylu	300.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
Chlor ciekły	115.—	Octan sodu kryst.	90.—
* Chloran potasu, techn. mjel.	170.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	205.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Olej kopytkowy	420.—
Chlorek bieliący (parytet Zabkowice)	30.60	Olej kostny	400.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	150.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	120.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	58.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	69.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	180.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu kryst.	22.50
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczyk sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	245.—	Smola preparowana	15.25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	280.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolineum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	180.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	9.95
Gatunek Extra	250.—	Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	230.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	75.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
*Kwas cytrynowy	420.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

"Przemysł Chemiczny Boruta" Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska XI Nr. 3 m. 8, tel. 808-09. Warszawa, Piusa 29 m. 3, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, I-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

"Wola Kraysztoporska" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

"Zakłady Solway w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

"Ludwik Spiess i Syn", Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
"Fr. Karpiński Spółka Akcyjna", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

"Schicht-Lever" Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

"Wolbrom", Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

"Piastów" Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

"Chodaków" Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

"Zakłady Solway w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

"Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

"Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczyk węgla:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Stomka i włosie viskozowe:

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

"Zakłady Solway w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

"Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

"Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu" Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

"Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Środki grzybobójcze do nasycania drewna, środki ognioochronne

"Fungus" Sp. z o. o., Warszawa 1, Nowogrodzka 49 tel. 999-84

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1938 R.

WĘGIERSKI PRZEMYSŁ CHEMICZNY

Sprawa stworzenia wspólnej granicy polsko-węgierskiej odbiła się żywym echem w sferach przemysłowych i handlowych obu zaprzyjaźnionych krajów — Polski i Węgier. Tradycyjne uczucia sympatii i węzły przyjaźni łączące Polskę i Węgry ułatwiają w znacznym stopniu utrzymywanie ożywionych stosunków handlowych i wymianę towarową w tych gałęziach gospodarki, gdzie to jest potrzebne i możliwe.

W ubiegłym 20-leciu Węgry uczyniły ogromny krok naprzód w kierunku uprzemysłowienia kraju i z tego polskie sfery gospodarcze powinny sobie dobrze zdawać sprawę. Podajemy tu szereg danych, charakteryzujących węgierski przemysł chemiczny, który w ostatnich latach kroczy — w rozwoju — na czele wszystkich innych gałęzi przemysłu na Węgrzech. Świadczą o tym dane, zamieszczone niżej, odnoszące się do 1936 roku a zaczerpnięte z wydawnictwa budapestzańskiej Izby Handlowej i Rzemieślniczej p. t. „Węgierski handel i przemysł w r. 1937”.

	Liczby bezwzględne	Wskaźnik 1929 = 100
Ilość zakł. chem.	274	120,7
Ilość pracow. dniówek	4 552 000	130,7
Wartość produkcji w mil. Pengö	253	114,5

W całym przemyśle węgierskim liczba pracowanych dni była wyższa w stosunku do 1929 r. tylko o 3,5%, odpowiednia zaś liczba dla przemysłu chemicznego wykazała wzrost o 30,7%. Zwiększyła się również, pomimo równoczesnego spadku cen, wartość produkcji przemysłu chemicznego, stanowiąca obecnie ok. 10% wartości produkcji całego przemysłu na Węgrzech. Ceny artykułów chemicznych, utrzymujące się w r. 1936 na poziomie 85, wzrosły w 1937 do 89 (przy wskaźniku 1929 = 100). Godne uwagi jest dążenie węgierskiego przemysłu chemicznego do przejścia na surowce krajowe i uzyskane na tym polu pozytywne wyniki (sztuczna benzyna, fenol z węgla brunatnego, siarka i t. d.). W zakresie t. zw. wielkiego przemysłu chemicznego Węgry produkują: superfosfaty, kwas siarkowy, kwas solny, sól glauberską, siarczan miedzi, siarczan magnezu, siarczan amonu (gazowniczy), salmiak, chlor płynny, chlorek wapna, chemikalia dla przemysłu włókienniczego i garbarstwa oraz szereg innych. Wiele z tych artykułów, jak np. siarczan amonu, saletra amonowo-wapniowa, kwas azotowy są nawet przedmiotem eksportu.

Produkcja olejów jadalnych i margaryny, mydeł i artykułów kosmetycznych pokrywa również zapotrzebowanie rynku wewnętrznego. Bardzo poważne rezultaty osiągnął węgierski przemysł chemiczny na polu produkcji wyrobów farmaceutycznych. W r. 1937 był on w stanie wyeksportować 158 ton różnych specyfików, głównie na rynki bałkańskie oraz zamorskie. Produkcja alkaloidów (w 70% z własnych surowców) sięga cyfry 1.500 kg rocznie i pozwala na poważny wywóz zagranicę. O rozwoju przemysłu gumowego świadczy rosnący import surowego kauczuku, który w r. 1937 był o 70% wyższy od przywozu w r. 1935 — wynosząc 3.648 ton. Eksport tego przemysłu wzrósł z 795 ton w r. 1929 do 1.211 ton w 1937 r., obejmując obcasy, podeszwy gumowe, impregnowane tkaniny, zabawki i t. d. O 25% w stosunku do r. 1936 wzrosła produkcja mas plastycznych, głównie sztucznych żywic.

Wspomnieć wreszcie należy o dobrze rozwiniętym przemyśle kostno-klejowym i przemyśle farb, który zaspakaja w dużej mierze potrzeby rynku węgierskiego na farby mineralne, drukarskie, lakiery, farby dla skór i inne.

W r. 1937 uruchomiono fabrykę sody żrącej (otrzymywanej na drodze elektrolitycznej) o zdolności produkcji ok. 4.000 ton rocznie oraz chloru, dalej rozpoczęto produkcję hydrosulfitu, węgla aktywnego, tłuszczu z wełny, klisz i błon fotograficznych, opon gumowych, obuwia gumowego i szeregu różnych specyfików farmaceutycznych. Ponadto, projektowane jest w najbliższym czasie uruchomienie dużej fabryki celulozy.

Pomimo rozwoju własnego przemysłu chemicznego, Węgry zmuszone są importować wiele chemikaliów z zagranicy, między innymi na skutek tego, że zbyt mała pojemność własnego rynku czyniłaby w wielu wypadkach produkcję nieopłacalną.

Podajemy niżej cyfry (w tysiącach Pengö) dotyczące importu przez Węgry surowców i produktów chemicznych:

	1929 r.	1936 r.	1937 r.
Półfabrykaty	24 767	18 519	19 119
Gotowe produkty	54 812	23 057	25 644
Surowce	37 677	25 841	32 580
Razem	117 256	67 417	77 343
W %/00 ogólnego importu Węgier	11,0	15,4	16,3

W głównej mierze chemikalia importowane są z Niemiec, które w wielu działach tego przywozu zajmują stanowisko prawie monopolistyczne.

Następujące artykuły, szczególnie interesujące dla polskiego przemysłu chemicznego, importowane są przez Węgry: (cyfry odnoszą się do r. 1937):

Soda (16.959 t.), soda żrąca (7.366 t.), surowe i stężone nawozy potasowe, węgiel wywarowy (1.197 t.), wodorotlenek potasu (480 t.), chloran potasu (907 t.), sól glauberska, barwniki syntetyczne (1.596 t.), siarczyn i kwaśny siarczyn sodu, węgiel amonu, chromiany sodu i potasu, alkohol metylowy, aceton, octan wapnia, węglowodory, chloroform, kwas salicylowy i jego sole, ultramaryna, litopon, farby ziemne, tlenek żelaza, celulozoid (131 t.), przedzia jedwabiu sztucznego (3.844 t.), chemikalia i surowce farmaceutyczne (3.939 t.) i wiele innych.

W obecnej chwili wywóz produktów chemicznych odgrywa w ogólnym naszym eksporcie na Węgry jedynie niewielką rolę. Zawsze zainteresowanie się polskiego przemysłu chemicznego rynkiem węgierskim — mogłoby niewątpliwie wydatnie zmienić tę sytuację.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

W Paryżu zmarł znany angielski przemysłowiec chemiczny, Sir Robert Mond. W ciągu ostatnich paru lat był prezesem Towarzystwa Chemii Przemysłowej (Societe de Chimie Industrielle) i na tym stanowisku odgrywał dużą rolę w międzynarodowych stosunkach chemicznych. Zajmował się żywo kongresami chemii przemysłowej, zwoływanymi corocznie przez Towarzystwo Chemii Przemysłowej.

W ubiegłym miesiącu zmarło dwóch działaczy na polu przemysłu chemicznego.

Dyrektor techniczny fabryki Sp. Akc. „Strem” w Tarchominie — Henryk Salberg oraz szef biura Sp. Akc. „Strem” — Henryk Senior.

B. p. Henryk Salberg podczas swojej wieloletniej pracy w Tarchominie rozwijał ożywioną działalność społeczną: był między innymi założycielem i prezesem miejscowej ochotniczej straży ogniowej i przyczynił się w dużym stopniu do bezpieczeństwa ogniowego Tarchomina.

Henryk Senior, przed wstąpieniem do Sp. Akc. „Strem” pracował na terenie przemysłu gumowego, piastując odpowiedzialny mandat Dyrektora Syndykatu fabryk obuwia gumowego.

ZAGADNIENIE WYWOZU PRODUKTÓW CHEMICZNYCH

Związek Przemysłu Chemicznego oddawna przykładą szczególną wagę do sprawy eksportu produktów chemicznych. Świadczy o tym, między innymi, fakt zorganizowania w łonie Związku już w r. 1930 specjalnej Sekcji Eksportowej, wydania dwóch (w r. 1934 i w r. 1937) „Informatorów Eksportowych Polskiego Przemysłu Che-

micznego”, utworzenia specjalnej rubryki, poświęconej eksportowi w „Wiadomościach” i szeregu innych.

Związek, współpracując ściśle z czynnikami urzędowymi, sprawującymi opiekę nad eksportem, poświęca wiele uwagi, i pracy dążeniom do stopniowego zwiększania eksportu produktów chemicznych. Pierwsze miesiące roku bieżącego wykazały dość znaczny spadek wartości wywozu produktów chemicznych. W związku z tym Związek przeprowadził badania nad możliwością zwiększenia wywozu, lub rozpoczęcia eksportu nowych artykułów. Rezultaty tych badań oraz nasuwające się wnioski przedstawione zostały czynnikom urzędowym, które ustosunkowały się do nich przychylnie.

W rezultacie nastąpił dość znaczny wzrost wywozu produktów chemicznych, który wyrównał spadek z poprzednich miesięcy. W okresie styczeń — sierpień r. b. eksport produktów chemicznych osiągnął wartość ok. 33 milionów złotych, równą mniej więcej wartości wywozu w tym samym okresie roku ubiegłego. Należy jednak zaznaczyć, że wagowo tegoroczny wywóz większości artykułów chemicznych PRZEKROCZYŁ ZNACZNIE cyfry z ubiegłego roku, dzięki czemu wartość eksportu utrzymała się na poziomie 1937 r., mimo równoczesnego spadku cen wielu artykułów wywozowych (biel cynkowa, karbid, żelazokrzem i inne). Jest to tym bardziej godne podkreślenia, że w roku bieżącym zawieszone były transakcje wiązane, z których pomocy korzystał w poważnym stopniu wywóz chemikaliów na rynki zamorskie. Pomimo tej nowej, trudniejszej sytuacji, polscy eksporterzy chemikaliów nie pozwolili wyprzeć się z rynków zamorskich, zwiększając nawet w niektórych pozycjach szczególnie korzystny dla nas eksport pozaeuropejski.

Troska o konieczność wyrównania ujemnego bilansu handlowego i dążenie do dalszego zwiększenia i rozszerzenia dotychczasowego wywozu produktów chemicznych — skłania Związek do zwołania w pierwszej połowie grudnia r. b. specjalnego zebrania Sekcji Eksportowej, celem zanalizowania dotychczasowych wyników uzyskanych w eksporcie i wynalezienia środków umożliwiających dalszy rozwój eksportu produktów chemicznych z Polski.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że przemysł chemiczny istniejący na Śląsku Zaolzańskim, również okaże się czynnikiem zwiększającym prężność eksportową polskiego przemysłu chemicznego.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W połowie listopada r. b. rozpoczną się obrady Komisji Rządowych Polskiej i Niemieckiej w sprawie objęcia obrotu towarowego pomiędzy Polską, a dawnym terytorium czechosłowackim, przyłączonym do Niemiec, systemem obrotów towarowych polsko-niemieckich. Jednocześnie ustalony będzie plafon wywozu z Polski do Niemiec na grudzień 1938 r. oraz styczeń i luty

1939 r. Zainteresowane przedsiębiorstwa winny zgłaszać swe dezyderaty najpóźniej do dn. 3 listopada r. b. pod adresem Związku.

W listopadzie r. b. przewidywane jest posiedzenie Mieszanej Komisji Rządowej dla kontroli obrotu towarowego polsko-francuskiego. Przedmiotem obrad będzie w szczególności definitywne ustalenie plafonu wzajemnej wymiany towarowej na IV kwartał r. b. oraz prowizoryczne ustalenie takiegoż plafonu na I kwartał 1939.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 29 i 30 „Informatora Eksportowego“):

Bułgaria. Węglan miedzi importowany dla celów rolniczych zwolniony został od opłat celnych, statystycznych i innych.

Czechosłowacja. Wprowadzenie zakazu wywozu wszelkich środków leczniczych.

Ekwador. Z dn. 20.VIII. r. b. podwyższono o 50% stawki celne na wszelkie towary importowane z krajów posiadających z Ekwadorem dodatni bilans handlowy. W związku z tym zwiększają się szanse konkurencyjne towarów polskich, które opłacają cło niższe, normalne.

Francja. Wprowadzono zakaz wywozu żużli zawierających fosfor. Przywóz barwników ze smoły węglowej wymaga specjalnych zezwoleń Gen. Dyrekcji Ceł.

Rumunia. Zmiana wartości przeciętnych, będących podstawą dla wymiaru cła, następujących artykułów: biel cynkowa, preparaty arsenowe, chloroform, bromoform, czerń drukarska, atrament litograficzny i farba do stempli.

Wenezuela. Przy wysyłce do Wenezueli wymagane są obecnie faktury konsularne w 5-ciu egzemplarzach.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr 81 z dn. 20 października r. b. ukazał się pod poz. 548 Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 października 1938 o rozciągnięciu mocy obowiązującej ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego na odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego oraz o zmianie niektórych jej przepisów.

Dekret obowiązuje od dn. 20 października 1938 r.

W Dz. Ust. R. P. Nr 81 z dn. 20 października 1938 r. ukazał się pod poz. 549 dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 października r. b. o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych na odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego.

Dekret obowiązuje od dn. 20 października 1938 r.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 81 z 20 października 1938 ukazał się pod poz. 550 tekst porozumienia między Polską a Norwegią podpisanego w Warszawie dnia 10 września 1937 r., dotyczącego zmiany tekstu protokołu taryfowego między Polską a Norwegią z dnia 14 marca 1936 r.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 82 z dnia 24 października 1938 ukazało się pod poz. 558 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 października 1938 r. o wzorach dokumentów bezpieczeństwa dla morskich statków handlowych.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 24 października r. b.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 81 z dn. 20 października 1938 r. ukazało się pod poz. 552 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 października r. b. o tymczasowym wprowadzeniu w życie niektórych postanowień umowy gospodarczej z dnia 1 lipca 1938 r. między Rzeczypospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką wraz z protokółem końcowym, protokołem posiedzenia, układem w sprawie płatności za obroty towarowe (rozrachunkowym) oraz protokołem końcowym do umowy gospodarczej i układu rozrachunkowego.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 1 października 1938 r.

W Dziennikach Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 45 z dnia 14 października i Nr. 47 z dnia 21 października 1938 r. ogłoszone zostały Rozporządzenia Ministra Komunikacji, wprowadzające szereg zmian w zakresie taryf kolejowych na produkty chemiczne.

Z obszaru ważności taryfy specjalnej GJ — 64 na przewozy eksportowe bieli cynkowej przez granice lądowe zostały wyłączone punkty graniczne polsko-niemieckie.

W p. 4 „Szczególne warunki stosowania“ taryfy specjalnej PJ — 86 na przewozy eksportowe bieli cynkowej drogą morską zniesiony został uciążliwy dla eksporterów kontyngent, od którego osiągnięcia uzależnione było dotychczas stosowanie ulg przewozowych, przewidzianych w tej taryfie.

Poz. 222 K. t. otrzymała nowe następujące brzmienie:

„Ziemie: okrzemkowa, borowinowa, wycmokowa i inne ziemie odbarwiające, odwadniające i t. p., piasek do filtrowania wody, piasek kwarcowy, szlikier (odpadki kaoliny), fango — wszystko sposobem mechanicznym przesiane, mielone, płukane, szlamowane it. p.:

a) luzem	III 13 P3
b) w opakowaniu	II 10 P3

W poz. 244 K. t. w rubryce: „Nazwa towaru“ dodane są następujące słowa: „oraz tlenki żelaza, jako odpadki przy chemicznej przeróbce żelaza“.

W poz. 266 K. t. w rubryce „Nazwa towaru“ zostały skreślone słowa: „i lakier z nich“.

Węlnopot zwęglony został zaklasyfikowany do poz. K. t. 719 c w postaci uzupełnienia tej poz. w rubryce „Nazwa towaru“, po słowach „prasowany i mielony“, słowem „zwęglony“.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1938 R.

DWADZIESCIA LAT

Listopad każdego roku jest dla Polski miesiącem szczególnie radosnym. Tegoroczny listopad musi przed każdym z nas postawić pytanie, czy za ubiegłe 20-lecie ma w swym dorobku osiągnięcia na miarę Fidiusza, bo takich właśnie spodziewać się od niego musiała Odrodzona Ojczyzna. Czy w odbudowanym gmachu wskrzeszonej Rzeczypospolitej tkwi taka ilość jego energii i pracy, jaka wykracza poza ramy normalnych codziennych obowiązków. Jeżeli pytanie takie postawić przed jakąś gałęzią gospodarki narodowej, przed określonym działem przemysłu, to odpowiedź na nie obejmować musi przede wszystkim stwierdzenie, czy rozwój tej gałęzi produkcji przyczynił się do pomnożenia naszego ogólnego dorobku gospodarczego, czy spowodował dalsze uprzemysłowienie kraju, czy objął szeroki wachlarz wytwarzanych produktów, czy przyczynił się do wzmocnienia potencjału obronnego Polski?

Polski przemysł chemiczny na wszystkie te pytania odpowiedzieć może twierdząco. Zdał bowiem egzamin w sposób bezbłędny, zdołał w wyścigu pracy zająć jedno z najpierwszych miejsc, rozwiązał bodaj wszystkie stawiane przed nim zadania.

Do truizmów już dzisiaj należy stwierdzenie, że rok 1918 znalazł przemysł chemiczny w zgłiszczach i popiołach. Nie tylko zresztą budynki, maszyny i urządzenia były zniszczone całkowicie lub niezdatne do użytku, ale również dorobek techniczny wywłaszczony, dokumenty unicestwione. Odbudowa istniejących przed wojną fabryk dokonana została w szybkim tempie. Ale to jeszcze nie powód do zaślęgi. Odrodzone Państwo wymagało nowych wartości, rozwiązania nowych problemów.

Jeżeli chodzi o scharakteryzowanie szczytowych osiągnięć polskiego przemysłu chemicznego, dokonanych w ubiegłym 20-leciu, o uwypuklenie najważniejszych faktów na naszym odcinku, to na czoło wysunąć trzeba budowę od podstaw następujących działów produkcji chemicznej:

Syntetyczne związki azotowe nie były w ogóle na ziemiach polskich przed wojną produkowane, a rolnictwo zaopatrywać się musiało w importowaną saletrę chilijską. Całkowita przebudowa Chorzowa, zbudowanie Mościc — oto najważniejsze wyniki polskiego przemysłu chemicznego, który obecnie nie tylko pokrywa zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, ale wygospodarowuje również nadwyżki eksportowe.

Fabrykacja chloru ciekłego, tak ważna z wielu punktów widzenia, stoi w Polsce na wysokim poziomie i zaspakaja potrzeby.

Półproduktów organicznych przed wojną w Polsce nie wytwarzano. Fabrykacja barwników oparta była na półfabrykatkach importowanych, przeważnie zresztą z Niemiec. Skala wytwarzanych obecnie półproduktów organicznych jest bardzo rozległa, a zapotrzebowanie kraju w dużym stopniu może być pokryte własnym wysiłkiem twórczym.

Sztuczne włókna wytwarzano wprawdzie przed wojną, ale w niewielkich ilościach i przy pomocy przestarzałej już dzisiaj metody kolodionowej. W ubiegłych latach zbudowano zupełnie nowe fabryki, pracujące przy pomocy metody wiskozowej, wytwarzając w nich nie tylko sztuczny jedwab, ale również włókna cięte. Produkcja pokrywa zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, a nawet pozwala na eksport.

Materiały wybuchowe wykazują wielkie osiągnięcia gospodarcze i techniczne, dokonane niemal wyłącznie w okresie wskrzeszonego bytu państwowego.

Przemysł tłuszczowy, w oparciu o wszystkie możliwe do osiągnięcia ilości tłuszczów krajowych, stał się wielką gałęzią przemysłu, dającą zatrudnienie znacznej ilości robotników.

Przemysł gumowy przed wojną prawie nieistniejący, obecnie jest jedną z ważniejszych dziedzin produkcji polskiej. Nie bez znaczenia tu będą w przyszłości poważne zdobycze w zakresie fabrykacji sztucznego kauczuku.

Wyliczenie powyższe ma charakter raczej przykładowy, nie zaś wyczerpujący. Obejmuje charakterystyczne dla przemysłu chemicznego zdarzenia. Nie znaczy to bynajmniej, aby inne gałęzie produkcji pozostawać miały w tyle. Bez przesady bowiem ocenić można, iż nie ma w Polsce takiego działu przemysłu chemicznego, który by nie mógł się wykazać dużymi inwestycjami, realizacją celowych inicjatyw, poważnymi zdobyczami technicznymi, znacznym wzrostem produkcji.

Że zaś znaczenie produkcji chemicznej w całości kształcie życia gospodarczego każdego kraju jest całkiem osobliwe, a stan przemysłu chemicznego w dużym stopniu decyduje o obronności: więc też polskie w ostatnim 20-leciu zdobycze wytwórczości chemicznej zasługują na uwagę całego społeczeństwa.

NOWE ROZPORZĄDZENIE O ZNIŻKACH CELNYCH

W Dz. U. R. P. Nr. 84 z dn. 31 października 1938 r. ukazało się pod poz. 570 nowe rozporządzenie o zniżkach celnych, zastępujące rozporządzenie obowiązujące do dn. 31 października r. b. Nowe rozporządzenie obowiązuje do dn. 30 kwietnia 1939 r., a wydane uprzednio zezwolenia na zniżki celne obowiązują nadal, jeśli nowe rozporządzenie obejmuje poprzednie zniżki celne. Nowe rozporządzenie obejmuje, tak jak i poprzednie, trzy wykazy zniżek celnych, stosowanych: za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu (wykaz Nr 1), na podstawie zaświadczeń właściwej terytorialnie Izby Przemysłowo-Handlowej (wykaz Nr. 2), wreszcie zniżek celnych, stosowanych automatycznie przez urzędy celne (wykaz Nr. 3).

Nowe rozporządzenie przynosi szereg zmian w stosunku do zniżek obowiązujących poprzednio. I tak w wykazie Nr. 1 utworzono, między innymi, następujące nowe zniżki celne (cło zniżone podane jest w procentach cła normalnego):

korzenie roślin, zawierających rotenon — do wyrobu preparatów owadobójczych (bez cła).

wodorotlenek glinu — do wyrobu siarczanu glinu wolnego od żelaza, (15%).

produkty „Flectol B” i „Laurex” używane jako środki pomocnicze do wyrobu gumy (20%).

Zniesione zostały w wykazie Nr 1, między innymi, obowiązujące dotychczas zniżki celne na następujące artykuły:

antracen surowy, chlorek metylu (nie w ampułkach), orto i paratoluidyna oraz ich mieszaniny, tolidyna, przyspieszacz wulkanizacyjny (Vulcacit F) kwas fenylonaftyloaminosulfonowy 1.8., celuloza niebielona i bielona.

W wykazie Nr. 2 utworzone zostały zniżki celne, między innymi, na następujące produkty: olejek cynamonowy do wyrobu waniliny, eugenolu lub izoeugenolu (4%),

mocznik do wyrobu sztucznego rogu (10%).

W wykazie Nr. 3: trójoctan gliceryny (10%), produkt „Mipolam” używany do izolowania przewodów elektrycznych (25%),

etanolaminy: monoetanolamina, dwu-i-trójetanolamina (10%),

etylendwuamina (20%).

Skreślone zostały natomiast w wykazie Nr. 2 zniżki celne na cały szereg półproduktów organicznych:

kwas antrachinonosulfonowy i jego sól sodowa, chloroantrachinon, ortoanizydy, etylobenzyloanilina, kwas antranilowy, dwuanizydy, kwas naftyloaminosulfonowy 1.5., kwas betanafityloaminosulfonowy 1.2. (kwas Tobiasa), aminoantrachinon, kwas chlorotoluidynosulfonowy i kwas paratoluidynometasulfonowy, kwas 2R i 2S, pochodna mocznikowa kwasu aminonaftolosulfonowego 2.5.7, fenylometylopyrazolon, fenylolohydrazyna.

Poza tym galalit i bakelit przeniesiono z wykazu Nr. 2 do wykazu Nr. 1. Półfabrykaty zaś z gumy twardej (poz. 746 z p. 2c) z wykazu Nr. 3 do wykazu Nr. 1, uzależniając w ten sposób wydawanie zniżek celnych od każdorazowego zezwolenia Min. Skarbu.

Zniżkę celną, (wykaz Nr. 2) na wosk bitumiczny rozszerzono i na woski otrzymane z przeróbki wosku bitumicznego, zniżka zaś na olejek goździkowy do wyrobu waniliny obowiązywać będzie obecnie również przy używaniu tego olejku do produkcji eugenolu oraz izoeugenolu.

Zanotować też należy jedną ważną zmianę wprowadzoną w nowym rozporządzeniu. W nomenklaturze półproduktów organicznych z poz. 393 do 402 taryfy celnej wprowadzono obok słowa „kwasy” dodatek „oraz ich sole”. Jak wiadomo — cały szereg półproduktów organicznych znanych w technice pod nazwą „kwasy” nie występuje w formie wolnych kwasów, ale tylko i wyłącznie w formie soli. Z tego względu literalne stosowanie nomenklatury z poprzedniego rozporządzenia czynić by mogło, w wielu wypadkach, te zniżki nierealnymi. Obecnie sprawa ta została rozstrzygnięta pozytywnie w sposób nie pozostawiający jakichkolwiek wątpliwości.

POMOC ZIMOWA

Wobec rozpoczynającej się z dniem 1 grudnia r. b. akcji pomocy zimowej dla bezrobotnych, Prezydium Związku na posiedzeniu w dniu 4 b. m. ustaliło dla przemysłu chemicznego normy opłat na rzecz pomocy zimowej.

Opierając się na postanowieniu Ogólno-Polskiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym, określającym normy ofiar na pomoc zimową od przemysłu w granicach od 1 do 3 pro mille od obrotów w 1936 r. — Prezydium Związku zaleciło przedsiębiorstwom chemicznym, wzorem lat ubiegłych, uzależnienie wysokości stawek opłat na rzecz pomocy zimowej od wysokości osiągniętego zysku netto (dywidendy) w roku 1936. Mianowicie przedsiębiorstwa nie mające zysku w 1936 r. powinny opłacać conajmniej 1 pro mille od obrotu w r. 1936; przedsiębiorstwa wykazujące do 4% zysku netto (dywidendy) co najmniej 2 pro mille i przedsiębiorstwa, których zysk netto (dywidenda) przekraczał 4% w 1936 r. — 3 pro mille od obrotu.

CHEMICZNY INSTYTUT BADAWCZY

Chemiczny Instytut Badawczy, Warszawa, Żoliborz, ul. Łączności (tel. 12.63-96) posiada urządzenia i oddziały w zakresie badania następujących materiałów:

Dział analityczny składa się: z oddziału analizy wszelkich metali i ich stopów (stale, żeliwa, metale lekkie i kolorowe),

oddziału analizy paliwa (węgiel, koks, torf, paliwa płynne),

oddziału analizy ogólnej, gdzie wykonywane są analizy i badania: wód fabrycznych i mineralnych, farb i pokostów, przetworów ropy naftowej i węgla kamiennego, tłuszczów i olejów roślinnych (mydła, tłuszcze, pokosty, oleje), rud i minerałów (np. glinki, rudy ilaste, piryty, markazyty, blendy, rudy manganu, margle, wapieniaki, baryt), skór przeważnie podeszwowych i pasowych oraz natłuszczonych surowych; przewodnictwa cieplnego, materiałów izolacyjnych

dla celów budowlanych, sporządzanych prze-
ważnie ze śrutu korkowego, wiórów drzewnych,
lepionych asfaltem lub cementem; materiałów
ogniotrwałych (analiza chemiczna).

Przy przeprowadzaniu badań i analiz Che-
miczny Instytut Badawczy posiłkuje się w znacz-
nej części normami PNW, PN oraz kolejowymi.
Oddział analizy ogólnej posiada również kom-
pletne urządzenia do pomiarów przewodnictwa
cieplnego materiałów izolacyjnych.

Dział analityczny Instytutu wyposażony jest
w najnowsze aparaty i udziela porad technicz-
no-chemicznych oraz wykonywa ekspertyzy che-
miczne w skali laboratoryjnej i technicznej.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W końcu listopada r. b. mają się odbyć roko-
wania polsko-estońskie w sprawie rewizji list
kontyngentowych. Związek rozesłał w tej spr-
wie zapytania do przedsiębiorstw chemicznych
zainteresowanych w eksporcie do Estonii.

Zanotowane zostały następujące zmiany
przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 31
„Informatora Eksportowego”):

Ekwador. Ukazało się nowe wydanie tary-
fy celnej, zawierające bardzo wiele zmian sta-
wek celnych.

Francja. Utworzono szereg nowych pozy-
cyj w taryfie celnej na różne produkty che-
miczne.

Francuska Afryka Zachodnia. Wprowadze-
nie zakazu wywozu esencji eukaliptusowych, cy-
trynowych, mentolowych i innych.

Syria i Liban. Podwyższenie stawek cel-
nych na obuwie gumowe.

Wenezuela. Zniesienie zarządzenia o ko-
nieczności zapatrywania przesyłek do Wene-
zueli w świadectwa pochodzenia.

W okresie styczeń — wrzesień 1938 r. eksport
produktów chemicznych z Polski osiągnął war-
tość 36 550 tysięcy zł., równą mniej więcej war-
tości wywozu w tym samym okresie ub. roku
(36 790 tysięcy zł.).

Z artykułów, których wartość wywozu
zmniejszyła się w stosunku do roku poprzednie-
go, należy w pierwszym rzędzie wymienić: siar-
czan amonu, biel cynkową, sole potasowe, prze-
długę jedwabiu sztucznego, karbid, naftalin, smo-
ły, ceratę, siarczyny sodu, potaż, kwasy karbo-
lowe, litopon, żelazokrzem i terpentynę.

Zwiększyła się natomiast wartość wywozu
zagranicę następujących artykułów: benzolu
oczyszczonego i surowego, kleju kostnego i skór-
nego, superfosfatów, klejów roślinnych, siarcza-
nu miedzi, węgla potasu i węgla wywarowego,
żelazochromu, węgla drzewnego, chlorku amonu,
alkoholu metylowego, węgla amonu i innych.

KRONIKA

Dn. 24 listopada r. b. o godz. 18 w pierwszym
i o godz. 18 min. 30 w drugim terminie odbędzie
się w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego,
Warszawa, Czackiego 1, nadzwyczajne Walne
Zgromadzenie członków Związku. Na porządku
obrad zmiana statutu Związku, oraz — po za-

kończeniu formalnej części zebrania — odczyt
p. Dyr. Tadeusza Sławińskiego p. t. „Społeczno-
polityczne znaczenie przemysłu chemicznego”.

Muzeum Przemysłu i Techniki, wzorem lat
ubiegłych, organizuje 6 serię odczytów, poświę-
conych zwłaszcza historii mechaniki i przemy-
słu w Polsce.

Dnia 18 listopada r. b. (piątek) o godz. 18
wygłosi p. Prof. E. Trepka odczyt p. t. „Histo-
ria przemysłu chemicznego w Polsce”.

dnia 9 grudnia r. b. (piątek) o godz. 18 wy-
głosi odczyt p. Inż. K. Prószyński p. t. „Fotogra-
fia i kinematografia w rozwoju historycznym”.

dnia 16 grudnia r. b. wygłosi o godz. 18 od-
czyt p. Dyr. K. Jackowski i Inż. J. Bibring p. t.
„Dział nauki w pawilonie polskim w Nowym
Yorku”.

Wszystkie odczyty odbędą się w gmachu
Muzeum, Warszawa, Tamka 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 83 z dn. 26 paździer-
nika 1938 pod poz. 561 ukazało się rozporządze-
nie Rady Ministrów z dnia 18 października
1938 r. o koncesjonowaniu przemysłu wyrobu
gum jezdnych.

§ 2 tego rozporządzenia wyjaśnia, iż „prze-
mysłem wyrobu gum jezdnych jest wyrób opon
pneumatycznych i dętek samochodowych, samo-
lotowych, motocyklowych oraz opon pneuma-
tycznych do pojazdów konnych”.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dn.
26 października r. b.

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 85 z dn. 7 listopada
1938 ukazał się pod poz. 571 dekret Pana Pre-
zydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 listopada
r. b. o zmianie dekretu Prezydenta Rzeczypo-
spolitej w sprawie obrotu pieniężnego z zagra-
nicą, oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi
środkami płatniczymi.

ECHA

* P. Dr. Lesław Julian Barabasz, długoletni radca
Ministerstwa Przemysłu i Handlu, został odznaczony Zło-
tym Krzyżem Zasługi za zasługi w służbie państwowej.

* Z okazji święta listopadowego zostali odznaczeni
następujący przemysłowi działacze chemiczni:

Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski —
p. Inż. Włodzimierz Płuzański — za zasługi na polu pra-
cy zawodowej.

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski —
p. Inż. Romuald Wowkonowicz, za zasługi na polu pracy
zawodowej.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski —
pp. Inż. Janusz Barcikowski, Dyr. Jerzy Franaszek, Inż.
Marian Piasecki, Inż. Włodzimierz Schaezel de Merxhausen,
za zasługi na polu pracy zawodowej.

Złotym Krzyżem Zasługi — pp.: Dyr. Wiktor Beresko,
Dyr. Marian Domagalski, Inż. Antoni Eiger, Dr. Inż.
Zygmunt Klonowski, Inż. Józef Milewski, Inż. Wacław
Szukiewicz, Inż. Edmund Trepka, Inż. Aleksander Woł-
kowiec — za zasługi na polu pracy społecznej i zawodo-
wej.

Wszystkim odznaczonym składamy serdeczne powin-
szowania.

ZWIĘDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI
W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1
TELEFON 298-84

„W OBRODZIE ZAGRANICZNYM
KORZYSTAJ Z USŁUG
SAMOLOTU”

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GROBOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 100 kg.
Aceton	335.—
Alun chromowy	68.—
Alun krystaliczny	46.—
Antychlor krystaliczny	38.—
Biel cynkowa	57.—
Biel ołowiana	125.—
Boraks krystal.	76.—
Cerezyzna biała II gat.	180.—
Cerezyzna żółta II gat.	160.—
Chlorek magnezu	26.—
Chlorek baru	60.—
Chlorek cynku 98/100%	120.—
Chlorek wapna	40.—
Chlorek wapnia	27.—
Dwuchromian potasu	153.—
Dwuchromian sodu	120.—
Degras orygin. Stadlera Moelon I	130.—
" " " " " " II	115.—
Dekstryna żółta " " " " " " II	56.—
* Esencja octowa 80%	260.—
Emetyk	500.—
* Formalina 40%	155.—
Fosforan sodowy 3' zasadowy	75.—
Fenol krystal.	280.—
Fluorek sodu	165.—
Glukoza nieskażona	75.—
Kaolina	14.—
Kreda zwykła szlamowana	8.—
Kreda ch. cz.	48.—
Kalafonia krajowa	70.—
Kalafonia amerykańska „Hercules” N. jasna	65.—
* Kwas octowy 30% techn.	90.—
Kwas mrówkowy	210.—
Kwas mlekowy 50%	120.—
Kwas mlekowy 80%	210.—
* Kwas fosforowy chem. czysty	250.—

* Kwas fosforowy techniczny	215.—
Kremotartar	225.—
Kwas cytrynowy	420.—
* Kwas solny techn.	17.—
Kwas winowy kryst.	440.—
Litopon 30%	70.—
Minia ołowiana 99/100%	110.—
Nadboran sodowy	325.—
Nadmanganian potasu	280.—
Naftalin	70.—
Nigrozyna wodna	800.—
Nigrozyna tłuszczowa	1200.—
Olej rycynowy techniczny	170.—
Olej rycynowy med.	230.—
Olej kostny	400.—
Olej turecki 50%	80.—
Olej turecki 80%	140.—
Bejca dla skór „Peroly” franc.	100.—
Octan sodu	100.—
Ozokeryt czarny	140.—
Ozokeryt bielony	350.—
Parafina w taflach	115.—
Siarka	26.—
Siarczan glinu	24.—
Siarczan żelaza	15.—
Sól szczawikowa	165.—
Sól gorzka	21.—
Sadze angielskie	110.—
Tłuszcz z węzy ciemny	60.—
" " " " jasny	130.—
Woda utleniona 30%	350.—
Zelazocjanek potasu czerw.	470.—
" " " " żółty	315.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsudskiego XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpinski Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Jazd I, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom”, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Ziota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórnny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu” Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Środki grzybobójcze do nasycania drewna i środki ognioc ochronne „Fungus” Sp. z o. o. Warszawa 1, Nowogrodzka 49 tel. 999-84

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1938 ROKU

ODCZYT DYR. T. SŁAWIŃSKIEGO

Po nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Związku, w dn. 24 listopada 1938 r., znany ekonomista, Dyr. Tadeusz Sławiński, wygłosił odczyt p. t. „Społeczno-polityczne znaczenie przemysłu chemicznego”.

Na wstępie prelegent podkreślił niezwykłą tajemniczość, jaką w oczach przeciętnego człowieka okryta jest dziedzina chemii, gdzie „materia pracuje sama”, oraz znaczenie chemii umożliwiającej przezwyciężanie trudności i niedostatków, jakie są wynikiem czy to braku bogactw naturalnych, czy zbyt surowego klimatu.

Przemysł chemiczny odgrywa obecnie specjalnie ważną rolę w dziedzinie obrony Państwa, stwarzając zarówno najbardziej mordercze narzędzia walki, jak i — w przeciwieństwie do tego — oddając swe usługi dla życia i zdrowia ludzkości. Nieustanny rozwój wytwórczości farmaceutycznej umożliwia ratowanie zdrowia szerokich mas społeczeństwa. Stale powiększa się liczba wytworów przemysłu chemicznego, zwiększa się jego udział w ogólnej produkcji przemysłowej, rośnie znaczenie przemysłu chemicznego w gospodarstwie narodów. Charakterystyczne jest to, że najmniejsza recesja w czasie ostatniego kryzysu gospodarczego dała się właśnie odczuć w przemyśle chemicznym, który wykazał, w stosunku do innych przemysłów, najmniejszy odsetek spadku ilości przedsiębiorstw.

Przechodząc do omówienia znaczenia społecznego produkcji chemicznej należy zaznaczyć w pierwszym rzędzie, iż dzięki postępom chemii dostępne się stały dla wszystkich te towary, które kiedyś — jak purpura czy jedwab — były jedynie dostępne dla najmożniejszych świata. Poza tym olbrzymia oszczędność, uzyskana na pracy ludzkiej przez wprężnięcie materii do pracy była, obok postępu mechanizacji, istotnym sprawcą podniesienia się standardu życiowego najszerszych mas społecznych, umożliwiła wprowadzenie krótszego dnia pracy, zakazu pracy nocnej, prac dzieci i t. d.

Dzięki temu, iż mniejszym nakładem pracy uzyskać można większą ilość dóbr, następuje również zwiększenie siły nabywczej społeczeństw. Oczywiście — podobne skutki powodują i inne przemysły, nigdzie jednak zjawiska te

nie występują z takim nasileniem jak w przemyśle chemicznym. Charakterystyczne jest również dla przemysłu chemicznego, iż wymaga on, w większym stopniu od innych przemysłów, najszlachetniejszego wysiłku człowieka — pracy jego mózgu. Odstaniając tylko część swych tajemnic, chemia podnieca stale swych adeptów do nowych wysiłków i badań — żąda wciąż twórczości i geniuszu ludzkiego. W r. 1936 w Polsce na 100 pracowników fizycznych przypadało pracowników umysłowych: w przemyśle włókienniczym — 5, w przemyśle drzewnym — 6, w przemyśle metalowym — 12, w przemyśle chemicznym — 17. A przecież pracownik umysłowy to nie tylko kwalifikacja kulturalna, ale również wyższy szczebel dobrobytu, zakres potrzeb i zwiększony wkład w kulturę narodową.

Należy zdać sobie również sprawę z tego, iż praca chemika jest w wysokim stopniu uspołeczniona. Nie ma takiej dziedziny chemii, w której teoretyk czy praktyk zaczynał by pracę od początku — stwarzał zamkniętą w sobie całość. Przeciwnie — praca chemika wspiera się zawsze na badaniach, próbach, doświadczeniach, załamaniach się i zwycięstwach tysięcy jego poprzedników. Jak nowe ogniwo przykuwa się do łańcucha — tak chemik włącza się do nie kończącego się szeregu twórców nauki i przemysłu.

Już w samej nauce chemii tkwi moment silnego poczucia łączności ze swoim środowiskiem — moment uspołeczniający, który przejawia się również i w samym przemyśle chemicznym. Niestychanie odpowiedzialna, kontrolowana ścisłymi analizami chemicznymi praca, wymagająca ogromnej rzetelności i dużych zasobów cierpliwości — wywiera na człowieka poważny wpływ wychowawczy w sensie jaknajbardziej pozytywnym.

W ten sposób do typowo, zdawałoby się, mózgowej pracy chemika dołączają się momenty moralne i społeczne, wpływające na kształcenie pewnego typu człowieka, wartościowego społecznie. Człowieka tego cechować będzie szacunek dla wiedzy, wiara w potęgę umysłu ludzkiego i przede wszystkim w wartość twórczą jednostki ludzkiej. I tu tkwi niewątpliwie najważniejszy czynnik oddziaływania przemysłu chemicznego na układ stosunków społecznych.

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 24 listopada 1938 r. odbyło się nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego Rz. P.

Na przewodniczącego zebrania został powołany p. Dyr. Barcikowski.

Zebranie, w drugim terminie, zagał Prezes Związku, p. Inż. Jerzy Wojnar.

Na wstępie uczczono przez powstanie pamięć zmarłych w ostatnich miesiącach działaczy chemicznych: Inż. Adama Podoskiego, Inż. Michała Bornsteina, Inż. Henryka Salberga, oraz Henryka Seniora. Następnie, p. Prezes J. Wojnar, w krótkim przemówieniu wyjaśnia, iż ubiegłe miesiące r. 1938 cechowała przemysł chemiczny sprzyjająca koniunktura. Wzrost obrotów w tonażu w porównaniu z r. 1937 ocenić można na 10%. Ceny utrzymały się na poziomie r. 1937 z lekką tendencją niżkową. Przemysł chemiczny w r. 1938 starał się dalej udoskonalać produkcję swych artykułów, a także rozszerzyć już istniejące działy wytwórczości. Zanotować należy budowę kilku nowych fabryk chemicznych, między innymi sztucznego kauczuku w oparciu o własny surowiec — spirytus. Tendencje oparcia produkcji chemicznej o krajowe surowce zarysowały się w r. 1938 mocno — nastąpiło udoskonalenie produkcji gatunków kazeiny dla wyrobu mas plastycznych, rozszerzono wydobycie kaoliny i szpatu ciężkiego — zmniejszając tym sposobem import tych produktów do Polski.

Na specjalną uwagę zasługuje coraz szersza wytwórczość produktów, będących wynikiem przebiegu skomplikowanych nieraz reakcyj chemicznych, a stanowiących cenne surowce. Przykładem tu będzie kauczuk sztuczny oraz fabrykacja włókien ciętych.

Z racji przyłączenia Śląska Zaolzańskiego p. Prez. Wojnar podkreśla doniosłe znaczenie nie tylko dziejowe, ale również możliwości rozwojowe dla przemysłu chemicznego; bowiem należy przypuszczać, że eksport przemysłu chemicznego, wynoszący ok. 50 milionów złotych — wydatnie wzrośnie. Wspomina również o odbytym w czerwcu roku bieżącego IV Zjeździe Chemików Polskich w Wilnie.

Na zakończenie — p. Prezes Wojnar komunikuje zebranych, iż p. Prof. Edmund Trepka, Dyrektor Związku od chwili powstania organizacji, opuszcza swe stanowisko z dniem 1 stycznia 1939 r. Dyrektorem Związku zostaje obecny Vicedyrektor, p. Inż. Tadeusz Zamoyski. P. Prez. Wojnar, w imieniu Związku dziękuje p. Dyr. Trepce za długoletnią owocną pracę dla przemysłu chemicznego, oraz składa życzenia powodzenia na nowym stanowisku. Składa również życzenia p. Dyr. Płuzańskiemu z okazji odznaczenia Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Punkt trzeci porządku obrad nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia obejmował zmianę statutu Związku. P. Dyr. A. Marchwiński wyjaśnia, iż zmiana dotyczy tylko jednego §, miano-

wicie § 11 p. a i b. statutu, które to punkty otrzymują następujące brzmienie:

p. a) „Osoby fizyczne będące obywatelami polskimi lub obywatelami W. M. Gdańska”, oraz

p. b) osoby prawne, mające siedzibę w Polsce lub w W. M. Gdańsku”.

Zmiana ta pozwoli nadal przedsiębiorstwom chemicznym, mającym swe fabryki w Gdańsku, należeć do Związku Przemysłu Chemicznego. Natomiast terenem działalności Związku pozostaje nadal Rzeczpospolita Polska.

Zmiana § 11 p. a i b. została przez zebranych przyjęta jednomyślnie.

Ponieważ wolnych wniosków nie zgłoszono — obrady nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Związku na tym zakończono.

W drugiej części nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Związku wygłoszony został przez p. Dyr. Tadeusza Sławińskiego odczyt p. t. „Społeczno-polityczne znaczenie przemysłu chemicznego”. Streszczenie tego interesującego odczytu podajemy na innym miejscu.

FUNDACJA IM. INŻ. FELIKSA WIŚLICKIEGO

Utworzona w 1936 roku Fundacja imienia Feliksa Wiślickiego, Prezesa Zarządu Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, mająca na celu stworzenie podniety do prac naukowych we wszystkich dziedzinach chemii a w szczególności w dziedzinie chemii koloidów i technologii włókna sztucznego rozporządza w roku bieżącym niewydatkowaną jeszcze sumą ponad dwadzieścia tysięcy złotych, stanowiącą dochód z majątku Fundacji.

Dochód ten Komitet Fundacji może wydatkować na subsydiowanie prac naukowych, na wydanie drukiem wykonanych już prac oraz na stypendia dla osób przygotowujących się do zawodowej pracy naukowej lub technicznej.

Zainteresowane osoby i instytucje mogą zgłaszać odpowiednie propozycje listownie, do dnia 30 grudnia r. b., pod adresem Komitetu Fundacji: Warszawa, Wilcza 9 A.

Z WYDAWNICTWA

Jak już poprzednio podawaliśmy w „Wiadomościach” Państwowy Instytut Eksportowy dążąc do jak najszerzej propagandy, a tym samym wprowadzenia towarów polskich na zagraniczne rynki zbytu, przystąpił do opracowania nowego wydawnictwa — katalogu, przeznaczonego dla zagranicznych importerów.

W połowie października r. b. ukazał się kolejny, trzeci zeszyt, poświęcony przemysłowi chemicznemu w Polsce, a wydany w dwóch językach (francuskim, angielskim).

Na treść zeszytu, przy którego opracowywaniu wziął czynny udział Związek Przemysłu Chemicznego, składają się: wykaz produktów chemicznych, wchodzących w rachubę przy eksporcie z Polski, ogólny artykuł obrazujący roz-

wój polskiego przemysłu chemicznego i jego zdolności eksportu, oraz część ogłoszeniowa urozmaicona licznymi fotografiami i rysunkami. W wydawnictwie tym wzięły udział bardzo licznie przedsiębiorstwa chemiczne, co świadczy o docenianiu przez przemysł chemiczny znaczenia eksportu. Okazała szata zewnętrzna i bogata treść stawiają niewątpliwie powyższe wydawnictwo w rzędzie najcenniejszych i najbardziej pożytecznych polskich wydawnictw informacyjno-propagandowych.

KRONIKA

Dn. 24 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego na którym, między innymi, w poczet członków Związku zostały przyjęte następujące przedsiębiorstwa chemiczne:

Bogumińskie Zakłady Chemiczne, Sp. Akc., Bogumin Nowy, oraz Zakł. Chem. „Magnesium” Sp. z o. o., Warszawa, Radzywińska 122.

Dn. 5 grudnia r. b. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego, Warszawa, Czackiego 1, posiedzenie plenarne Sekcji Eksportowej Związku z następującym porządkiem obrad:

1. Sprawozdanie z sytuacji wywozu produktów chemicznych.
2. Nowe możliwości polskiego eksportu chemikalii, w związku z międzynarodowymi zmianami politycznymi.
3. Referat p. Dyr. Andrzeja Marchwińskiego p. t. „Organizacja popierania eksportu w Polsce”.
4. Dyskusja.
5. Wolne wnioski.

Ze względu na specjalną aktualność i ważność omawianych zagadnień pożądana jest jak najliczniejsza obecność członków Związku.

W dn. 13 listopada r. b. odbyła się na Politechnice Warszawskiej uroczysta Inauguracja Roku Akademickiego 1938/39. W ramach uroczystości nadana została godność doktora honorowego nauk technicznych Marszałkowi Polski—Edwardowi Smigłemu Rydzowi.

Dn. 18 listopada 1938 r. do wiernych rąk Związku zostało nadesłane 16-te „pismo zapieczętowane”. Mianowicie p. Doman Wieluch, Katowice, nadesłał pismo p. t. „Matematycznie ścisłe ujęcie własności roztworów i mieszanin płynnych w zależności od stężenia — oraz Nowa teoria skręcania płaszczyzny polaryzacji w roztworach”.

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 16 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Dowiadujemy się, że w Politechnice Warszawskiej została opracowana ostatnio nowa metoda otrzymywania tlenku glinu z krajowych glin i kaolinów.

Jak wiadomo, dotychczasowe metody otrzymywania glinu metalicznego (aluminium) polegały na przerabianiu minerału boksytu na tlenek glinu, który dalej, celem wytworzenia metalu poddaje się elektrolizie. Brak złóż boksytu w Polsce był jedną z przyczyn, dla których do chwili obecnej nie posiadamy krajowego przemysłu aluminiowego.

Nowa polska metoda pozwala otrzymać z surowców wyłącznie krajowych tlenek glinu, jakością nie ustępujący produktom zagranicznym. Aparatura, służąca do otrzymywania tlenku glinu z gliny jest inna, niż stosowana do przerabiania boksytu — musi być wykonana z materiałów kwasoodpornych, ponieważ do rozkładu gliny według nowego sposobu stosuje się roztwory kwaśne, jest jednak znacznie mniejsza i prostsza.

Podjęcie fabrykacji tlenku glinu nową polską metodą usunęłoby potrzebę budowania fabryk opartych o importowany boksyt zagraniczny i pozwoliłoby na rozwiązanie zagadnienia krajowej produkcji aluminium wyłącznie z surowców krajowych.

Polska Fabryka Sadzy Gazowej „Gazosadza” prosi nas o zaznaczenie, że wiadomości, jakie pojawiły się w prasie, o pożarze fabryki w Łągiewnikach, były mocno przesadzone. Fabryka w chwili obecnej pracuje normalnie, produkując sadzę gazową bez jakichkolwiek przerw produkcji.

W numerze poprzednim „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z dnia 15 listopada r. b. do tekstu uchwały Prezydium Związku w sprawie norm pomocy zimowej wkraśl się błąd.

Mianowicie, niewłaściwie był podany rok operacyjny 1936 zamiast roku 1937, który należy wziąć za podstawę do obliczenia świadczeń na rzecz pomocy zimowej.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 87 z dn. 16 listopada 1938 ukazało się pod poz. 589 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1938 r. o zmianie cennika soli i solanki.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 20 listopada 1938 r.

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 88 z dn. 19 listopada 1938 r. ukazało się pod poz. 601 oświadczenie rządowe z dnia 5 listopada r. b. w sprawie ratyfikacji i wejścia w życie porozumienia między Polską a Wielką Brytanią w formie not wymienionych w Warszawie dnia 31 lipca 1937 r., dotyczącego zniżek celnych na pewne artykuły chemiczne.

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 90 z dn. 23 listopada 1938 ukazał się pod poz. 611 Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 listopada 1938 r. o rozciągnięciu przepisów o sztucznych środkach słodzących na obszar odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego.

Dekret ten obowiązuje od dn. 23 listopada 1938 r.

Z W I E D Z A J
M U Z E U M P R Z E M Y S Ł U I T E C H N I K I
W W A R S Z A W I E, U L. T A M K A 1
T E L E F O N 2 9 8 - 8 4

„W O B R O C I E Z A G R A N I C Z N Y M
K O R Z Y S T A J Z U S Ł U G
S A M O L O T U”

CENY NIEKTORYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO

B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Cena w zł. za 100 kg.

Alun chromowy	65.—	Kreda chem. czysta	48.—
Alun krystaliczny i mielony	45.—	Kwas borny	180.—
Antichlor kryst.	39.—	Kwas szczawiowy	170.—
Antimonium crud. w kawalkach	165.—	Litopon 30%	72.50
Antimonium crud. w proszku	200.—	Minia ołowiana	110.—
Asfalt Gilsonit	65.—	Minia żelazowa min. 80%	80.—
Azotan baru	130.—	Nadboran sodowy	330.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nadmanganian potasu	300.—
Błękit Milori i Paryski	625.—	Nitrobenzol	450.—
Biel cynkowa	65.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel ołowiana	125.—	Octan ołowiu	165.—
Biel tytanowa	150.—	Olej rycynowy med.	225.—
Boraks kryst. i w proszku	77.—	Pumeks w kawalkach	55.—
Boran manganu	320.—	Pumeks w proszku	38.—
Braunsztyń	75.—	Sadza ameryk. Carbon-Black marki „Witco” — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	65.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	120.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	150.—	Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Dwuchromian sodu	125.—	Siarczan miedzi	69.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona i w laskach	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	75.—	Talcum 3/0	19.—
Fosfor czerwony	600.—	Talcum 5/0	26.—
Glejta angielska w proszku	120.—	Talcum 6/0	29.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Tanina 92%	700.—
Grafit angielski w luskach i w proszku	120.—	Węglan magnezu w cegielkach	240.—
Hydrosulfit	260.—	Węglan magnezu w proszku	125.—
Kalafonia	70.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Kamfora w taflach	715.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15.—	Żelazocjanek potasowy	320.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumić je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsudskiego 31 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Piłsudskiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań, Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoborska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. Karpiński” Spółka Akcyjna. Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom”, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Ziota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomassowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbide:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomassowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

„Tomassowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomassowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Stearyna:

„Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Środki grzybobójcze do nasycania drewna, środki ognioochronne

„Fungus” Sp. z o. o., Warszawa 1, Nowogrodzka 49 tel. 999-84.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1938 ROKU

SPRAWY EKSPORTOWE

Dnia 5 grudnia odbyło się pod przewodnictwem p. Dyr. W. Bereszki, w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego, plenarne posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku, które zgromadziło ponad 60 przemysłowców chemicznych oraz zaproszonych gości. Na wstępie omówiona została przez p. mgr. T. Chęcińskiego sytuacja tegorocznego wywozu produktów chemicznych. W okresie 10 miesięcy r. b. wartość wywozu chemikalii wyraziła się liczbą 40.680 tys. zł., co w porównaniu z odpowiednią cyfrą r. ub. 40.560 tys. zł. stanowi wzrost o 0,2%.

Ponieważ w tym czasie ogólna wartość polskiego eksportu zmniejszyła się o 30 mil. zł., przeto udział wywozu produktów chemicznych w ogólnym eksporcie polskim wzrósł z 4,1 do 4,3%. Należy zaznaczyć że ceny większości artykułów chemicznych wywożonych zagranicę uległy w r. b. spadkowi. Utrzymanie się wartości wywozu na poziomie r. ub. możliwe było dzięki temu, że spadek cen zrekompensowany został przez zwiększenie volumenu wywozu. W okresie sprawozdawczym pojawiał się w eksporcie szereg nowych artykułów chemicznych, które poprzednio praktycznie nie były wywożone. Wymienić tu należy przede wszystkim alkohol metylowy, róg sztuczny (kalolit), papier wiskozowy (tomofan), morfinę, eter etylowy i szereg innych. Nie są to duże pozycje, w każdym jednak razie świadczą o tym, że przemysł chemiczny rozszerza stale wachlarz wywożonych produktów. Podkreślono również szczególnie bolesne dla przemysłu chemicznego cofanie się eksportu z rynków bałkańskich, opanowywanych w coraz większym stopniu przez towar niemiecki.

Rok bieżący wykazał się żywą działalnością Sekcji Eksportowej, zarówno na odcinku przygotowania materiałów do rokowań handlowych z zagranicą, jak i informowania zainteresowanych przedsiębiorstw o możliwościach wywozu, propagowania produktów polskich zagranicą i dążenia do stworzenia dla wywozu produktów chemicznych jak najkorzystniejszych warunków rozwoju.

Po części sprawozdawczej nastąpiło przemówienie p. Inż. W. Wolskiego z Państwowego Instytutu Eksportowego, który poddał wnikliwej analizie nowe możliwości, otwierające się przed

polskim eksportem w związku z międzynarodowymi zmianami politycznymi.

Następnie — p. Dr. A. Marchwiński, Wicedyrektor Izby P. H. w Warszawie, wygłosił odczyt p. t. „Organizacja pomocy dla eksportu w Polsce”. Prelegent wyszedł na wstępie z założenia, że struktura gospodarcza Polski zmusza nas do prowadzenia takiej polityki handlu zagranicznego, by w okresie długich jeszcze lat wywóz był znacznie wyższy od przywozu, po czym scharakteryzował systematycznie formy i obecną organizację pomocy dla eksportu w Polsce. Byłoby niewątpliwie z dużą korzyścią dla eksportu, gdyby utrzymując zasadniczo dotychczasowe metody pomocy dla wywozu, uprościć jej stosowanie. Uproszczenie to byłoby możliwe wg. prelegenta przez usprawnienie aparatu zawiadującego tą pomocą, a polegające na pozostawieniu zorganizowanemu życiu gospodarczemu funkcji przygotowywania i wykonywania decyzji, czynnikom urzędowym zaś samo powzięcie decyzji i kontrolę jej wykonania. Po odczycie, który wywołał duże zainteresowanie obecnych, rozwinęła się długa i ożywiona dyskusja w której zabierali głos m. in. pp.: Dyr. Centr. Zw. Przem. Pol. Min. Szydłowski, Prez. Battaglia, Dyr. Płużański, Dyr. Bereszko, Inż. Zamoyski i in.

Na zakończenie zebranie powzięło przez aklamację uchwałę następującej treści:

„Zgromadzenie Sekcji Eksportowej Związku Przem. Chemicznego uchwała: nadal zachęcać członków Związku do kontynuowania wysiłków w kierunku wzmoczenia wywozu, rozszerzenia skali wywożonych produktów, tudzież zdobycia nowych rynków. Zgromadzenie z naciskiem podkreśla, że rozszerzenie wywozu jest strukturalną koniecznością gospodarstwa polskiego; fakt ten nakazuje branie pod uwagę konieczności eksportowych przy rozbudowie warsztatów przemysłowych polskich, także zatem i warsztatów chemicznych. Zgromadzenie zaleca szczególnie zainteresowanie się wznowieniem zbytu na rynkach Europy południowo-wschodniej”.

Cały przebieg zebrania świadczył dowodnie o tym, że przemysł chemiczny czyni ze swej strony wszelkie wysiłki ażeby przez pozytywne rezultaty, osiągnięte na odcinku eksportu, ułatwić Rządowi prace nad zrównoważeniem bilansu handlowego.

FUNDACJA STYPENDIALNA IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Zarząd Fundacji Stypendialnej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przy Związku Przemysłu Chemicznego R. P. ogłasza konkurs na stypendia dla studentów chemii szkół akademickich. Ubiegający się o stypendia kandydaci powinni wnieść w terminie do dnia 15 stycznia 1939 roku podanie do Zarządu Fundacji, Warszawa, Czackiego 1, dołączając: a) życiorys, b) ostatnie świadectwo szkolne albo wykaz ocen, c) oświadczenie kandydata, że nie pobiera innego stypendium, d) zaświadczenie właściwych władz o niezamieszaniu rodziców kandydata.

PAŃSTWOWA SZKOŁA PRZEMYSŁOWO-CHEMICZNA

Wg. sprawozdania Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej, ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 1937/38 wynosiła: na wydziale chemicznym — 124, na ceramicznym — 99. W czerwcu 1938 r. szkołę ukończyło 11 absolwentów wydziału chemicznego oraz 8 — wydz. ceramicznego. W Komisji Egzaminacyjnej brali udział delegaci Związku Przemysłu Chemicznego w osobach: p. Prezesa Inż. Wiślickiego i p. Inż. Wiktora Sommera. Dzięki czynnemu współdziałaniu Związku Przem. Chemicznego Szkoła uzyskała w 1938 r. 23 praktyki wakacyjne dla uczniów wydz. chemicznego.

W roku sprawozdawczym Szkoła korzystała m. in. z subsydiów Związku Przemysłu Chemicznego (900 zł.), oraz Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu (1.000 zł.). Subsidia te dały Szkole możliwość zaopatrzenia się w pomoce naukowe oraz przeprowadzenie akcji dożywiania 100 uczniów. Ponadto fabryki zrzeszone w Związku Przemysłu Chemicznego przekazały do dyspozycji Szkoły różne odczynniki i kolekcje ogólnej wartości ok. 4.500 zł.

Od roku szkolnego 1938/39, stosownie do Ustawy o Ustroju Szkolnictwa, Szkoła przemieniona została na dwa licea:

Państwowe Liceum Chemiczne (oddział męski i żeński).

Państwowe Liceum Ceramiczne (oddział męski).

Do Liceum Chemicznego przyjęto w r. 1938/39 na oddział męski 32 uczniów, na oddział żeński 29 uczennic. Liczba zgłaszających się kandydatów była znacznie większa. Z początkiem r. 1938/39 Szkoła posiada ogółem w Liceum Chemicznym i na dawnym Wydz. Chemicznym 140 uczniów.

Obecnie Szkoła dysponuje pewną ilością wyszkolonych techników - chemików. Zgłoszenia wolnych posad kierować należy do Dyrekcji Szkoły: Warszawa, Hoża 88, tel. 8-34-02. Ponadto Dyrekcja Szkoły apeluje do przedsiębiorstw chemicznych o dalsze popieranie Szkoły przez udzielanie subsydiów na pomoce naukowe, stypendia dla uczniów, odczynniki i t. d. Nie wątpimy, że apel tej, tak pożytecznej placówki, dostarczającej kadry wykwalifikowanych techników-chemików, spotka się jak zwykle ze zrozumieniem i ofiarnością przemysłu chemicznego.

Z WYDAWNICTW

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych (Warszawa, Wilcza 1) wydany został „Kalendarz Bezpieczeństwa Pracy i Higieny Pracy na rok 1939”. Wydawnictwo to, w formie przystępnej dla każdego, omawia ważniejsze przyczyny wypadków przy pracy i sposoby unikania ich, znaczenie zachowywania higieny w pracy i t. d. Z szeregu ciekawych danych statystycznych, zamieszczonych w Kalendarzu, dowiadujemy się, że rocznie liczba śmiertelnych wypadków przy pracy wynosi w Polsce ok. 1000, ciężkich wypadków porażeń — ok. 20.000; straty materialne z powodu wypadków przy pracy ocenić można na ok. 250 milionów zł.

Cały szereg wiadomości z różnych dziedzin życia uzupełnia ciekawą treść Kalendarza i czyni go niezbędnym w rękę każdego pracownika fabrycznego. Cena Kalendarza wynosi od 50 gr. do 25 gr. za 1 egzemplarz, w zależności od zakupowanej ilości.

Ukazał się w formie broszurowej artykuł p. Dr. Stefana Otolskiego zamieszczony w „Warszawskim Czasopiśmie Lekarskim” — pod tytułem „Rozwój Polskiego Przemysłu Farmaceutycznego w okresie dwudziestolecia Niepodległości Państwa Polskiego”.

Z danych, przytoczonych przez autora, wynika, że polski przemysł farmaceutyczny zdołał w ciągu ubiegłego dwudziestolecia tak rozwinąć swą produkcję, że w zasadzie moglibyśmy posilkować się niemal wyłącznie lekami produkcji polskiej. Obecnie istnieje w Polsce ok. 40-stu przemysłowych firm farmaceutycznych o obrocie łącznym ok. 50 milionów zł. Liczba pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach farmaceutycznych przekracza 2.000 osób, kapitał zaś zaangażowany w przemyśle farmaceutycznym ocenić można na 40 mil. zł. Niedostateczna jest jedynie w dalszym ciągu wytwórczość półproduktów farmaceutycznych, których brak jest główną przeszkodą dalszego rozwoju polskiego przemysłu farmaceutycznego.

Ukazał się I tom dziełka N. W. Łazariewa i P. I. Astrachancewa p. t. „Ciała trujące i szkodliwe dla zdrowia” w tłumaczeniu Dr. St. Bąkowskiego. Książka zawiera praktyczne informacje o własnościach i działaniu szkodzących zdrowiu nieorganicznych ciał chemicznych i obejmuje wyniki badań naukowych, przeprowadzonych nad tymi substancjami na Zachodzie, w Stanach Zjednoczonych A. P. i w Sowietach. Oprócz informacji o własnościach fizycznych i chemicznych znajdujemy w książce opisy działania fizjologicznego ciał chemicznych, oraz opisy objawów tego działania. Omówione zostały również sposoby zapobiegania zatruciom, środki ochrony osobistej — wreszcie dla niektórych związków podano metody ilościowego i jakościowego znaczenia. Praca Łazariewa i Astrachancewa uzupełniona jest rozporządzeniami sowieckimi z dziedziny bezpieczeństwa pracy w fabrykach chemicznych oraz zaopatrzona w bogaty materiał dokumentacyjny.

Książka wydana została przez Instytut

Spraw Społecznych. II tom, zawierający opis własności toksykologicznych ciał chemicznych organicznych, jest w tłumaczeniu i ukaże się w sprzedaży w niedalekiej przyszłości.

Nakładem Szwajcarskiej Centrali Rozwoju Handlu pojawiło się wydawnictwo w językach francuskim i niemieckim pod tytułem „Szwajcaria — Kraj Przemysłowy”. Publikacja ta, wydana w estetycznej formie i zaopatrzona w liczne fotografie obrazuje strukturę polityczną i ekonomiczną Szwajcarii, poszczególne działy przemysłu i rolnictwa — omawia handel wewnętrzny jak również wymianę handlową z zagranicą. W wydawnictwie tym znajduje się, między innymi, szereg ciekawych danych o przemyśle chemicznym w Szwajcarii. Na terenie Szwajcarii istnieją mianowicie 733 przedsiębiorstwa chemiczne, zatrudniające ok. 19.000 robotników i pracujące głównie na eksport. Zainteresowani mogą otrzymać powyższe wydawnictwo bezpłatnie w Wydziale Handlowym Poselstwa Szwajcarskiego (Warszawa, Smolna 25).

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 32 i 33 „Informatora Eksportowego”):

Ceylon. Cło na wodę kolońską i pachnącą wynosi 30 rupij od galona lub 30% ad v. w zależności od tego które wyższe.

Eire. Płyty azbestowe podlegają nowemu cłu w wysokości 4 sh od crot.

Indie Holenderskie. Siarczan glinu importowany dla produkcji papieru i gliceryny zwolniony został od cła.

Łotwa. Wprowadzenie obniżek ceł przy imporcie niektórych chemikaliów.

Maroko Hiszpańskie. Z dn. 10.X. r. b. obowiązuje nowa dopłata celna w wysokości 5% ad v.

Norwegia. Z dn. 28.X. r. b. wprowadzono zakaz importu superfosfatów. W wyjątkowych wypadkach zezwoleń na przywóz udzielać może Min. Rolnictwa.

Syria. Nowa stawka celna przy imporcie obuwia gumowego wynosi 40 piastrow lib. syr. od 1 kg netto.

Szwajcaria. Z dn. 29.X. r. b. zakazany został import z Polski mąki kostnej oraz makuchów i nasion oleistych.

Tunis. Podwyższono stawki celne na farby, mydła, sztuczną bawełnę i wełnę, wyroby z kauczuku i gutaperki oraz obuwiu gumowe.

Włochy. Calciumcyanamid zwolniony został od cła.

P. T. Garliński (Balcarce 354, V. T. 33 — 9531, Buenos Aires) interesuje się importem z Polski artykułów chemicznych i farmaceutycznych.

Zainteresowane firmy proszone są o przesłanie ofert cif Buenos Aires z uwzględnieniem prowizji, oraz próbek.

Związek posiada adresy firm maltańskich interesujących się importem produktów chemicznych.

KRONIKA

W dn. 7 grudnia odbyło się na terenie Zakładów Gumowych Angielsko-Polski Przemysł Gumowy „Gentleman” S. A. w Łodzi przekazanie na Fundusz Obrony Narodowej samolotu i broni, zakupionych z ofiar pracowników i Zarządu Firmy. Uroczystość, która zgromadziła przedstawicieli władz wojskowych, cywilnych, pracowników fabryki oraz licznych gości — świadczy o tym, iż przemysł chemiczny w dalszym ciągu przoduje w ofiarności na cele związane z gotowością wojenną Państwa.

Dn. 26 listopada r. b. p. Dr. Inż. Stanisław Micewicz, Szopienice, nadesłał do Związku „pismo zapieczętowane”; pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 17 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Dn. 5 grudnia 1938 r. do Związku zostało złożone pismo zapieczętowane. Mianowicie Tow. Zakł. Chemicznych „Strem” w Warszawie i p. Inż. Marek Piekarski, Strzemieszyce, złożyli pismo p. t. „Udoskonalenie w przeróbce kości na klej”.

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr 18 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 94 z dn. 2 grudnia 1938 ukazało się pod poz. 638 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 listopada 1938 r. o pomocy Skarbu Państwa dla instytucji wierzytelnych, zawierających układy konwersyjne oraz o zrównaniu warunków spłat w układach konwersyjnych, zawartych przed dniem 1 grudnia 1934 r. z dłużnikami, zaliczonymi następnie do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy C.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 2 grudnia r. b.

W „Monitorze Polskim” Nr. 274 z dn. 30 listopada 1938 pod poz. 644 ukazał się okólnik C. 170 Ministerstwa Skarbu z dn. 18 listopada r. b. L. D. 29077/2/38 w sprawie uzupełnienia wykazu środków leczniczych dozwolonych do przywozu na podstawie zaświadczeń wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 93 z dn. 1 grudnia 1938 ukazało się pod poz. 636 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 listopada 1938 r. wydane: co do § 6 w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a co do §§ 11 i 35 w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wojskowych; nadto co do §§ 2 — 5, 7 — 20 oraz 22 — 24 przez Ministrów: Przemysłu i Handlu, Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości — w celu wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych.

Rozporządzenie to obowiązuje od dn. 1 grudnia, z wyjątkiem § 54 — 72, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1939 r.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas mrówkowy 80%	235—260.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas winowy	440.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotan amonu	110.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	* Nadchloran potasu	150.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Bisulfat	15.—	Octan metylu	300.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
Chlor ciekły	115.—	Octan sodu kryst.	90.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	205.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Olej kopytkowy	420.—
Chlorek bielący	32.60	Olej kostny	400.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	160.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	120.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	58.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	69.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	100.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	180.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu techn.	22.—
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczyk sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	245.—	Smola preparowana	15.25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	280.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	50.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolineum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	250.—	Supertosfat 16% (franco st. odbiorcza)	9.95
Gatunek Extra	230.—	Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	75.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	420.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ
Barwniki i półprodukty organiczne:

- „Przemysł Chemiczny Boruta” Sp. Akc. Zgierz. Telefon bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres teleg. „Boruta-Zgierz”. Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żółkiewska 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piłsna XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Czażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, 1-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Stowackiego 36, tel. 63-39.
- „Wola Krystatoborska” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.7.
- Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:

- „Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

- „Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

- „Ludwik Spiess i Syni”, Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
- „Fr. Karpiński Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

- „Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
- „Schicht-Lever” Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

- „Wolbrom”, Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.
- „Piastów” Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Żłota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

- „Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
- „Chodaków” Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

- „Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

- „Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):

- „Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

- „Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

- „Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

- „Strem” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczyk węgla:

- „Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie viskozowe:

- „Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

- „Zakłady Solway w Polsce”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

- „Elektryczność”, Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

- „Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

- „Strem”, Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Środki grzybobójcze do nasycania drewna,

- rodzki ognioochronne „Fungus” Sp. z o. o., Warszawa 1, Nowogrodzka 49 tel. 999-84.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzpłitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.